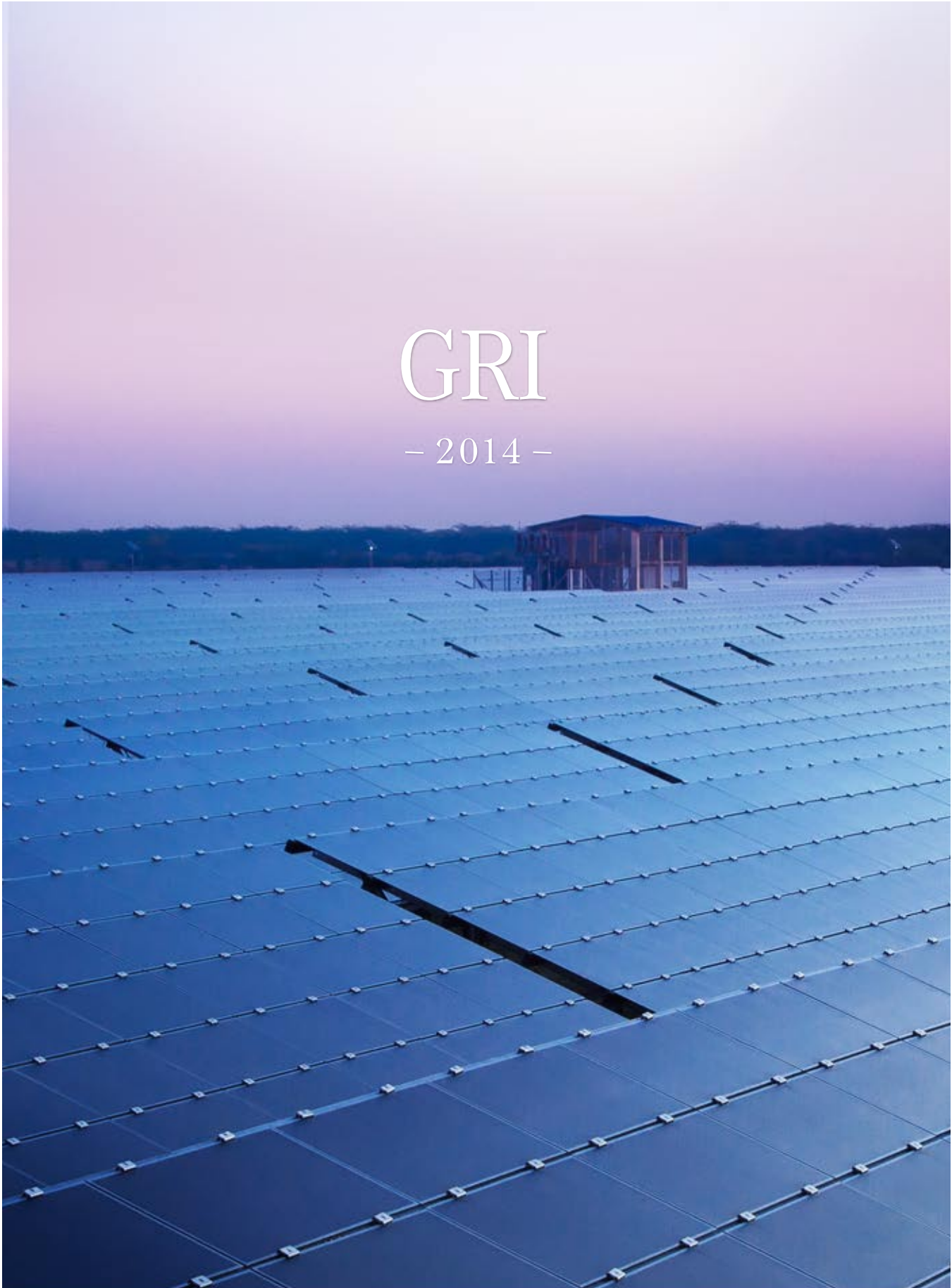

GRI

– 2014 –

Next generation
energy company

Sisällysluettelo

GRI	3
Perussisältö.....	3
<i>Raportin kuvaus</i>	4
<i>Olennaiset näkökohdat</i>	5
<i>Johtamistavan kuvaus</i>	10
<i>Liiketoiminnan eettisyys</i>	20
Varmennus.....	21
<i>Varmennuslausunto</i>	21
GRI-indeksi	23
Taloudellinen vastuu.....	34
<i>Taloudelliset tulokset</i>	34
<i>Ydinvoimalaitosten käytöstäpoisto</i>	35
<i>Järjestelmätehokkuus</i>	36
Ympäristövastuu	37
<i>Materiaalit</i>	37
<i>Energia</i>	38
<i>Vesi</i>	40
<i>Luonnon monimuotoisuus</i>	41
<i>Päästöt</i>	42
<i>Jätevedet ja jätteet</i>	45
<i>Määräystenmukaisuus</i>	47
<i>Toimittajien ympäristöarvioinnit</i>	48
<i>Ympäristöasioihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit</i>	48
Sosiaalinen vastuu	49
<i>Henkilöstö ja työolot</i>	49
<i>Ihmisoikeudet</i>	59
<i>Yhteiskunta</i>	61
<i>Tuotevastuu</i>	64
Lyhenteet ja yksiköt.....	67
Oikeudellinen tiedote.....	68
Yhteystiedot	69

Fortumin vuosikertomus 2014

Fortum on vahvasti kestävään kehitykseen sitoutunut energiayhtiö. Pyrimme vastaamaan asiakkaidemme tarpeisiin tuottamalla, myymällä ja jakelemalla vähäpäästöistä sähköä ja lämpöä sekä tarjoamalla energia-alan asiantuntijapalveluja.

GRI

Raportoimme kestävästä kehityksestä vuosittain Global Reporting Initiative -raportointiohjeiston mukaisesti. Vuoden 2014 raportointimme noudattaa GRI G4 -ohjeiston suppean sovellustason vaatimuksia. Deloitte & Touche Oy on varmentanut kestävä kehityksen suomenkielisen verkkoraportointimme (rajoitettu varmuus) varmennuslausunnossa esitetyin rajauksin.

Perussisältö

Kestävä kehitys on osa strategiaamme. Raportoimme kestävästä kehityksestä GRI G4-raportointiohjeiston ja toimialakohtaisen liitteen (Electric Utilities Sector Disclosures) mukaisesti. Yleisestä perussisällöstä strategia, analyysi ja konsernitason kestävä kehityksen tavoitteemme ja niiden toteutuminen on kuvattu pääosin raporttimme [Strategia-osassa](#). Keskeisistä sidosryhmistä ja sidosryhmävuorovaikutuksesta kerromme raporttimme [Yhteiskunta-osiossa](#). Kestävä kehityksen hallintokäytännöt kuvaamme puolestaan raporttimme [Hallinnointi-osiossa](#).

Muut GRI G4 -ohjeiston ja liitteen vaatimukset yleisen ja erityisen perussisällön osalta olemme raportoineet tässä GRI-osiossa. Erityisesti keskitymme kuvaamaan olennaisiksi tunnistamiimme taloudellisen vastuun, ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun näkökohtia sekä niihin liittyviä tunnuslukuja.

Raportin kuvaus

Tänä vuonna emme julkaise erillistä kestävä kehityksen raporttia, vaan raportoimme kestävästä kehityksestä osana vuosikertomusta. Global Reporting Initiative (GRI) G4-raportointiohjeiston ja sen toimialakohtaisen liitteen (Electric Utilities Sector Disclosures) edellyttämät tiedot olemme raportoineet vuosikertomuksen eri osioissa (ks. [GRI-indeksi](#)). Ohjeiston erityisen perussisällön tunnuslukuineen raportoimme vuosikertomuksen GRI-osiossa. Julkaisemme vuosikertomuksen kokonaisuudessaan sähköisessä muodossa suomeksi ja englanniksi verkkosivuillamme osoitteessa annualreport2014.fortum.com.

Vuosikertomus kertoo toiminnastamme, ja sekä meille että sidosryhmillemme olennaisista kestävä kehityksen näkökohdista vuonna 2014 sisältäen joitakin tietoja tammi-helmikuulta 2015. Kestävän kehityksen raportti vuodelta 2013 julkaistiin maaliskuussa 2014. Fortum raportoi kestävä kehityksen tiedot vuosittain, ja seuraavan raporttimme julkaisemme maaliskuussa 2016.

Vuosikertomusta koskevien lisätietojen antajat löytyvät [Yhteystiedot-sivulta](#).

Raportin rajaus ja yhdistelyperiaatteet

Toimintaa ja johtamista koskeva raportointi kattaa kaikki Fortumin määräysvallassa olevat toiminnot mukaan lukien tytäryhtiöt kaikissa toimintamaissa. Yhdistellyt tiedot sisältävät emoyhtiö Fortum Oyj:n ja kaikki ne yhtiöt, joissa Fortum Oyj:llä on suoraan tai välillisesti yhteensä yli 50 % osuus osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai muutoin oikeus määrätä liiketoiminnan talouden ja toiminnan periaatteista. Mahdolliset poikkeamat tästä periaatteesta on ilmoitettu eri rajausta noudattavien tietojen yhteydessä. Luettelo Fortumin tytäryrityksistä on tilinpäätöksen [liitteessä 42 Tytäryritykset segmentteittäin](#).

Merkittävin muutos raportoinnin rajauksessa vuoden 2013 raportointiin verrattuna koskee AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad -yhtiötä (Fortum Värme). Uusien IFRS-standardien soveltamisen johdosta Fortum Värme luokitellaan tilinpäätöksessä yhteisyritykseksi ja yhdistellään konserniin pääomaosuusmenetelmällä 1.1.2014 alkaen. Vuoteen 2013 saakka Fortum Värme käsiteltiin konsernissa tytäryrityksenä, jossa määräysvallattomilla omistajilla oli 50 %

osuus. Vuodesta 2014 lähtien yhteisyritys Fortum Värme ei sisälly Fortumin kestävä kehityksen tavoitteisiin eikä tunnuslukuihin eikä myöskään johtamiskäytäntöjen kuvauksiin. Tässä raportissa esittelemme yhteisyritys Fortum Värmen olennaisten kestävä kehityksen näkökohtien ja tunnuslukujen osalta erikseen.

Edellisten vuosien tiedot on pääosin esitetty pro forma -tietoina eli kunkin vuoden organisaation ja toimintojen mukaisesti, eikä esimerkiksi tuotantolaitosten omistussuhteiden muutosten vaikutuksia ole jälkepäin päivitetty aiempiin tunnuslukuihin. Poikkeuksena pääsäännöstä on yhteisyritys Fortum Värme, jonka osuus on poistettu vuoden 2013 tiedoista aina kun se on ollut mahdollista. Vuoden 2012 tiedoista vastaava vähennystä ei ole tehty. Mahdolliset poikkeukset tästä säännöstä esitetään kyseisen tunnusluvun kohdalla.

Olennaiset näkökohdat ja raportin sisällön määrittely

Raportointiin sisällytetyt olennaiset kestävä kehityksen näkökohdat ja raportoinnin rajaukset on esitetty taulukossa [Perussisältö/Olennaiset näkökohdat](#). Olennaisten näkökohtien valinta perustuu GRI G4-raportointiohjeistoon ja sekä Fortumin omaan että sidosryhmiemme näkemyksiin vaikutusten merkittävyydestä. Määrittelyn lähtökohdista käytimme sovellusohjeessa ja toimialakohtaisessa (Electric Utility Sector Disclosures) liitteessä esitettyjä toimialalle olennaisia näkökohtia. Käsitteemme sidosryhmien näkemyksistä perustuvat One Fortum -tutkimuksen, kestävä kehityksen sidosryhmätutkimuksen ja EPSI-asiakastytyväisyystudkimuksen tuloksiin sekä muusta [sidosryhmäyhteistyöstä](#) saamaamme tietoon. Oma arviomme vaikutusten merkittävyydestä perustuu tunnuslukujen järjestelmälliseen seurantaan ja raportointiin yli 20 vuoden ajalta.

Kapasiteetin muutokset

Uusi ja hankittu kapasiteetti

Vuoden 2014 aikana otettiin käyttöön Nyaganin kaasuvoimalaitoksen kolmas tuotantoyksikkö Venäjällä. Vuoden lopussa otimme käyttöön myös Kapelin aurinkovoimalaitoksen Intiassa.

Vuoden aikana ostetut laitokset ja kapasiteetti ovat mukana raportoinnissa

haltuunotosta alkaen. Sama pätee rakennettuun uuteen kapasiteettiin ja vuoden aikana käyttöön otettuihin uusiin laitoksiin.

Myyty kapasiteetti

Fortum luopui sähkönsiirtoliiketoiminnasta Suomessa 24.3.2014. Norjassa Fortum luopui sekä sähkönsiirtoliiketoiminnasta että lämpöliiketoiminnasta 30.6.2014. Nämä toiminnot eivät ole mukana vuoden 2014 raportoinnissa.

Fortum myi Grangemouthin voimalaitoksen Isossa-Britanniassa 1.10.2014. Laitoksen tiedot ovat mukana raportoinnissa vuoden 2014 syyskuun loppuun saakka.

Mittaus- ja laskentaperiaatteet

Tiedot taloudellisia tunnuslukuja varten on kerätty tilintarkastajien tarkastamasta tilinpäätöksestä sekä kirjanpito- ja konsolidointijärjestelmistä.

Ympäristötietojen osalta raportointi kattaa ne laitokset, joista Fortum on juridisesti vastuussa ympäristöluvan haltijana. Näissä tapauksissa laitosten tiedot raportoidaan kokonaisuudessaan. Poikkeuksena on Meri-Porin voimalaitoksen hiilidioksidin ominaispäästön laskenta, johon otetaan mukaan vain Fortumin osuus laitoksen tuotannosta ja päästöistä Fortumin ja Teollisuuden Voima Oy:n välisen käyttösopimuksen mukaisesti. Ominaispäästöjen laskennassa kokonaistuotantoon lasketaan mukaan myös tuotanto-osuudet vähemmistöomisteisista yhtiöistä.

Fortumilla on käytössä konsernin laajuinen tietokanta ohjeineen toimipaikkatason ympäristötietojen keräämistä varten. Toimipaikat ovat vastuussa tietojen syöttämisestä, päästölaskennasta ja annettujen tietojen oikeellisuudesta. Kestävän kehityksen yksikkö kokoaa tiedot konsernitasolla ja vastaa julkaistavista kestävä kehityksen tiedoista.

EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvat Fortumin CO₂-päästöt verifioidaan vuosittain laitoskohtaisesti ulkopuolisen tahon toimesta. Suorat ja epäsuorat kasviuonekaasupäästöt on raportoitu Greenhouse Gas -protokollan mukaisesti perustuen ulkoisen konsultin tekemään kasviuonekaasupäästöjen analyysiin.

Fortumin henkilöstöjohtamisen järjestelmä on käytössä kaikissa Fortumin toimintamaissa, ja sillä kerätään työntekijöiden henkilö- ja työsuhtediedot. Venäjällä yhteinen henkilötietojärjestelmä kattaa pääsääntöisesti esimiehet ja sen lisäksi Venäjällä on käytössä oma, paikallinen tietojärjestelmä. Muut sosiaaliseen vastuuseen liittyvät tiedot, kuten työterveystiedot, tulevat useista eri tietojärjestelmistä. Nimetyt vastuuhenkilöt keräävät nämä tiedot ja toimittavat ne Corporate Sustainability -yksikölle GRI:n suosittelussa muodossa.

Global Compact -raportointi

Fortum on ollut Yhdistyneiden Kansakuntien Global Compact -aloitteen jäsen kesäkuusta 2010 lähtien. Tämä raportti kuvaa Global Compact -aloitteen kymmenen periaatteen toteutumista Fortumin toiminnassa. Global Compact hyväksyy GRI:n tunnuslukujen käytön Communication on Progress (COP) -raportoinnissa. GRI-indeksissä esitetään ne tunnusluvut, joita Fortum on käyttänyt mittaamaan ihmisoikeuksiin, työelämän normeihin, ympäristöön ja

korruptionvastaisuuteen liittyvien periaatteiden noudattamista.

Fortum liittyi Caring for Climate -aloitteeseen marraskuussa 2013. Fortum täyttää Caring for Climate -aloitteen raportointivaatimukset osallistumalla vuosittain CDP:n ilmastonmuutosohjelman puitteissa tehtävään arviointiin ja julkaisemalla vastauksensa CDP:n verkkosivuilla.

Olennaiset näkökohdat

Toimintamme kannalta olennaisten kestävä kehityksen [näkökohtien valinta](#) perustuu GRI G4-raportointiohjeistoon ja sekä Fortumin

omaan näkemykseen että sidosryhmiemme näkemyksiin vaikutusten merkittävydestä.

Tunnistettu olennainen näkökohta	Perusteet näkökohdan valinnalle	Rajaus organisaation sisällä perustuen divisioonajakoon ¹⁾	Rajaus organisaation ulkopuolella. Toimijat, joihin näkökohta vaikuttaa.	Vaikutuksen maantieteellinen rajaus	Raportoittavat tunnusluvut
Taloudellinen vastuu					
Taloudelliset tulokset	Kilpailukyky, toimitusvarmuus ja markkinalähtöinen tuotanto mahdollistavat pitkän aikavälin kannattavan kasvun. Taloudellisesti vahva yhtiö pystyy kantamaan vastuunsa ympäristöstä, huolehtimaan henkilöstöstään, valvomaan hankintaketjuaan ja vastaamaan asiakkaidensa odotuksiin sekä tuottamaan erinomaista arvoa osakkeenomistajilleen.	Koko organisaatio	Ylävirta (toimittajat, sijoittajat) Alavirta (asiakkaat, sijoittajat, julkinen sektori)	Kaikki raportointimaat. Erityisesti Suomi, Ruotsi ja Venäjä.	G4-EC1 G4-EC2 G4-EC3 G4-EC4
Ydinvoimalaitosten käytöstäpoisto ²⁾	Suomessa ja Ruotsissa ydinjätteen tuottajat ovat vastuussa ydinjätehuollosta ja loppusijoituksesta sekä niihin liittyvistä kustannuksista. Lakisääteinen velvoite koskee myös ydinvoimalaitosten käytöstäpoistoa.	NTP	Alavirta (yhteisöt) Ylävirta (toimittajat)	Suomi ja Ruotsi	Näkökohta ei sisällä tunnuslukuja
Järjestelmätehokkuus ²⁾	Parempi energiatehokkuus vähentää primäärienergian käyttöä sekä energiantuotannon ja -käytön ympäristövaikutuksia. Tarjoamme energiatehokkuuspalveluita myös asiakkaille. Fortumilla oli vuoden 2014 loppuun asti konsernitason tavoite fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan tuotannon hyötysuhteen viiden vuoden keskiarvolle (>70 %).	Koko organisaatio	Alavirta (yhteisöt, asiakkaat)	Kaikki toimintamaat pois lukien Intia, jossa tuotanto aurinkovoimaa	EU11 EU12
Ympäristövastuu					
Materiaalit	Käytämme suuria määriä polttoaineita sähkön ja lämmön tuotannossa.	Oma tuotanto NTP HESS Russia	Ylävirta (toimittajat)	Kaikki toimintamaat pois lukien Intia, jossa tuotanto aurinkovoimaa	G4-EN1 G4-EN2

Energia	Käytämme suuria määriä polttoaineita ja muita energialähteitä kuten vesivoimaa sähkön ja lämmön tuotannossa.	Oma tuotanto Koko organisaatio	Ylävirta (toimittajat)	Kaikki toimintamaat pois lukien Intia, jossa tuotanto aurinkovoimaa	G4-EN3 G4-EN5 G4-EN6
Vesi	Vesi on sidosryhmille tärkeä globaali kestävä kehityksen kysymys.	Oma tuotanto NTP HESS Russia	Alavirta (yhteisöt)	Kaikki toimintamaat	G4-EN8
Luonnon monimuotoisuus	Vesivoimantuotanto, sähköjako ja polttoaineiden hankinta voivat vaikuttaa paikallisen luonnon monimuotoisuuteen. Myös fossiilisiin polttoaineisiin perustuva energiantuotanto voi heikentää paikallista luonnon monimuotoisuutta erityisesti Venäjällä.	Oma tuotanto NTP HESS Russia Distribution	Ylävirta (toimittajat)	Suomi, Ruotsi, Baltian maat, Venäjä	G4-EN13 EU13
Päästöt	Polttoaineiden poltto sähkön ja lämmön tuotannossa synnyttää päästöjä ilmaan. Päästöihin kohdistuu lakisääteisiä rajoituksia toimintamaissamme.	Oma tuotanto NTP HESS Russia	Alavirta (yhteisöt)	Kaikki toimintamaat pois lukien Intia, jossa tuotanto aurinkovoimaa	G4-EN15 G4-EN16 G4-EN17 G4-EN18 G4-EN21
Jätevedet ja jätteet	Voimalaitokset käyttävät suuria määriä vettä jäähdytysvetenä tai prosessivetenä. Kiinteiden polttoaineiden poltto synnyttää merkittäviä määriä tuhkaa ja kipsiä. Ydinvoiman tuotannosta syntyy matala-, keski- ja korkea-aktiivista ydinjätettä.	Oma tuotanto NTP HESS Russia	Alavirta (yhteisöt)	Kaikki toimintamaat	G4-EN22 G4-EN23 G4-EN24
Määräystenmukaisuus	Lainsäädännön noudattaminen kaikissa toimintamaissa muodostaa yhteiskunnallisen toimilupamme perustan.	Oma tuotanto Koko organisaatio	Alavirta (yhteisöt)	Kaikki toimintamaat	G4-EN29
Toimittajien ympäristöarvioinnit	Toimitusketjumme ympäristövaikutukset liittyvät pääasiassa polttoaineisiin, erityisesti hiileen, uraaniin ja bioenergiaan. Raaka-aineiden hankintaan liittyvät mahdolliset ympäristövaikutukset sisältyvät Fortumin toimittajien esivalintaan ja auditointeihin.	NTP HESS Russia	Ylävirta (toimittajat)	Kansainvälinen	G4-EN32 G4-EN33
Ympäristöasioihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit	Toimintaamme ohjaavat Fortumin arvot, Toimintaohje ja Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille. Valitusmekanismi tarjoaa sidosryhmille kanavan mahdollisten väärinkäytösten raportointia varten.	Koko organisaatio	Koko arvoketju	Kaikki toimintamaat, kansainvälinen	G4-EN34
Sosiaalinen vastuu					
Alakategoria: Henkilöstö ja työolot					
Työllistäminen	Olemme merkittävä työllistäjä toimintamaissamme. Haluamme olla haluttu työnantaja, joka houkuttelee ja sitouttaa työntekijöitä kaikilla tasoilla.	Henkilöstö Koko organisaatio	Alavirta (yhteisöt)	Kaikki toimintamaat	G4-LA1 G4-LA2 EU18
Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet	Yhteistyö henkilöstön ja työnantajan välillä perustuu paikalliseen lainsäädäntöön, sopimuksiin ja Fortumin Toimintaohjeeseen.	Henkilöstö Koko organisaatio	Alavirta (yhteiskunta, ammattiyhdistykset)	Kaikki toimintamaat	G4-LA4
Työterveys ja -turvallisuus	Haluamme olla turvallinen työpaikka sekä työntekijöillemme että meille töitä tekeville urakoitsijoille ja palveluntoimittajille.	Henkilöstö Koko organisaatio	Ylävirta (toimittajat, urakoitsijat)	Kaikki toimintamaat	G4-LA5 G4-LA6
Koulutus	Pyrimme luomaan mielenkiintoisia ura- ja kehitysmahdollisuuksia henkilökohtaisen ammattitaidon ja osaamisen jatkuvaan edistämiseen. Meille on tärkeää varmistaa	Henkilöstö HTP NTP		Kaikki toimintamaat	G4-LA9 G4-LA10 G4-LA11

	strategian toteuttamiseen vaadittava osaaminen.	HESS Russia			
Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet	Arvostamme erilaisuutta ja edistämme tasa-arvoista kohtelua sekä tasapuolisia mahdollisuuksia rekrytoinnissa, palkkauksessa, henkilöstön kehittämisessä ja uralla etenemisessä riippumatta rodusta, uskonnosta, poliittisista mielipiteistä, sukupuolesta, iästä, kansallisuudesta, kielestä, seksuaalisesta suuntautumisesta, siviilisäädystä tai vajaakykyisyydestä.	Henkilöstö Koko organisaatio		Kaikki toimintamaat	G4-LA12
Tasa-arvoinen palkitseminen	Haluamme tarjota oikeudenmukaisen, läpinäkyvän ja kilpailukykyisen palkitsemisjärjestelmän henkilöstöllemme.	Henkilöstö Koko organisaatio		Kaikki toimintamaat	G4-LA13
Toimittajien työolojen arviointi	Hankkimistamme tavaroista ja palveluista noin 50 % on peräisin riskimaista. Näissä maissa sosiaalisiin kysymyksiin liittyvät rikkomukset ovat todennäköisempiä kuin ei-riskimaissa.	NTP HESS Russia	Ylävirta (toimittajat)	Kansainvälinen	G4-LA14 G4-LA15
Työoloihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit	Toimintaamme ohjaavat Fortumin arvot, Toimintaohje ja Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille. Valitusmekanismi tarjoaa sidosryhmille kanavan mahdollisten väärinkäytösten raportointia varten.	Koko organisaatio	Koko arvoketju	Kansainvälinen	G4-LA16
Alakategoria: Ihmisoikeudet					
Investoinnit	Fortumilla on toimintoja maissa, joissa lainsäädäntö ja käytännöt eivät välttämättä ole yhdenmukaisia kaikkien kansainvälisesti tunnustettujen ihmisoikeusstandardien kanssa.	NTP HESS Russia	Ylävirta (toimittajat, urakoitsijat)	Venäjä, Intia	G4-HR1 G4-HR2
Syrjinnän kielto	Fortumilla on toimintoja maissa, joissa lainsäädäntö ja käytännöt eivät välttämättä ole yhdenmukaisia kaikkien kansainvälisesti tunnustettujen ihmisoikeusstandardien kanssa.	Henkilöstö Koko organisaatio		Kaikki toimintamaat	G4-HR3
Järjestäytymis- ja työehtosopimusoikeudet	Fortumilla on hankintaa toimittajilta, jotka toimivat riskimaissa. Intiaa lukuun ottamatta Fortumin toimintamaissa järjestäytymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus on turvattu lailla.	Henkilöstö Koko organisaatio	Ylävirta (toimittajat)	Kansainvälinen	G4-HR4
Lapsityövoima	Fortumilla on hankintaa toimittajilta, jotka toimivat riskimaissa. Fortumin toimintamaista Intia ei ole ratifioinut Kansainvälisen työjärjestön vähimmäisikä ja lapsityön pahimpia muotoja koskevia sopimuksia.	HPT NTP HESS Russia	Ylävirta (toimittajat)	Kansainvälinen	G4-HR5
Pakko- ja rangaistustyövoima	Fortumilla on hankintaa toimittajilta, jotka toimivat riskimaissa. Fortum ei ole tunnistanut pakkotyövoiman käyttöön liittyviä riskejä Fortumin omissa toiminnoissa.	HPT NTP HESS Russia	Ylävirta (toimittajat)	Kansainvälinen	G4-HR6
Ihmisoikeusarvioinnit	Haemme perustaa tulevalle kasvulle etsimällä ja kehittämällä nykyisten liiketoimintojen rinnalle uusia kasvun lähteitä, jotka tukevat strategisia ydinalueitamme. Ihmisoikeusarvioinnit ovat osa hankkeiden arviointiprosessia.	Oma tuotanto HPT NTP HESS Russia	Alavirta (yhteisöt) Liiketoimintakumppanit	Kansainvälinen	G4-HR9

Toimittajien ihmisoikeusarvioinnit	Hankkimistamme tavaroista ja palveluista noin 50 % on peräisin riskimaista. Näissä maissa sosiaaliin kysymyksiin liittyvät rikkomukset ovat todennäköisempiä kuin ei-riskimaissa.	NTP HESS Russia	Ylävirta (toimittajat)	Kansainvälinen	G4-HR10 G4-HR11
Ihmisoikeuksiin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit	Toimintaamme ohjaavat Fortumin arvot, Toimintaohje ja Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille. Valitusmekanismi tarjoaa sidosryhmille kanavan mahdollisten väärinkäytösten raportointia varten.	Koko organisaatio	Koko arvoketju	Kansainvälinen	G4-HR12
Alakategoria: Yhteiskunta					
Paikallisyhteisöt	Fortumin tulevat toiminnot Intiassa saattavat edellyttää merkittävien maa-alueiden hankkimista ja vaikuttaa siten paikallisyhteisöihin. Vesivoiman tuotannolla on vaikutuksia paikallisyhteisöihin.	Oma tuotanto HPT HESS	Alavirta (yhteisöt)	Intia, Suomi, Ruotsi	G4-SO2
Korruptionvastaisuus	Olemme tunnistaneet korruption ja lahjonnan yhdeksi liiketoiminnan merkittävistä riskeistä ja suhtautumisemme korruptioon ja lahjontaan on ehdottoman kielteinen.	Koko organisaatio	Koko arvoketju	Kansainvälinen	G4-SO3 G4-SO4 G4-SO5
Poliittinen vaikuttaminen	Energiäkysymysten merkitys kasvaa yhteiskunnassa jatkuvasti ja haluamme käydä aktiivista vuoropuhelua alan kehittämiseksi.	Koko organisaatio	Alavirta (yhteisöt)	Kaikki toimintamaat	G4-SO6
Kilpailun rajoittaminen	Kilpailuoikeuslainsäädännön ehdoton noudattaminen on osa määräystenmukaista toimintaa.	Koko organisaatio	Koko arvoketju	Kaikki toimintamaat	G4-SO7
Määräystenmukaisuus	Lainsäädännön noudattaminen kaikissa toimintamaissa muodostaa yhteiskunnallisen toimilupamme perustan.	Koko organisaatio	Koko arvoketju	Kansainvälinen	G4-SO8
Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit	Toimintaamme ohjaavat Fortumin arvot, Toimintaohje ja Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille. Valitusmekanismi tarjoaa sidosryhmille kanavan mahdollisten väärinkäytösten raportointia varten.	Koko organisaatio	Koko arvoketju	Kansainvälinen	G4-SO11
Kriisi- ja poikkeustilanteisiin varautuminen ²⁾	Tuotamme energiaa vesivoima-, ydinvoima- ja CHP-laitoksilla ja jakelemme sähköä ja lämpöä. Poikkeustilanteilla voi olla merkittäviä vaikutuksia yhteiskuntaan. Toimintamme operatiivinen turvallisuus on meille ensiarvoisen tärkeää.	Koko organisaatio	Alavirta (yhteiskunta, asiakkaat)	Kaikki toimintamaat pois lukien Intia	Tämä toimialakohtainen näkökohta ei sisällä tunnuslukuja
Alakategoria: Tuotevastuu					
Tuote- ja palvelutiedot	Fortum noudattaa EU-lainsäädäntöön perustuvaa kansallista lainsäädäntöä koskien sähkön alkuperää. Se edellyttää sähkön tuottajalta tuotetun sähkön alkuperän, CO ₂ -päästöjen sekä radioaktiivisen jätteen määrän raportointia. Asiakastyytyväisyys on liiketoimintamme edellytys ja seuraamme sitä säännöllisesti.	HESS Russia Distribution	Alavirta (asiakkaat)	Kaikki toimintamaat	G4-PR3 G4-PR5
Markkinointiviestintä	Fortum on merkittävä sähkön ja lämmön myyjä. Mainonta- ja markkinointiviestintä on keskeinen osa sähkön ja lämmön myyntiliiketoimintaa.	HESS Russia Distribution	Alavirta (asiakkaat)	Kaikki toimintamaat pois lukien Intia	G4-PR7
Saatavuus ²⁾	Sähkön ja lämmön toimitusvarmuus on yhteiskunnan toiminnan edellytys.	Koko organisaatio	Alavirta (yhteiskunta, asiakkaat)	Kaikki toimintamaat	EU28 EU29 EU30

Toimitusvarmuus edellyttää voimalaitosten mahdollisimman häiriötöntä käyttöä.

1) Divisioonat:

HPT: Hydro Power and Technology

NTP: Nuclear and Thermal Power

HES: Heat, Electricity Sales and Solutions

Russia

Distribution

2) Toimialakohtainen näkökohta

Johtamistavan kuvaus

Kestävä kehitys on integroitu osaksi strategiaa ja konsernitasoiset kestävä kehityksen tavoitteet sekä tulokset vuodelta 2014 on esitetty [Fortumin strategiasta](#) kertovassa osiossa. Yhtiön taloudelliset tulokset raportoidaan tilinpäätöksen puolella osiossa [Tuloskehitys ja taloudellinen asema](#).

Fortumin arvot ja Toimintaohje muodostavat kestävä kehityksen johtamisemme perustan. Yhtiön konsernitasoiset politiikat hyväksyy Fortumin hallitus, ja julkiset politiikkamme ovat luettavissa [internet-sivuillamme](#). Konsernitasoiset ohjeet ja manuaalit täydentävät politiikkoja ja ne hyväksyy joko toimitusjohtaja tai ohjeesta vastaavan toiminnon vetäjä.

Kansainväliset sitoumukset ja aloitteet

Fortum kunnioittaa ja tukee Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuksien julistusta, sopimusta lapsen oikeuksista sekä kansainvälisen työjärjestön (ILO) perussopimuksia. Lisäksi Fortum ottaa toiminnassaan huomioon YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet, OECD:n ohjeet monikansallisille yrityksille, Kansainvälisen Kauppakamarin lahjonnan ja korruption vastaiset ohjeet sekä Bettercoal-aloitteen toimintaohjeen vastuullisesta hiilenlouhinnasta. Fortum on ollut YK:n Global Compact -aloitteen jäsen kesäkuusta 2010 alkaen ja liittyi YK:n Caring for Climate -aloitteeseen marraskuussa 2013.

Konsernitasoisten politiikkojen, ohjeiden sekä kansainvälisten sitoumuksien ja aloitteiden ohjaava vaikutus talousvastuun, ympäristövastuun sekä sosiaalisen vastuun johtamisessa on esitetty alla olevassa taulukossa. Johtamistapamme olennaisiksi tunnistamiemme näkökohtien osalta on esitetty yksityiskohtaisemmin [talouden, ympäristön, henkilöstön ja työolojen, ihmisoikeuksien, yhteiskunnan ja tuotevastuun](#) osalta. Lisäksi yksityiskohtaisempaa tietoa näkökohtien ja niiden vaikutusten hallinnasta on esitetty tunnuslukujen kuvausten yhteydessä. Fortumin hallinto- ja ohjausjärjestelmä on kuvattu vuoden 2014 selvityksessä [hallinto- ja ohjausjärjestelmästä](#).

Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutus

	Taloudellinen vastuu	Ympäristö-vastuu	Sosiaalinen vastuu: Henkilöstö ja työolot	Sosiaalinen vastuu: Ihmisoikeudet	Sosiaalinen vastuu: Yhteiskunta	Sosiaalinen vastuu: Tuotevastuu
Fortumin arvot	x	x	x	x	x	x
Fortumin Toimintaohje (Code of Conduct)	x	x	x	x	x	x
Fortumin Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille	x	x	x	x	x	x
YK:n ihmisoikeuksien julistus			x	x		
YK:n sopimus lapsen oikeuksista			x	x		x
Kansainvälisen työjärjestön ILO:n perussopimukset			x	x		
YK:n Global Compact -aloite	x	x	x	x	x	
YK:n Caring for Climate -aloite		x				
OECD:n ohjeet monikansallisille yrityksille	x	x	x	x	x	x
Kansainvälisen Kauppakamarin lahjonnan ja korruption vastaiset ohjeet	x				x	
Bettercoal-aloitteen toimintaohje vastuullisesta hiilenlouhinnasta	x	x	x	x	x	
Fortumin riskipolitiikka	x	x	x	x	x	x
Fortumin kestävä kehityksen politiikka (sisältäen ympäristö- sekä työterveys- ja turvallisuuspolitiikan)	x	x	x	x	x	x
Fortumin EHS-johtamisen minimivaatimukset		x	x	x	x	
Fortumin biodiversiteettiohje		x			x	
Fortumin ohje kestävä kehityksen mukaisesta investointien arviointimenettelyistä		x	x	x	x	
Fortumin henkilöstöpolitiikka			x	x	x	
Fortumin laskentamanaali	x				x	
Fortumin investointimanaali	x				x	
Fortumin lahjonnanvastainen ohjeistus	x				x	
Fortumin ohjeistus omaisuuden suojaamisesta	x				x	

Fortumin eturistiriitaohjeistus	x				x
Fortumin kilpailuoikeusohje	x				x
Fortumin turvallisuusohjeet		x	x	x	x
Fortumin sponsorointiohje					x
Vastuullisen markkinoinnin ja viestinnän ohjeistus					x
Ympäristömarkkinoinnin ohjeistus					x

Talous

Taloudellisen vastuun tunnusluvut	Kuvaus
Olennaiset näkökohdat	Taloudelliset tulokset Ydinvoimalaitosten käytöstäpoisto (toimialakohtainen näkökohta) Järjestelmätehokkuus (toimialakohtainen näkökohta)
Tavoitteet	<p>Tavoitteenamme on saavuttaa vahvalla osaamisella ja vastuullisilla toimintatavoilla erinomaisia taloudellisia tuloksia strategisesti valikoiduilla ydinalueilla. Uskomme, että kilpailukyky, toimitusvarmuus ja markkinalähtöinen tuotanto mahdollistavat pitkän aikavälin kannattavan kasvun. Taloudellisesti vahva yhtiö pystyy kantamaan vastuunsa ympäristöstä, huolehtimaan henkilöstöstään, valvomaan hankintaketjuaan ja vastaamaan asiakkaidensa odotuksiin sekä tuottamaan erinomaista arvoa osakkeenomistajilleen.</p> <p>Jokainen uusi tutkimus- ja kehityskohde arvioidaan hiilidioksidipäästöttömyyden ja resurssitehokkuuden kriteereillä. Samoin jokainen uusi investointiehdotus arvioidaan kestävän kehityksen kriteereillä osana Fortumin investointien arviointi- ja hyväksyntämenettelyä. Haemme investoinneissa sellaista taloudellisesti kannattavaa vaihtoehtoa, joka antaa mahdollisuuden lisätä kapasiteettia ja vähentää päästöjä.</p> <p>Mittaamme taloudellista menestystä sijoitetun pääoman tuotolla (tavoite: 12 %), oman pääoman tuottoosantilla (tavoite: 14 %) sekä pääomarakenteella (tavoite: vertailukelpoinen nettovelka/käyttökate noin 3).</p> <p>Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2014 on raportoitu tilinpäätöksen osiossa Tulokset ja taloudellinen asema.</p> <p>Lue lisää: Tuloskehityksestä ja taloudellisesta asemasta</p>
Politiikat	<p>Talouden johtamisjärjestelmä perustuu konsernitason politiikkoihin ja niitä tarkentaviin ohjeistuksiin sekä hyvään hallinnointitapaan, tehokkaaseen riskienhallintaan, riittäviin kontroleihin ja niitä tukeviin sisäisen tarkastuksen periaatteisiin. Muut talousjohtamisen keskeiset ohjaavat elementit on esitetty taulukossa Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutuksesta.</p> <p>Lue lisää: Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutuksesta</p>
Vastuut organisaatiossa	<p>Talousjohtaja ja konsernin talousyksikkö, divisioonien johto ja viime kädessä toimitusjohtaja sekä hallitus vastaavat talouteen ja tilinpäätökseen sekä laajempiin taloudellisen vastuun kysymyksiin liittyvistä asioista.</p> <p>Konsernin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmään (STI) sisältyy taloudellisia avainmittareita. STI koskee kaikkia Fortumin työntekijöitä.</p> <p>Lue lisää: Konsernin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmästä (STI)</p>
Toimenpiteet raportointikaudella	<p>Järjestimme erityistä koulutusta veroihin liittyvistä riskeistä, kuten veroympäristön muutoksista ja uusista markkinoista sekä riskeistä koskien kiinteitä toimipaikkoja.</p> <p>Lue lisää: Fortumista veronmaksajana</p>
Seuranta	<p>Hallitus päättää yhtiön taloudelliset tavoitteet osana liiketoiminnan vuosisuunnitteluprosessia. Niiden toteutumista seurataan kuukausittain sekä divisioona- että Fortumin johtoryhmätasolla. Fortumin johto seuraa taloudellisten tavoitteiden toteutumista</p>

neljännesvuosittain osana liiketoiminnan tuloksellisuuden arviointia ja avaintunnusluvut raportoidaan säännöllisesti Fortumin hallitukselle. Investointeihin liittyviä taloudellisia tunnuslukuja seurataan investointifoorumeissa.

Tulokset

Fortumin vuoden 2014 liikevaihto oli 4 751 miljoonaa euroa ja liiketoiminnan rahavirta vahva 1 762 miljoonaa euroa. Sidosryhmille jaetun lisäarvon jälkeen oman toimintamme kehittämiseen jäi 4 005 miljoonaa euroa. Maksettavia veroja tilikaudelta kertyi Suomessa 156 miljoonaa euroa ja Ruotsissa 279 miljoonaa euroa. Verojalanjälkemme kertoo meistä veronmaksajana yksityiskohtaisemmin. Suurimmat investointimme teimme Venäjälle, 340 miljoonaa euroa.

Suoritusemme olennaisissa taloudellisen vastuun näkökohdissa on raportoitu yksityiskohtaisemmin seuraavissa osiossa:

[Taloudelliset tulokset: EC1, EC2, EC3, EC4](#)

[Eläkkeet: Tilinpäätöksen liitetieto 32 Eläkevelvoitteet](#)

[Ydinvoimalaitosten käytöstäpoisto:Tilinpäätöksen liitetieto 30](#)

[Järjestelmätehokkuus: EU11, EU12](#)

Ympäristö

Ympäristövastuun tunnusluvut

Kuvaus

Olennaiset näkökohdat

Materiaalit
 Energia
 Vesi
 Luonnon monimuotoisuus
 Päästöt
 Jätevedet ja jätteet
 Määräystenmukaisuus
 Toimittajien ympäristöarvioinnit
 Ympäristöön liittyvät valitusmekanismit

Tavoitteet

Painotamme ympäristövastuussa luonnonvarojen tehokasta käyttöä ja tarvetta hillitä ilmastonmuutosta. Osaamisemme hiilidioksidipäästöttömässä vesi- ja ydinvoimatuoannossa ja energiatehokkaassa CHP-tuoannossa auttaa meitä ympäristövastuun toteuttamisessa. Tutkimus- ja kehitystyöllä luomme valmiuksia ympäristömyönteisille energiaratkaisuille.

Mittaamme ympäristövastuun toteutumista seuraavilla mittareilla, joille olemme asettaneet konsernitason tavoitteet:

- CO₂-ominaispäästöt
- energiatehokkuus
- merkittävät ympäristöpoikkeamat
- toimittaja-auditointien määrä (näkökulmana toimittajien ympäristöarvioinnit)

Ympäristötavoitteidemme toteutuminen vuonna 2014 on raportoitu Strategia-osiossa taulukossa Kestävän kehityksen tavoitteet ja niiden toteutuminen vuosina 2013-2014.

Toimitusketjun hallinta on raportoitu Strategia-osion taulukossa Muut kestävän kehityksen tavoitteet ja niiden toteutuminen vuosina 2013-2014 sekä tunnusluvussa EN32.

Lue lisää:

[Kestävän kehityksen tavoitteista ja niiden toteutumisesta vuosina 2013-2014](#)

[Toimitusketjun hallinnasta tunnusluvussa EN32](#)

Politiikat

Ympäristöjohtaminen perustuu Fortumin kestävän kehityksen politiikkaan ja konsernin tavoitteeseen sertifioida kaikki operatiiviset toiminnot ISO 14001 -standardin mukaisesti. Muut ympäristöjohtamisen keskeiset ohjaavat elementit on esitetty taulukossa Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutus.

Ympäristöriskejä arvioimme osana konsernin riskinarviointimenettelyä.

Lue lisää:

[Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutuksesta](#)

[Riskienhallinnasta](#)

Vastuut organisaatiossa

Divisioonien ja konsernifunktioiden johto ja viime kädessä toimitusjohtaja sekä hallitus vastaavat kestävään kehitykseen liittyvistä asioista. Hallitus ei ole nimennyt erityisesti kestävän kehityksen asioista vastaavaksi henkilöksi yhtään jäsentä vaan

nojaa päätöksissään Fortumin johtoryhmän ja konsernin kestävä kehityksen asiantuntijoiden tietoihin ja asiantuntijalausuntoihin.

Konsernin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmään (STI) sisältyy ympäristöavainmittareita. STI koskee kaikkia Fortumin työntekijöitä.

Lue lisää:

[Lyhyen aikavälin kannustimista](#)

**Toimenpiteet
raportointikaudella**

Olemme kuvanneet toimenpiteitämme ympäristövaikutusten vähentämiseksi seuraavissa osioissa:

[CHP-tuotannon ympäristövaikutukset](#)

[Biomassa ja muut biopolttoaineet sekä jäteperäiset polttoaineet](#)

[Energiatehokkuuden parantaminen](#)

[Teollisuuden päästödirektiivin \(IED\) vaatimusten täyttäminen](#)

[Vesivoiman tuotanto/ympäristövaikutusten vähentäminen](#)

EHS-poikkeamien tutkiminen ja korjaavien toimenpiteiden toteutus

Seuranta

Fortumin johtoryhmälle raportoidaan kuukausittain EHS-poikkeamat ja neljännesvuosittain CO₂-päästöjen ja energiatehokkuuden avainmittarit osana liiketoimintojen tuloksellisuuden arviointia. Konsernin avainmittarit raportoidaan säännöllisesti Fortumin hallitukselle ja julkaistaan Fortumin osavuositarkastuksissa.

Sisäiset ja ulkoiset tarkastajat auditoivat säännöllisesti ISO 14001 -standardin mukaisen johtamisjärjestelmämme. Deloitte & Touche Oy on antanut rajoitetun varmuuden Fortumin suomenkieliseen kestävä kehityksen raportointin vaimennuslausunnossa esitetyin rajauksin. Käytämme Dow Jones Sustainability Assessment -arviointia ulkopuolisena vertailuna arvioidessamme kestävä kehityksen suoritusamme. Kartoitamme sidosryhmiemme näkemyksiä vuosittain One Fortum -tutkimuksella sekä erityisillä kestävä kehityksen tutkimuksilla.

Tulokset

Vuoden lopussa 100 % operatiivisista toimintoistamme oli ISO 14001 -sertifioituja.

Joulukuun 2014 lopussa sähköntuotantomme CO₂-ominaispäästöjen viiden vuoden keskiarvo EU:ssa oli 60 g/kWh, ja kokonaisenergiatuotantomme CO₂-ominaispäästön viiden vuoden keskiarvo oli 198 g/kWh. Kummatkin tulokset olivat tavoitteita parempia.

Polttoaineisiin perustuvan tuotannon hyötysuhde oli 64 % ja viiden vuoden keskiarvo joulukuun 2014 jälkeen oli 63 %, mikä tarkoittaa, ettei tavoitetasoa saavutettu.

Fortumin toiminnoissa tapahtui 27 merkittävää EHS-poikkeamaa.

Vuoden 2014 aikana Fortum teki 14 toimittaja-auditointia ja yhteisyritys Fortum Värme 9. Lisäksi yksi Fortumin hiilentoimittajista sai päätökseen Bettercoal-aloitteen itsearviointiprosessin. Fortumin isoimman hiilentoimittajan itsearviointi- ja auditointiprosessi oli meneillään vuoden lopussa.

Suoritusemme olennaisissa ympäristönäkökohdissa on raportoitu yksityiskohtaisemmin seuraavissa osiossa:

[Konsernitason kestävä kehityksen tavoitteet ja niiden toteutuminen vuosina 2013-2014](#)

[Materiaalit: EN1, EN2](#)

[Energia: EN3, EN5, EN6](#)

[Vesi: EN8](#)

[Luonnon monimuotoisuus: EN13, EU13](#)

[Päästöt: EN15, EN16, EN17, EN18, EN19, EN21](#)

[Jätevedet ja jätteet: EN22, EN23, EN24](#)

[Määräystenmukaisuus: EN29](#)

[Toimittajien ympäristöarvioinnit: EN32, EN33](#)

[Ympäristöön liittyvät valitusmekanismit: Liiketoiminnan eettisyys ja EN34](#)

Henkilöstö ja työolot

Sosiaalisen vastuun
tunnusluvut: Henkilöstö ja
työolot

Kuvaus

Olellaiset näkökohdat

Työllistäminen
Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet
Työterveys ja -turvallisuus
Prosessiturvallisuus
Koulutus
Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet
Tasa-arvoinen palkitseminen
Toimittajien työolojen arvioinnit
Työoloihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit

Tavoitteet

Haluamme olla haluttu ja turvallinen työpaikka sekä työntekijöillemme että meille töitä tekeville urakoitsijoille ja palveluntoimittajille. Uskomme, että kaikki tapaturmat ovat vältettävissä. Sosiaalisen vastuun tavoitteemme liittyvät henkilöstön hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen, työ- ja prosessiturvallisuuteen, vastuullisiin liiketoimintatapoihin ja vastuulliseen toimintaan hankintaketjussamme sekä hyvään yrityskansalaisuuteen.

Mittaamme sosiaalisen vastuun toteutumista seuraavilla mittareilla, joille olemme asettaneet konsernitason tavoitteet:

- poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (LWIF), Fortumin henkilöstö
- poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (LWIF), urakoitsijat
- toimittaja-auditointien määrä (näkökulmana toimittajien työolot)

Olemme asettaneet tavoitteen myös Fortumin henkilöstön lääkinällistä hoitoa edellyttävien tapaturmien taajuudelle (total recordable injury frequency, TRIF). Vuoden 2015 alusta TRIF on luokiteltu konsernitason tavoitteeksi. Tavoitteenamme on välttää vakavat työtapaturmat, joiksi luokittelemme kuolemantapaukset sekä pysyvään vammaan tai pitkäaikaiseen poissaoloon johtavat onnettomuudet.

Sosiaalisen vastuun tavoitteidemme toteutuminen vuonna 2014 on raportoitu Strategia-osiossa taulukossa Kestävän kehityksen tavoitteet ja niiden toteutuminen vuosina 2013-2014. Lääkinällistä hoitoa vaatineet tapaturmat ja toimitusketjun hallinta on raportoitu Strategia-osion taulukossa Muut kestävän kehityksen tavoitteet ja niiden toteutuminen vuosina 2013-2014.

Lue lisää:

[Kestävän kehityksen tavoitteista ja niiden toteutumisesta vuosina 2013-2014](#)

Politiikat

Turvallisuusjohtaminen perustuu Fortumin kestävän kehityksen politiikkaan ja konsernin tavoitteeseen sertifioida kaikki operatiiviset toiminnot OHSAS 18001 -standardin mukaisesti. Muut turvallisuusjohtamisen keskeiset ohjaavat elementit on esitetty taulukossa Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutus.

Turvallisuusriskejä arvioimme osana konsernin riskinarviointimenettelyjä.

Jokapäiväistä turvallisuusjohtamista ohjataan noin 20:llä konsernitason ympäristö-, terveys- ja turvallisuus (EHS) -ohjeistuksella sekä EHS-koulutuksilla. Konsernitason ohjeistuksia tukevat paikallisen tason ohjeistukset, jotka käsittelevät yksityiskohtaisemmin olellaisia turvallisuusasioita ja paikallisia erityisvaatimuksia. Näihin sisältyvät muun muassa ydinvoimalaitosten turvallisuus ja patoturvallisuus. Ohjeistukset koskevat sekä Fortumin omia että urakoitsijoiden henkilöstöä.

Henkilöstöjohtaminen perustuu Fortumin henkilöstöpolitiikkaan ja sitä tukeviin konsernitasoisin henkilöstöprosesseihin: strateginen suunnittelu, rekrytointi, henkilöstön kehittäminen, suorituksen johtaminen, palkitseminen sekä työsuhteen ja henkilöstötietojen hallinta.

Lue lisää:

[Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutuksesta](#)

[Riskinarviointimenettelyistä](#)

Vastuut organisaatiossa

Divisioonien ja konsernifunktioiden johto ja viime kädessä toimitusjohtaja sekä hallitus vastaavat kestävään kehitykseen liittyvistä asioista. Hallitus ei ole nimennyt erityisesti kestävän kehityksen asioista vastaavaksi henkilöksi yhtään jäsentä vaan nojaa päätöksissään Fortumin johtoryhmän ja konsernin kestävän kehityksen asiantuntijoiden tietoihin ja asiantuntijalausuntoihin.

Konsernin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmään (STI) sisältyy työturvallisuusavainmittareita. STI koskee kaikkia Fortumin työntekijöitä.

Lue lisää:

[Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmästä](#)

Toimenpiteet raportointikaudella

Turvallisuuden kehittämistyömme perustuu jatkuvaan parantamiseen. Vuonna 2014 kehitimme urakoitsijoiden suorituksen arviointia ja konsernitason ympäristö-, terveys- ja turvallisuusohjeita. Näitä toimenpiteitä olemme kuvanneet Sidosryhmämme-osiossa.

Arvioimme liiketoimintakumppaneidemme toiminnan tasoa esivalinnan ja toimittaja-auditoinnin avulla. Vuoden aikana järjestimme Ruotsissa urakoitsijoille yhden koulutustilaisuuden, joka keskittyi palvelun- ja tavarantoimittajien toimintaohjeen (Supplier Code of Conduct) vaatimuksiin ja työturvallisuuskäytäntöihin. Koulutustilaisuuteen osallistui yhteensä 50 palvelun- ja tavarantoimittajaa.

Lue lisää:

[Turvallisuustoimenpiteistämme](#)

Seuranta

Fortumin johtoryhmälle raportoidaan kuukausittain henkilöstön ja urakoitsijoiden tapaturmataajuus (LWIF). Turvallisuuden avainmittarit raportoidaan johtoryhmälle lisäksi neljännesvuosittain osana liiketoimintojen tuloksellisuuden arviointia. Konsernin avainmittarit raportoidaan säännöllisesti myös Fortumin hallitukselle ja julkaistaan Fortumin osavuositarkastuksissa.

Työhyvinvoinnin seuranta on osa Fortum Sound -henkilöstötutkimusta. Tutkimuksen työhyvinvointi-indeksi mittaa muun muassa työyhteisön keskustelun avoimuutta, henkilökohtaista vastuunottoa ja työtehtävien haasteellisuutta koskevia näkemyksiä.

Työhyvinvointia seurataan työhyvinvointi-indeksin lisäksi myös muilla konsernitason mittareilla, kuten johtoryhmälle neljännesvuosittain raportoitavilla sairauspoissaoloilla sekä toteutuneen eläköitymisiän ja lakisäätöisen vanhuuseläkkeen alkamisajan suhteella.

Työelämän oikeuksien ja käytäntöjen toteutumista arvioivat toimittajakyselyt ja auditointitulokset korjaavine toimenpiteineen tallennetaan toimittajatietokantaan, joka on avoin kaikille fortumlaisille. Fortum on asettanut konsernitavoitteen auditointien lukumäärälle ja tehdyt auditoinnit raportoidaan operatiiviselle johdolle neljännesvuosittain.

Sisäiset ja ulkoiset tarkastajat auditoivat säännöllisesti OHSAS 18001 -standardin mukaisen johtamisjärjestelmämme.

Deloitte & Touche Oy on antanut rajoitetun varmuuden Fortumin suomenkieliselkestävä kehityksen raportoinnille varmennuslausunnossa esitetyn rajauksin. Käytämme Dow Jones Sustainability Assessment -arviointia ulkopuolisena vertailuna arvioidessamme kestävä kehityksen suoritustamme. Kartoitamme sidosryhmiemme näkemyksiä vuosittain One Fortum -tutkimuksella sekä erityisillä kestävä kehityksen tutkimuksilla.

Tulokset

Vuoden lopussa 74 % operatiivisista toiminnoistamme oli OHSAS 18001 -sertifioituja.

Vuonna 2014 Fortumin henkilöstön poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (LWIF) oli 1,0. Se täyttää konsernitason tapaturmataajuuden tavoitteen, joka on vähemmän kuin yksi tapaturma omien työntekijöiden miljoonaa työtuntia kohti. Urakoitsijoiden poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus oli 3,2, joka on myös parempi kuin tavoitteena ollut 3,5. Valitettavasti vuonna 2014 tapahtui kolme urakoitsijan kuolemaan johtanutta tapaturmaa Fortumin toiminnoissa. Kuolemaan johtaneiden tapaturmien vuoksi kaikki rakennustyömaat ja tärkeät huoltotyöt tarkastettiin korkean riskin töiden sekä korkealla suoritettun työn osalta.

Suorituksemme olennaisissa henkilöstö ja työolot -näkökulmissa on raportoitu yksityiskohtaisemmin seuraavissa osiossa:

[Työllistäminen: G4-10, G4-11, LA1, LA2 ja EU18](#)

[Henkilöstön ja työntekijän väliset suhteet: LA4](#)

[Työterveys ja -turvallisuus: LA5, LA6](#)

[Prosessiturvallisuus](#)

[Koulutus: LA9, LA10 ja LA11](#)

[Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet: LA12](#)

[Tasa-arvoinen palkitseminen: LA13](#)

[Toimittajien arvioinnit: ympäristö, työolot ja ihmisoikeudet: LA14, LA15](#)

[Työoloihin liittyvät valitusmekanismit: LA16](#)

Ihmisoikeudet

Sosiaalisen vastuun tunnusluvut: Ihmisoikeudet	Kuvaus
Olenaiset näkökohdat	<p>Investoinnit Syrjinnän kieltö Järjestäytymis- ja työehtosopimus oikeudet Lapsityövoima Pakko- ja rangaistustyövoima Ihmisoikeusarvioinnit Toimittajien ihmisoikeusarvioinnit Ihmisoikeuksiin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit</p>
Tavoitteet	<p>Tavoitteenamme on toimia YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaisesti ja käyttää näitä periaatteita oman operatiivisen toimintamme ohella maa- ja kumppaniriskin arvioinneissa sekä toimittaja-auditoinneissa.</p> <p>Sosiaaliseen vastuuseemme sisältyvät hyvänä yrityskansalaisena toimiminen sekä omasta henkilökunnasta ja ympäröivistä yhteisöistä huolehtiminen. Edistämme työyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta, yksilön arvostamista ja keskinäistä luottamusta sekä vastuullista toimintaa hankintaketjussamme ja laajemmin yhteiskunnassa.</p> <p>Olemme asettaneet konsernitason tavoitteen toimittaja-auditointien lukumäärälle. Toimitusketjun hallinta on raportoitu Strategia-osion taulukossa Muut kestävä kehityksen tavoitteet ja niiden toteutuminen vuosina 2013-2014 sekä raporttoimissamme HR-indikaattoreissa.</p> <p>Lue lisää: Kestävän kehityksen tavoitteista ja niiden toteutumisesta vuosina 2013-2014</p>
Politiikat	<p>Ihmisoikeuksia koskevan johtamistapamme elementit on kuvattu taulukossa Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutus.</p> <p>Lue lisää: Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutuksesta</p>
Vastuut organisaatiossa	<p>Divisioonien ja konsernifunktioiden johto ja viime kädessä toimitusjohtaja sekä hallitus vastaavat kestäväan kehitykseen liittyvistä asioista. Hallitus ei ole nimennyt erityisesti kestäväan kehityksen asioista vastaavaksi henkilöksi yhtään jäsentä vaan nojaa päätöksissään Fortumin johtoryhmän ja konsernin kestäväan kehityksen asiantuntijoiden tietoihin ja asiantuntijalausuntoihin.</p>
Toimenpiteet raportointikaudella	<p>Fortum on sisällyttänyt YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet (suojele-kunnioita-korjaa) osaksi systemaattista maa- ja vastapuoliriskin arviointia.</p> <p>Kaikille Fortumin investointihankkeille tehdään kestäväan kehityksen arviointi, jossa huomioidaan hankkeen ympäristö-, työterveys- ja turvallisuusvaikutukset sekä sosiaaliset vaikutukset. Ne hankkeet, jotka vaativat Fortumin johtoryhmän hyväksynnän, edellyttävät lisäksi konsernitason kestäväan kehityksen asiantuntijoiden arviointia ja hyväksyntää. Kestäväan kehityksen arviointiin sisältyy myös ihmisoikeusarviointi erityisesti uusilla toiminta-alueilla.</p> <p>Arvioimme liiketoimintakumppaneidemme toiminnan tasoa esivalinnan ja toimittaja-auditoinnin avulla.</p>
Seuranta	<p>Ihmisoikeuksien toteutumista arvioivat toimittajakyselyt ja auditointitulokset korjaavine toimenpiteineen tallennetaan toimittajatietokantaan, joka on avoin kaikille fortumlaisille. Fortum on asettanut konsernitavoitteen auditointien lukumäärälle ja tehdyt auditoinnit raportoidaan operatiiviselle johdolle neljännesvuosittain.</p> <p>Maakohtaiset raportit, jotka käsittelevät myös ihmisoikeuksia, esitellään Fortumin hallitukselle tarvittaessa.</p> <p>Deloitte & Touche Oy on antanut rajoitetun varmuuden Fortumin suomenkielisel kestäväan kehityksen raportoinnille varmennuslausunnossa esitetyin rajauksin. Käytämme Dow Jones Sustainability Assessment -arviointia ulkopuolisen vertailuna arvioidessamme kestäväan kehityksen suoritustamme. Kartoitamme sidosryhmiemme näkemyksiä vuosittain One Fortum -tutkimuksella sekä erityisillä kestäväan kehityksen tutkimuksilla.</p>
Tulokset	<p>Vuonna 2014 tehtiin ihmisoikeusvaikutusten arviointi 30 maalle. Yksityiskohtaisempi maa-arviointi tehtiin kahdelle maalle.</p> <p>Suoritusemme olennaisissa ihmisoikeusnäkökohdissa on raportoitu yksityiskohtaisemmin seuraavissa osiossa: Investoinnit: HR1, HR2 Syrjinnän kieltö: HR3</p>

[lärjestäytymis- ja työehtosopimusoikeudet, lapsityövoima ja pakko- ja rangaistustyövoima: HR4, HR5, HR6](#)
[Ihmisoikeusarvioinnit: HR9](#)
[Toimittajien ihmisoikeusarvioinnit: HR10, HR11](#)
[Ihmisoikeuksiin liittyvät valitusmekanismit: HR12](#)

Yhteiskunta

Sosiaalisen vastuun tunnusluvut : Yhteiskunta	Kuvaus
Olellaiset näkökohdat	Paikallisyhteisöt Korruptionvastaisuus Poliittinen vaikuttaminen Kilpailun rajoittaminen Määräystenmukaisuus Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvät valitusmekanismit Kriisi- ja poikkeustilanteisiin liittyvä suunnittelu ja varautuminen (toimialakohtainen näkökohta)
Tavoitteet	<p>Uskomme, että erinomainen taloudellinen tulos ja eettinen liiketoiminta ovat kytköksissä toisiinsa. Noudatamme hyviä liiketoimintatapoja ja eettisiä periaatteita kaikessa toiminnassamme. Kilpailemme rehdisti ja reilusti. Noudatamme kilpailulainsäädäntöä ja Fortumin kilpailuoikeusohjeistoa. Vältämme tilanteita, joissa oma henkilökohtainen etumme saattaa olla ristiriidassa Fortumin etujen kanssa. Emme koskaan, emmekä mistään syystä ota vastaan tai tarjoa lahjuksia tai muita asiattomia maksuja.</p> <p>Asiakassuhteemme perustuvat rehellisyyteen ja luottamukseen. Kohtelemme tavarantoimittajiamme ja alihankkijoitamme reilusti ja tasapuolisesti. Valitsemme heidät ansioiden perusteella ja odotamme, että he noudattavat johdonmukaisesti vaatimuksiamme ja Fortumin Toimintaohjetta palvelun- ja tavarantoimittajille.</p> <p>Raportoimme toimintamme määräystenmukaisuudesta ja liiketoimintamme eettisyydestä Hallinnointi-osiossa ja GRI-osiossa kohdassa Liiketoiminnan eettisyys.</p> <p>Lue lisää: Määräystenmukaisuudesta Liiketoimintamme eettisyydestä</p>
Politiikat	<p>Yhteiskuntaa ja määräysten mukaisuutta koskevien johtamiskäytäntöjen elementit on esitetty taulukossa Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutus.</p> <p>Lue lisää: Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutuksesta</p>
Vastuut organisaatiossa	<p>Divisioonien ja konsernifunktioiden johto ja viime kädessä toimitusjohtaja sekä hallitus vastaavat kestävään kehitykseen liittyvistä asioista. Hallitus ei ole nimennyt erityisesti kestävä kehityksen asioista vastaavaksi henkilöksi yhtään jäsentä vaan nojaa päätöksissään Fortumin johtoryhmän ja konsernin kestävä kehityksen asiantuntijoiden tietoihin ja asiantuntijalausuntoihin.</p>
Toimenpiteet raportointikaudella	<p>Toimintaohjetta (Code of Conduct) käsittelevä koulutus annetaan kaikille uusille työntekijöille osana perehdyttämisohjelmaa. Vuoden aikana jatkettiin erityisiä koulutuksia korruptionvastaisuudesta ja kilpailun rajoittamisesta.</p> <p>Toimintaohjetta (Code of Conduct) käsittelevän verkkokoulutuksen uudistus on suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2015 aikana.</p> <p>Lue lisää: Sääntöjen noudattamisesta ja Toimintaohjeesta (Code of Conduct)</p>
Seuranta	<p>Määräystenmukaisuuden riskiarviointi on osa konsernin riskiarviointiprosessia ja tulokset raportoidaan kahdesti vuodessa osana liiketoimintojen tuloksellisuuden arviointiprosessia. Merkittävät riskit ja rikkomukset raportoidaan säännöllisesti tarkastus- ja riskivaliokunnalle.</p> <p>Fortumilla on kaikille sidosryhmille suunnattu kanava väärinkäytöksiä ilmoittamista varten.</p> <p>Lue lisää:</p>

[Riskeistä ja rikkomuksista](#)

Tulokset	<p>Vuoden 2014 aikana raportoidut väärinkäytösepäilyt ja niiden luokittelu on raportoitu kohdassa Liiketoiminnan eettisyys. Suoritusemme olennaisissa yhteiskunnallisissa näkökohdissa on raportoitu yksityiskohtaisemmin seuraavissa osioissa:</p> <p>Paikallisyhteisöt: SO2</p> <p>Korruptionvastaisuus: SO3, SO4, SO5</p> <p>Kilpailun rajoittaminen: SO7</p> <p>Määräystenmukaisuus: SO8</p> <p>Kriisi- ja poikkeustilanteisiin liittyvä suunnittelu ja varautuminen</p>
-----------------	--

Tuotevastuu

Sosiaalisen vastuun tunnusluvut: Tuotevastuu	Kuvaus
Olennaiset asiat	<p>Tuote- ja palvelutiedot Markkinointiviestintä Saatavuus (Toimialakohtainen näkökohta)</p>
Tavoitteet	<p>Tavoitteenamme on esitellä tuotteet ja palvelut todenmukaisesti kaikessa markkinointi- ja viestintäaineistossamme. Emme esitä harhaanjohtavia väittämiä ja noudatamme tarkasti vastuullisen markkinointiviestinnän ohjeita. Ympäristöasioita koskevilla väitteillä noudatamme ympäristömarkkinoinnista annettuja säädöksiä.</p> <p>Tarjoamme asiakkaillemme ympäristömyönteisiä sähkö- ja lämpötuotteita ja -palveluita ja olemme yksi johtavista CO₂-vapaaan sähkön tarjoajista pohjoismaisilla markkinoilla.</p> <p>Olemme asettaneet konsernitason tavoitteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sähköjakeluhäiriöiden keskimääräinen kesto (SAIDI, system average interruption duration index) - CHP-laitosten energiakäytettävyys - Asiakastytyväisyys <p>Saatavuus- ja asiakastytyväisyystavoitteidemme toteutuminen vuonna 2014 on raportoitu Strategia-osiossa taulukossa Kestävän kehityksen tavoitteet ja niiden toteutuminen vuosina 2013-2014. Määräystenmukaisuus on raportoitu indikaattorissa PR7.</p> <p>Lue lisää: Sähkö- ja lämpötuotteistamme Kestävän kehityksen tavoitteista ja niiden toteutumisesta vuosina 2013-2014</p>
Politiikat	<p>Tuotevastuuta koskevan johtamistapamme elementit on kuvattu taulukossa Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutus.</p> <p>Lisäksi toimintaamme ohjaavat vastuullisen markkinoinnin ja ympäristömarkkinoinnin ohjeistukset.</p> <p>Lue lisää: Kansainvälisten sitoumuksien, aloitteiden, Fortumin politiikkojen ja ohjeiden ohjausvaikutuksesta</p>
Vastuut organisaatiossa	<p>Divisioonien ja konsernifunktioiden johto ja viime kädessä toimitusjohtaja sekä hallitus vastaavat kestäväan kehitykseen liittyvistä asioista. Hallitus ei ole nimennyt erityisesti kestäväan kehityksen asioista vastaavaksi henkilöksi yhtään jäsentä vaan nojaa päätöksissään Fortumin johtoryhmän ja konsernin kestäväan kehityksen asiantuntijoiden tietoihin ja asiantuntijalausuntoihin.</p>
Toimenpiteet raportointikaudella	<p>Vuonna 2014 aloitimme Asiakas keskiössä -kampanjan.</p> <p>Meillä on jatkuvasti käynnissä useita hankkeita CHP-voimalaitosten käytettävyyden ja luotettavuuden parantamiseksi. Vuoden 2014 aikana teimme parannuksia muun muassa polttoaineen syöttöjärjestelmissä, vesihöyrypiireissä sekä sähkö- ja automaatiojärjestelmissä. Fortumin CHP-laitosten keskimääräinen energiakäytettävyys vuonna 2014 oli 94,7 %, kun vuotuinen tavoite oli 95 %. Paransimme vesivoimalaitostemme käytettävyyttä perusparannuksilla. Loviisan ydinvoimalaitoksen käytettävyyttä kuvaava käyttökerroin oli kansainvälisesti mitattuna korkea, 90,9 % (2013: 92,5 %).</p> <p>Lue lisää: Asiakas keskiössä -kampanjasta</p>

Seuranta

Fortumin johtoryhmälle raportoidaan kuukausittain tulokset SAIDIn ja energian saatavuuden osalta. Avainmittarit raportoidaan johtoryhmälle lisäksi neljännesvuosittain osana liiketoimintojen tuloksellisuuden arviointia. Konsernin avainmittarit raportoidaan säännöllisesti myös Fortumin hallitukselle ja julkaistaan Fortumin osavuositarkastuksissa.

Asiakastytyväisyyttä seurataan vuosittain One Fortum -tutkimuksella ja EPSI-asiakastytyväisyystutkimuksilla. Tutkimusten tulokset esitellään Fortumin johdolle ja niitä käytetään liiketoiminnan kehittämiseen. Asiakastytyväisyys ja Fortumin maine ovat osa konsernitason kestävä kehityksen tavoiteasetantaa, ja ne raportoidaan hallitukselle vuosittain.

Määräystenmukaisuuden noudattaminen raportoidaan kaksi kertaa vuodessa osana liiketoimintojen tuloksellisuuden arviointia.

Lue lisää:

[One Fortum -tutkimuksesta ja EPSI-asiakastytyväisyystutkimuksesta](#)

Tulokset

Vuonna 2014 ei ollut markkinointiviestintään tai tuotemerkintöihin liittyviä rikkomuksia. Asiakkaita palvelimme hyvin ja asiakastytyväisyytemme parani kaikissa divisioonissa.

Vuonna 2014 sähkökatkojen keskimääräinen kesto asiakasta kohden oli Ruotsissa 97 minuuttia, mikä on parempi kuin tavoitteena ollut alle 100 minuuttia.

Fortumin CHP-laitosten keskimääräinen energian käytettävyyden oli 94,7 %, joka oli hieman 95 %:n tavoitetta alaisempi.

Lue lisää:

[Asiakastytyväisyydestämme](#)

[Sähkönjakeluhäiriöistä ja voimalaitosten käytettävyydestä](#)

Liiketoiminnan eettisyys

Uskomme, että erinomainen taloudellinen tulos ja eettinen liiketoiminta ovat kytköksissä toisiinsa. Alan johtavana toimijana emme ainoastaan noudata sääntöjä, vaan toimimme tinkimättömän rehellisesti ja noudatamme korkeimpia eettisiä liiketoimintatapoja kaikissa toiminnoissamme. [Fortumin Toimintaohje](#) (Code of Conduct) sekä [Toimintaohje tavarantoimittajille](#) (Supplier Code of Conduct) määrittelevät ne yleiset periaatteet, joiden mukaan kohtelemme toisiamme, harjoitamme liiketoimintaa, huolehdimme yhtiön omaisuudesta sekä mitä edellytämme tavarantoimittajilta tai liiketoimintakumppaneiltamme.

[Fortumin hallitus](#) vastaa yhtiön missiosta ja arvoista ja on hyväksynyt Fortumin Toimintaohjeen. Toimintaohje tavarantoimittajille perustuu YK:n Global Compact -hankkeen 10 periaatteeseen ja sen on hyväksynyt ostojohdaja yhdessä hankintatoimen ohjausryhmän kanssa.

Määräysten noudattamiseen liittyvien riskien (compliance-riskit) hallinta on osa Fortumin [operatiivista riskienhallintaa ja kontrollitoimenpiteitä](#). Sama prosessi kattaa myös eettiseen liiketoimintaan ja kestävään kehitykseen liittyvien riskien hallinnan. Systemaattinen compliance-riskienhallinta on osa vuosittaista liiketoiminnan suunnitteluprosessia ja seuranta osa neljännesvuosittain tapahtuvaa liiketoiminnan tuloksellisuuden arviointia. Linjajohto raportoi

Fortumin johtoryhmälle sekä tarkastus- ja riskivaliokunnalle säännöllisesti eettiseen liiketoimintaan ja määräysten noudattamiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Fortumin prosessi määräystenmukaisuuden varmistamiseksi sisältää [kanavan väärinkäytösten raportoimiseksi](#). Sama kanava on käytössä kaikkien ympäristöön, työlöihin tai ihmisoikeuksiin liittyvien väärinkäytösepäilyjen raportoimiseen. ”Raportoi väärinkäytöksestä” –kanava on avoin kaikille sidosryhmille ja sitä voivat käyttää myös tavarantoimittajat sekä liiketoimintakumppanit hankintatoimeen liittyvissä väärinkäytösepäilyissä. Venäjällä on toiminnassa oma erillinen compliance-organisaatio, ja siellä Fortumin henkilöstöä kannustetaan käyttämään compliance-organisaation tarjoamia kanavia. Venäjän henkilöstö voi halutessaan käyttää myös ”Raportoi väärinkäytöksestä” –kanavaa.

Vuonna 2014 tehtiin yhteensä 225 ilmoitusta epäillyistä väärinkäytöksistä. Suurin osa näistä, 197, tehtiin Venäjällä käytössä olevien kanavien kautta. Tapauksista 113 johti tutkintaan. Tutkituista tapauksista 98 saatiin päätökseen raportointivuoden aikana. Vuoden lopussa käynnissä oli 15 tutkintaa, joista 11 Venäjällä. ”Raportoi väärinkäytöksestä” –kanavan kautta tuli kaksi tavarantoimittajien tekemää ilmoitusta mahdollisesta eturistiriitatilanteesta. Näiden tutkinta oli vuoden lopussa kesken.

Noin puolet raportoituista tapauksista liittyivät joko yhtiön ohjeiden tai lain ja säädösten noudattamatta jättämiseen. Näissä tapauksissa korjaavina toimenpiteinä tarkastettiin ja parannettiin käytössä olevia prosesseja ja ohjeita, sekä koulutettiin henkilöstöä. Fortum noudattaa nollatoleranssia alkoholin ja huumeiden käytön suhteen. Noin 19 % tutkituista tapauksista liittyi alkoholin väärinkäyttöön työaikana. Tutkintojen tuloksena yhdeksän työsuhdetta päätettiin joko työnantajan toimesta tai yhteisesti sopimalla. Kirjallisia varoituksia annettiin 11. Poliisille ilmoitettiin neljä tapausta, jotka ovat johtaneet oikeuskäsittelyyn. Tutkituista tapauksista 23 ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

Vuoden 2014 aikana ei havaittu yhtään korruptioon tai lahjontaan liittyvää tapausta. Ruotsissa paikallinen käräjäoikeus antoi vuonna 2013 raportoimastamme yhteisyritys Fortum Värmen työntekijän mahdollisesta väärinkäytöksestä tuomion loppuvuodesta 2014. Työntekijä tuomittiin lahjuksen vastaanottamisesta ehdolliseen vankeusrangaistukseen ja sakkoihin. Osapuolet ovat valittaneet päätöksestä. Työntekijän työsuhde on purettu vuonna 2013. Lisäksi vuodelta 2006 peräisin oleva Fortumin entiseen työntekijään kohdistuvan lahjontaepäilyn oikeuskäsittely alkaa Ruotsissa maaliskuussa 2015. Työntekijän työsuhde on purettu 2006.

Varmennus

Fortum raportoi kestävästä kehityksestä osana vuosikertomusta. Vuoden 2014 vuosikertomus julkaistaan sähköisessä muodossa verkkosivuillemme suomeksi ja englanniksi, ja se on luettavissa osoitteessa annualreport2014.fortum.com. Kestävä kehitys käsittelevät tiedot on laadittu GRI-raportointiohjeiston version G4 mukaisesti. Raportoinnissa on huomioitu toimialakohtainen energiasektoria koskeva ohjeistus (Electric Utility Sector Disclosures). Oman arviointimme mukaan raportointimme noudattaa GRI G4-raportointiohjeiston suppeaa sovellustasoa. Olemme

noudattaneet raportoinnissamme myös AA1000 AccountAbility Principles Standardia (AA1000APS).

Fortum Oyj:n tilintarkastaja Deloitte & Touche Oy on antanut rajoitetun varmuuden Fortumin suomenkielisellä verkkosivustolla esittämille kestävä kehityksen tiedoille varmennuslausunnossa esitetyin rajauksin.

Deloitte & Touche Oy on antanut rajoitetun varmuuden myös GHG-protokollan mukaisille päästölaskelmille (Scope 1-3) CDP:n julkaisemien vaatimusten mukaisesti

(Verification of Climate data). Varmennuslausunto toimitetaan CDP:lle osana Fortumin CDP-raportointia.

Raportin sisältöä ei varmennuksen jälkeen päivitetä, vaan mahdolliset sisältömuutokset raportoidaan seuraavana vuonna.

Lue lisää

- [Varmennuslausunnosta](#)

Varmennuslausunto

Riippumaton varmennuslausunto Fortum Oyj:n kestävä kehityksen raportoinnista

Fortum Oyj:n johdolle

Olemme Fortum Oyj:n (myöhemmin Fortum) johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena on Fortumin suomenkielisillä verkkosivuilla osoitteessa <http://annualreporting2014.fortum.com/fi> julkaistun Vuosikertomuksen 2014 osioissa ”Tämä on Fortum”, ”Liiketoiminta”, ”Yhteiskunta” ja ”GRI” esitetyt kestävä kehitys kuvaavat tunnusluvut raportointikaudelta 1.1.-31.12.2014 (jäljempänä ”Kestävä kehityksen raportointia koskeva aineisto”). Varmennustyö kattaa lisäksi rajoitetun varmuuden mukaisen arvioinnin Fortumin AA1000 AccountAbility -periaatteiden noudattamisesta.

Johdon vastuu

Fortumin johto vastaa Kestävä kehityksen raportointia koskevan aineiston laatimisesta raportointikriteeristön eli Fortumin raportointiperiaatteiden ja Global Reporting Initiativen laatiman yhteiskuntavastuun G4-raportointiohjeiston (sovellustaso Core) sekä AA1000 AccountAbility Principles Standard (2008) (AA1000APS) -periaatteiden (sidosryhmien osallistaminen, olennaisten yhteiskuntavastuun näkökohtien määrittäminen ja sidosryhmien odotuksiin

vastaaminen) mukaisesti. Tämä vastuu sisältää Kestävä kehityksen raportointia koskevan aineiston valmistelun ja oikeellisuuden kannalta oleellisten sisäisten kontrollien suunnittelun, täytäntöönpanon sekä ylläpidon, jotka varmistavat sen, että raportointi on vapaa olennaisista virhelausumista. Lisäksi vastuuseen sisältyy asiaankuuluvan kriteeristön valinta ja soveltaminen sekä olosuhteisiin nähden kohtuullisten arvioiden tekeminen. Raportoinnin laajuus ja sen sisältämä informaatio ovat riippuvaisia Fortumin olennaisiksi määrittelemistä kestävä kehityksen näkökohdista, sekä raportointiperiaatteista.

Varmentajan velvollisuudet

Meidän velvollisuutenamme on suorittamamme työn perusteella esittää rajoitetun varmuuden antava johtopäätös Fortumin Kestävä kehityksen raportointia koskevasta aineistosta. Tämä varmennuslausunto on laadittu toimeksiantomme ehtojen mukaisesti. Vastaamme työstämme, varmennuslausunnosta ja esittämistämme johtopäätöksistä vain Fortumille, emme kolmansille osapuolille.

Olemme suorittaneet toimeksiannon kansainvälisen muuta kuin taloudellista informaatiota koskevan ISAE3000-varmennustoimeksiantostandardin mukaisesti hankkiaksemme rajoitetun varmuuden Fortumin Kestävä kehityksen raportointia koskevasta aineistosta. Lisäksi työomme on suoritettu AA1000 Assurance

Standard (2008) -mukaisesti type 1 -muotoisena arvioidaksemme AA1000APS (2008) -periaatteiden noudattamista rajoitetun varmuuden hankkimiseksi. Tämä edellyttää varmennustoimeksiannon suunnittelemista ja suorittamista siten, että saadaan rajoitettu varmuus siitä, ettei tietoomme ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei Kestävä kehityksen raportointia koskeva aineisto olisi kaikilta olennaisilta osin laadittu raportointikriteeristön mukaisesti.

Tehtävänäme ei ollut varmentaa tulevaisuuteen liittyvää tietoa, kuten Kestävä kehityksen raportoinnissa esitettyjä tavoitteita, odotuksia tai päämääriä, ja näin ollen me emme tee johtopäätöksiä näihin tietoihin liittyen.

Rajoitetun varmuuden antava toimeksianto sisältää toimenpiteitä evidenssin hankkimiseksi raportointiin sisältyvistä tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu varmentajan harkintaan, mutta toimenpiteet ovat rajoitetumpia kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa. Toimenpiteet eivät sisällä yksityiskohtaista lukujen tai prosessien ja sisäisten kontrollien toiminnallisen tehokkuuden testaamista, minkä vuoksi on mahdollista, että tietoomme ei tule kaikkia merkittäviä asioita, jotka tunnustettaisiin kohtuullisen varmuuden toimeksiannossa.

Olemme suorittaneet toimeksiannossa seuraavat toimenpiteet:

- Arvioineet johdon raportointiohjeiden ja -kriteeristön sopivuutta, niiden yhteneväistä soveltamista, sidosryhmien osallistamista, sidosryhmien vuoropuheluun vastaamista sekä näiden asioiden esittämistä Kestävän kehityksen raportointia koskevassa aineistossa.
- Haastatelleet Fortumin kestävästä kehityksestä vastuussa olevia ylimmän johdon edustajia vahvistaaksemme ymmärrystämme Fortumin kestävä kehityksen tavoitteista osana Fortumin liiketoiminnan strategiaa ja toimintoja.
- Käyneet läpi sisäistä ja ulkoista dokumentaatiota selvittääksemme, missä laajuudessa nämä dokumentit ja tieto tukevat Kestävän kehityksen raportointia koskevassa aineistossa esitettyä informaatiota, ja arvioineet ovatko esitetyt tiedot linjassa sen kanssa, mikä on kokonaisvaltainen ymmärryksemme Fortumin kestävästä kehityksen tavoitteista ja johtamisesta.
- Haastatelleet kestävä kehityksen tietojen keräämisestä ja raportoinnista vastaavia henkilöitä ja käyneet läpi prosesseja ja järjestelmiä, joita käytetään raportoitavien tietojen keräämisessä, sisältäen tietojen yhdistelyn Kestävän kehityksen raportointia koskevaa aineistoa varten.
- Suorittaneet analyyttisiä tarkastustoimenpiteitä ja aineistotarkastusta arvioidaksemme Kestävän kehityksen raportointia koskevan aineiston oikeellisuutta.
- Vierailleet valituissa tuotantolaitoksissa Nyaganissa Venäjällä, käydäksemme läpi raportointiohjeistusten noudattamista, arvioidaksemme raportointiprosessin luotettavuutta sekä testataksemme pistokokein Kestävän kehityksen raportointia koskevan aineiston keräämistä.
- Arvioineet AA1000APS (2008) -periaatteiden (sidosryhmien osallistaminen, olennaisten yhteiskuntavastuun näkökohtien määrittäminen ja sidosryhmien odotuksiin vastaaminen) soveltamista.

Uskomme, että keräämämme evidenssi on riittävää ja asianmukaista johtopäätöksen tekemiseksi.

Havainnot ja suositukset

Rajoitetun varmuuden antavan toimeksiantomme perusteella raportoimme seuraavat AA1000APS (2008) -periaatteita koskevat suositukset. Suositusten tarkoitus on kehittää Fortumin kestävä kehityksen johtamista ja raportointia tulevaisuudessa, eivätkä ne vaikuta esittämiimme johtopäätöksiin.

- **Sidosryhmien osallistaminen:** Fortumilla on käytössä kattava prosessi sidosryhmien osallistamiseksi, jonka avulla se on tunnistanut toimintansa kannalta olennaiset sidosryhmät. Suosittelemme, että Fortum jatkaa säännöllistä sidosryhmiensä osallistamista ja avointa julkista keskustelua.
- **Olennaisten kestävä kehityksen näkökohtien määrittäminen:** Fortumilla on käytössään prosessi sidosryhmille olennaisten ja tärkeiden asioiden määrittämiseksi. Vuonna 2014 Fortum otti kestävä kehityksen raportoinnissaan käyttöön GRI G4 -ohjeistuksen ja arvioi sen yhteydessä kestävä kehityksen näkökohtien olennaisuutta Fortumin liiketoiminnan ja sidosryhmien kannalta. Suosittelemme, että Fortum jatkaa kestävä kehityksen raportoinnissaan keskittymistä kaikkein olennaisimpiin näkökohtiin.
- **Sidosryhmien odotuksiin vastaaminen:** Fortumilla on käytössään asianmukaiset menettelytavat voidakseen vastata sidosryhmien kannalta olennaisimpiin odotuksiin. Fortum on sitoutunut vastaamaan sidosryhmien odotuksiin ja raportoimaan odotuksiin vastaamisesta, jotta sidosryhmät voivat tehdä tietoihin perustuvia päätöksiä. Suosittelemme, että Fortum kehittää edelleen integroitua viestintäänsä liiketoimintaa tukeakseen.

Varmentajan riippumattomuus ja pätevyys

Olemme noudattaneet Deloitteen riippumattomuussääntöjä, jotka pitävät sisällään, ja osin ylittävät, IES-BA:n (the International Ethics Standards Board for Accountants) antamien eettisten sääntöjen vaatimukset. Säännöt kieltävät meitä ottamasta taloudellista hyötyä tai olemaan hallinnollisessa tai omistajuussuhteessa, joka

voisi vaikuttaa riippumattomuuteemme tai puolueettomuuteemme. Lisäksi säännöt kieltävät raportin laadintaan osallistumisen. Olemme vahvistaneet Fortumille, että olemme säilyttäneet riippumattomuutemme ja objektiivisuutemme läpi raportointiajan, eikä tietoomme ole tullut tapahtumia tai tarjottuja palveluita, jotka voisivat vaarantaa riippumattomuutemme tai objektiivisuuttamme.

Varmennustyöryhmämme koostuu kokeneista kestävä kehityksen raportoinnin ja varmentamisen asiantuntijoista, joilla on vaadittava osaaminen ja ammatilliset pätevyudet varmennuksen suorittamiseen.

Johtopäätös

Suorittamiemme toimenpiteiden perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei Fortum Oyj:n Kestävän kehityksen raportointia koskeva aineisto raportointikaudelta 1.1.-31.12.2014 olisi kaikilta olennaisilta osin laadittu AA1000APS (2008) AccountAbility Principles -periaatteiden mukaisesti tai etteikö Kestävän kehityksen raportointia koskeva aineisto olisi kaikilta olennaisilta osiltaan luotettava raportointikriteeristön edellyttämällä tavalla.

Espoo 24.3.2015
Deloitte & Touche Oy

Jukka Vattulainen
KHT

Lasse Ingström
KHT

Deloitte.

AA1000
Licensed Assurance Provider
000-119

GRI-indeksi

YLEINEN PERUSSISÄLTÖ

Tunnus	Kuvaus	Sijainti	Lisätiedot / Raportoimatta jätetyt kohdat ja perustelut	Varmennus ¹⁾	Global Compact
STRATEGIA JA ANALYYSI					
G4-1	Ylimmän johdon lausunto	Tämä on Fortum / Toimitusjohtajan katsaus			X
G4-2	Keskeisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kuvaus	Tämä on Fortum / Toimitusjohtajan katsaus Tämä on Fortum / Strategia / Kestävä kehitys osa strategiaa Tämä on Fortum / Toimintaympäristö ja markkinoiden kehitys			X
ORGANISAATION TAUSTAKUVAUS					
G4-3	Organisaation nimi	Organisaation nimi: Fortum Oyj			X
G4-4	Tärkeimmät tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	Liiketoiminta / Konsernin liiketoimintarakenne Yhteiskunta / Sidosryhmämme / Tärkeimmät sidosryhmämme / Asiakkaat			X
G4-5	Pääkonttorin sijainti	Tämä on Fortum / Toiminta- ja markkina-alueet			X
G4-6	Toimintojen maantieteellinen sijainti	Tämä on Fortum / Toiminta- ja markkina-alueet Liiketoiminta / Konsernin liiketoimintarakenne			X
G4-7	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Tilinpäätös / Hallituksen toimintakertomus / Fortumin osake ja osakkeenomistajat			X
G4-8	Markkina-alueet	Tämä on Fortum / Toiminta- ja markkina-alueet Liiketoiminta / Konsernin liiketoimintarakenne			X
G4-9	Organisaation koko	Liiketoiminta / Konsernin liiketoimintarakenne Tilinpäätös / Hallituksen toimintakertomus / Fortumin osake ja osakkeenomistajat Tilinpäätös / Konsernitilinpäätöksen liitetiedot / Liite 5 Segmenttiraportointi / 5.7. Konserninlaajuiset tiedot			X
G4-10	Henkilöstön määrä	GRI / Sosiaalinen vastuu / Henkilöstö ja työt / Työllistäminen / G4-10 Tämä on Fortum / Vuosi 2014 lukuina / Sosiaalisen vastuun tunnusluvut	Urakoitsijoista raportoitu vain kokonaistyöaika. Emme seuraa urakoitsijoiden työaikaa toimialakohtaisen liitteen jaottelun vaatimalla tarkkuudella.	X	X

G4-11	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	GRI / Sosiaalinen vastuu / Henkilöstö ja työolot / Työllistäminen / G4-11	Ei raportoitu toimialakohtaisia vaatimuksia. Emme seuraa urakoitsijoidemme kuulumista kollektiivisten työehtosopimusten piiriin.	X	X
G4-12	Toimitusketju	Yhteiskunta / Sidosryhmämme / Tärkeimmät sidosryhmämme / Palvelun- ja tavaran toimittajat Yhteiskunta / Taloudellinen lisäarvo sidosryhmille / Lisäarvo sidosryhmittäin			X
G4-13	Merkittävät muutokset organisaation koossa, rakenteessa, omistusrakenteessa tai toimitusketjussa raportointikaudella	GRI / Perussisältö / Raportin kuvaus Tilinpäätös / Hallituksen toimintakertomus / Fortumin osake ja osakkeenomistajat Yhteiskunta / Sidosryhmämme / Tärkeimmät sidosryhmämme / Palvelun- ja tavaran toimittajat			X
G4-14	Varovaisuusperiaatteen soveltaminen	Tilinpäätös / Hallituksen toimintakertomus / Riskienhallinta / Riskienhallinnan periaatteet ja tarkoitus GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus			
G4-15	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus			
G4-16	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Yhteiskunta / Sidosryhmämme / Tärkeimmät sidosryhmämme / Viranomaiset, päättäjät ja energia-alan organisaatiot Lista edunvalvontajärjestöistä Fortumin verkkosivuilla			
TUNNISTETUT OLENNAISET NÄKÖKOHDAT JA LASKENTARAJAT					
G4-17	Konsernin laskentaraja	Tilinpäätös / Konsernitilinpäätöksen liitetiedot / Liite 42 Tytäryrityksen segmenteittäin GRI / Perussisältö / Raportin kuvaus			
G4-18	Raportin sisällön määrittely	GRI / Perussisältö / Raportin kuvaus			
G4-19	Olennaiset näkökohdat	GRI / Perussisältö / Olennaiset näkökohdat			
G4-20	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation sisällä	GRI / Perussisältö / Olennaiset näkökohdat			
G4-21	Olennaisia näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation ulkopuolella	GRI / Perussisältö / Olennaiset näkökohdat			
G4-22	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	GRI / Perussisältö / Raportin kuvaus			
G4-23	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja näkökohtien laskentarajoissa	GRI / Perussisältö / Raportin kuvaus			
SIDOSRYHMÄVUOROVAIKUTUS					
G4-24	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Yhteiskunta / Sidosryhmämme / Tärkeimmät sidosryhmämme			X

		Yhteiskunta / Sidosryhmämme / Sidosryhmäyhteistyö			
G4-25	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	Yhteiskunta / Sidosryhmämme / Sidosryhmäyhteistyö			X
G4-26	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	Yhteiskunta / Sidosryhmämme / Sidosryhmäyhteistyö			X
G4-27	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Yhteiskunta / Sidosryhmämme / Sidosryhmäyhteistyö Yhteiskunta / Sidosryhmämme / Tärkeimmät sidosryhmämme Liiketoiminta / Fortumin liiketoiminta / Vesivoima / Sidosryhmien näkemyksiä Liiketoiminta / Fortumin liiketoiminta / Ydinvoima / Sidosryhmien näkemyksiä			X
RAPORTIN KUVAUS					
G4-28	Raportointijakso	GRI / Perussisältö / Raportin kuvaus			X
G4-29	Edellisen raportin päiväys	GRI / Perussisältö / Raportin kuvaus			X
G4-30	Raportin julkaisutiheys	GRI / Perussisältö / Raportin kuvaus			X
G4-31	Yhteystiedot	Yhteystiedot			X
G4-32	GRI-sisältövertailu	GRI / GRI-indeksi GRI / Varmennus			X
G4-33	Lähestymistapa ulkoiseen varmennukseen	GRI / Varmennus			
HALLINTO					
G4-34	Hallintorakenne ja valiokunnat	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet			X
G4-35	Vastuunjako	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus (alaotsikot)			X
G4-36	Vastuuhenkilöt	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus (alaotsikot)			X
G4-37	Sidosryhmien konsultointi	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet Yhteiskunta / Sidosryhmämme			X
G4-38	Hallituksen kokoonpano	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Hallitus			X
G4-39	Hallituksen puheenjohtajan asema	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Hallitus			X
G4-40	Hallituksen valinta	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Osakkeenomistajien nimitystoimikunta			X
G4-41	Eturistiriitojen välttäminen	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Hallitus			X

G4-42	Hallituksen rooli organisaation tarkoituksen, arvojen ja strategian määrittelyssä	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Hallitus Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Taloudelliseen raportointiin liittyvät sisäisen valvonnan järjestelmät / Sääntöjen noudattaminen ja Toimintaohje (Code of Conduct) Tilinpäätös / Hallituksen toimintakertomus / Tuloskehitys ja taloudellinen asema / Kestävä kehitys			X
G4-43	Hallituksen pätevyys	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Osakkeenomistajien nimitystoimikunta			X
G4-44	Hallituksen suorituksen arviointi	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Hallitus			X
G4-45	Hallituksen rooli riskien tunnistamisessa ja hallinnassa	Tilinpäätös / Hallituksen toimintakertomus / Riskienhallinta Yhteiskunta / Sidosryhmämme			X
G4-46	Riskienhallinnan tehokkuuden arviointi	Tilinpäätös / Hallituksen toimintakertomus / Riskienhallinta			X
G4-47	Riskiarviointien frekvenssi	Tilinpäätös / Hallituksen toimintakertomus / Riskienhallinta			X
G4-48	Yritysvastuuraportin hyväksyminen	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Hallitus Hallituksen työjärjestys Fortumin verkkosivuilla			X
G4-49	Epäkohtien kommunikointi	GRI / Perussisältö / Liiketoiminnan eettisyys Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Taloudelliseen raportointiin liittyvät sisäisen valvonnan järjestelmät / Sääntöjen noudattaminen ja Toimintaohje (Code of Conduct)			X
G4-50	Hallitukselle raportoidut epäkohdat	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Hallituksen valiokunnat			X
G4-51	Hallituksen ja ylimmän johdon palkitseminen	Hallinnointi / Palkitseminen			X
G4-52	Palkitsemisjärjestelmät	Hallinnointi / Palkitseminen			X
G4-53	Sidosryhmien näkemysten huomiointi	Hallinnointi / Palkitseminen Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Osakkeenomistajien nimitystoimikunta			X
LIIKETOIMINNAN EETTISYYS					
G4-56	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Taloudelliseen raportointiin liittyvät sisäisen valvonnan järjestelmät / Sääntöjen noudattaminen ja Toimintaohje (Code of Conduct)			X
G4-57	Toiminnan eettisyyteen ja lainmukaisuuteen liittyvä neuvonanto	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Taloudelliseen			X

		raportointiin liittyvät sisäisen valvonnan järjestelmät / Sääntöjen noudattaminen ja Toimintaohje (Code of Conduct)			
G4-58	Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Taloudelliseen raportointiin liittyvät sisäisen valvonnan järjestelmät / Sääntöjen noudattaminen ja Toimintaohje (Code of Conduct) GRI / Perussisältö / Liiketoiminnan eettisyys			X
TOIMIALAKOHTAISEN LIITTEEN YLEINEN PERUSSISÄLTÖ					
EU1	Energiantuotantokapasiteetti	GRI / Ympäristövastuu / Energia / FN3			
EU2	Nettoenergiantuotanto	Tämä on Fortum / Vuosi 2014 lukuina / Myynti ja tuotanto	Emme julkaise tuotantomääriä maittain jaoteltuna.		
EU3	Sähkönsiirtoasiakkaiden lukumäärä	Liiketoiminta / Fortumin liiketoiminta / Sähkön ja lämmön jakelu / Sähkönjakelu			
EU4	Ilmajohtojen ja maakaapeleiden pituus	GRI / Taloudellinen vastuu / Järjestelmätehokkuus / EU12			
EU5	Päästöoikeudet	GRI / Taloudellinen vastuu / Taloudelliset tulokset / EC2			

1) X = Ulkoinen varmennus

ERITYINEN PERUSSISÄLTÖ

Tunnus	Kuvaus	Sijainti ²⁾	Lisätiedot / Raportoimatta jätetyt kohdat ja perustelut	Varmennus ¹⁾	Global Compact
JOHTAMISTAVAN KUVAUS					
G4-DMA	Johtamistavan kuvaus	GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus			
TALOUDELLINEN VASTUU					
G4-DMA	Taloudellisen vastuun johtamistavan kuvaus	GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus / Talous			X
Taloudelliset tulokset					
G4-EC1	Tuotettu ja jaettu suora taloudellinen lisäarvo	EC1		X	
G4-EC2	Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet	EC2 Tilinpäätös / Hallituksen toimintakertomus / Riskienhallinta Fortumin CDP-raportointi	Ei raportoitu ilmastonmuutosriskien ja -mahdollisuuksien hallitsemisen kustannuksia. Riskien ja mahdollisuuksien hallinta on keskeinen osa Fortumin strategiaa ja siksi liikesalaisuudeksi luokiteltava tieto.	X	X
G4-EC3	Organisaation eläkesitoumusten kattavuus	EC3 Tilinpäätös / Konsernitilinpäätöksen liitetiedot / Liitetieto 32 Eläkevelvoitteet		X	

G4-EC4	Valtiolta saadut avustukset	EC4	Ei raportoitu avustuksia tyypeittäin ja maittain. Saatujen avustusten kokonaissumma ei ole merkittävä.	X	
Ydinvoimalaitosten käytöstäpoisto					
G4-DMA	Johtamistavan kuvaus	Ydinvoimalaitosten käytöstäpoisto Tilinpäätös / Konsernitilinpäätöksen liitetiedot / Liitetieto 30 Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat			
Järjestelmätehokkuus					
EU11	Lämpövoimalaitosten keskimääräinen hyötysuhde	EU11		X	
EU12	Siirto- ja jakeluhäviöt	EU12	Siirto- ja jakeluhäviöitä ja teknisiä ja ei-teknisiä häviöitä ei eritelty vaan raportoitu kokonaisuutena. Tietoa ei kerätä näin eriteltynä.	X	
YMPÄRISTÖVASTUU					
G4-DMA	Ympäristövastuun johtamistavan kuvaus	GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus / Ympäristö	Yksityiskohtaisempaa tietoa ympäristövastuun johtamistavasta joidenkin näkökohtien ja niiden tunnuslukujen kuvauksen yhteydessä.		X
Materiaalit					
G4-EN1	Materiaalien käyttö	EN1	PCB-inventaariota ei raportoitu. Tietoja ei saatavilla. Kartoitus pyritään tekemään vuoteen 2020 mennessä.	X	X
G4-EN2	Kierrätettyjen materiaalien osuus	EN2		X	X
Energia					
G4-EN3	Organisaation oma energiankulutus	EN3		X	X
G4-EN5	Energiaintensiteetti	EN5		X	X
G4-EN6	Energiankulutuksen vähentäminen	EN6 Liiketoiminta / Fortumin liiketoiminta / Sähkön ja lämmön myynti / Energiatehokkaat palvelut		X	X
Vesi					
G4-EN8	Kokonaisvedenotto vesilähteittäin	EN8		X	X
Luonnon monimuotoisuus					
G4-EN13	Suojellut ja kunnostetut elinympäristöt	EN13		X	X
EU13	Korvaavien elinympäristöjen luonnon monimuotoisuus verrattuna vaikutusalueiden luonnon monimuotoisuuteen	EU13		X	
Päästöt					
G4-EN15	Suorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 1)	EN15 Tämä on Fortum / Vuosi 2014 lukuina / Ympäristövastuun tunnusluvut EN18		X	X

G4-EN16	Epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 2)	EN16		X	X
G4-EN17	Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 3)	EN17		X	X
G4-EN18	Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	EN18 Tämä on Fortum / Vuosi 2014 lukuina / Ympäristövastuun tunnusluvut		X	X
G4-EN21	Typenoksidien ja rikkidioksidin päästöt sekä muut merkittävät päästöt ilmaan	EN21 Tämä on Fortum / Vuosi 2014 lukuina / Ympäristövastuun tunnusluvut		X	X

Jätevedet ja jätteet

G4-EN22	Päästöt vesistöön jaoteltuna päästölajeittain ja kohteen mukaan	EN22	Päästöjä ei jaoteltu jäteveden käsittelymenetelmän mukaan. Jaottelu pyritään tekemään vuoteen 2018 mennessä.	X	X
G4-EN23	Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsiteltävän mukaisesti	EN23 Liiketoiminta / Fortumin liiketoiminta / Ydinvoima / Ydinjätehuolto Tämä on Fortum / Vuosi 2014 lukuina / Ympäristövastuun tunnusluvut		X	X
G4-EN24	Merkittävien vuotojen lukumäärä ja tilavuus	EN24		X	X

Määräystenmukaisuus

G4-EN29	Merkittävät ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkomiseen liittyvät sakot ja sanktiot	EN29		X	X
---------	---	----------------------	--	---	---

Toimittajien ympäristöarvioinnit

G4-EN32	Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien mukaisesti	GRI / Sosiaalinen vastuu / Henkilöstö ja työolot / Toimittajien arvioinnit: ympäristö, työolot ja ihmisoikeudet		X	X
G4-EN33	Merkittävät nykyiset ja mahdolliset negatiiviset ympäristövaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet	EN33		X	X

Ympäristöasioihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit

G4-EN34	Ympäristöasioihin liittyvien valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä	EN34 GRI / Perussisältö / Liiketoiminnan eettisyys		X	X
---------	--	---	--	---	---

SOSIAALINEN VASTUU: HENKILÖSTÖ JA TYÖOLOT

G4-DMA	Sosiaalisen vastuun johtamistavan kuvaus, henkilöstö ja työolot	GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus / Henkilöstö ja työolot	Yksityiskohtaisempaa tietoa sosiaalisen vastuun johtamistavasta joidenkin näkökohtien ja niiden tunnuslukujen kuvauksen yhteydessä.		X
--------	---	---	---	--	---

Työllistäminen

G4-LA1	Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus	LA1 Tämä on Fortum / Vuosi 2014 lukuina / Sosiaalisen vastuun tunnusluvut		X	X
G4-LA2	Henkilöstöedut merkittävien toimintamaiden osalta	LA2	Henkilöstöetujaottelua ei tehty maittain. Jaottelu pyritään tekemään vuoteen 2018 mennessä.	X	
EU18	Työturvallisuuskoulutukseen osallistuneiden alihankkijoiden ja urakoitsijoiden työntekijät	EU18	Koulutettujen urakoitsijoiden määrä ilmoitetaan kokonaisuutena, ei urakoitsijaryhmittäin. Kaikki urakoitsijat koulutetaan, jaottelu ei olennainen.	X	

Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet

G4-LA4	Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika	LA4		X	X
--------	---	---------------------	--	---	---

Työterveys ja -turvallisuus

G4-LA5	Edustus yhteisissä terveys- ja turvallisuustoimikunnissa	LA5		X	
G4-LA6	Tapaturmatyypit, tapaturmataajuus, ammattitautitaajuus, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset	LA6 Tämä on Fortum / Vuosi 2014 lukuina / Sosiaalisen vastuun tunnusluvut	Ei jaoteltu urakoitsijoiden menetettyjä työpäiviä alueittain ja sukupuolen mukaan. Tietoa ei seurata tällä tarkkuudella.	X	X

Koulutus

G4-LA9	Keskimääräiset koulutustunnit työntekijää kohden	LA9	Ei raportoitu kaikkien maiden osalta. Tietoa ei saatavilla. Tavoitteena saada tieto kaikkien maiden osalta vuoteen 2020 mennessä.	X	X
G4-LA10	Henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelmat ja elinikäisen oppimisen ohjelmat	LA10		X	
G4-LA11	Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	LA11	Ei raportoitu henkilöstöryhmittäin. Tietoa ei saatavilla. Tavoitteena saada tieto ja raportoida henkilöstöryhmittäin vuoteen 2020 mennessä.	X	X

Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet

G4-LA12	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	LA12 Hallinnointi / Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä / Fortumin hallintoelimet / Hallitus Tämä on Fortum / Vuosi 2014 lukuina / Sosiaalisen vastuun tunnusluvut		X	X
---------	---	---	--	---	---

Tasa-arvoinen palkitseminen					
G4-LA13	Naisten ja miesten peruspalkan ja palkitsemisen suhde	LA13	Raportointi ei kata henkilöstöryhmää "työntekijät" liian pienien ryhmäkokojen vuoksi.	X	X
Toimittajien työolojen arviointi					
G4-LA14	Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu työoloihin liittyvien kriteerien mukaisesti	GRI / Sosiaalinen vastuu / Henkilöstö ja työolot / Toimittajien arvioinnit: ympäristö, työolot ja ihmisoikeudet		X	X
G4-LA15	Merkittävät nykyiset ja mahdolliset negatiiviset työoloihin ja ihmisoikeuksiin liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet	GRI / Sosiaalinen vastuu / Henkilöstö ja työolot / Toimittajien arvioinnit: ympäristö, työolot ja ihmisoikeudet		X	X
Työoloihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit					
G4-LA16	Työoloihin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä	LA16 GRI / Perussisältö / Liiketoiminnan eettisyys		X	
SOSIAALINEN VASTUU: IHMISOIKEUDET					
G4-DMA	Sosiaalisen vastuun johtamistavan kuvaus, ihmisoikeudet	GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus / Ihmisoikeudet	Yksityiskohtaisempaa tietoa sosiaalisen vastuun johtamistavasta joidenkin näkökohtien ja niiden tunnuslukujen kuvauksen yhteydessä.		X
Investoinnit					
G4-HR1	Ihmisoikeuksia koskevia ehtoja sisältävät investointisopimukset ja ihmisoikeusarvioinnit	HR1	Ei raportoitu %-osuutta ihmisoikeusarvioinneista ja sopimuksista, joissa ihmisoikeuksia koskevia ehtoja. Tieto pyritään saamaan vuoteen 2020 mennessä.	X	X
G4-HR2	Ihmisoikeuksiin liittyvä koulutus työntekijöille	HR2		X	X
Syrjinnän kieltö					
G4-HR3	Syrjintätapaukset ja korjaavat toimenpiteet	HR3		X	X
Järjestäytymis- ja työehtosopimusoikeudet					
G4-HR4	Työntekijöiden järjestäytymisvapauden ja työehtosopimustoiminnan tukeminen riskialueilla	HR4		X	X
Lapsityövoima					
G4-HR5	Lapsityövoiman käytön estämiseksi toteutetut toimet riskialueilla ja merkittävien toimittajien toiminnoissa	HR5		X	X
Pakko- ja rangaistustyövoima					
G4-HR6	Pakko- ja rangaistustyövoiman käytön estämiseksi toteutetut toimet riskialueilla ja merkittävien toimittajien toiminnoissa	HR6		X	X

Ihmisoikeusarviointit					
G4-HR9	Toiminnot, joissa on toteutettu ihmisoikeuksien läpikäynti tai vaikutusarviointi	HR9	Ei raportoitu maakohtaista jaottelua, joka on liikesalaisuus.	X	X
Toimittajien ihmisoikeusarviointit					
G4-HR10	Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ihmisoikeuksiin liittyvien kriteerien mukaisesti	GRI / Henkilöstö ja työolot / Toimittajien arvioinnit: ympäristö, työolot ja ihmisoikeudet		X	X
G4-HR11	Merkittävät nykyiset ja mahdolliset negatiiviset ihmisoikeuksiin liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet	GRI / Henkilöstö ja työolot / Toimittajien arvioinnit: ympäristö, työolot ja ihmisoikeudet		X	X
Ihmisoikeuksiin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit					
G4-HR12	Ihmisoikeuksiin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä	HR12 GRI / Perussisältö / Liiketoiminnan eettisyys		X	X
SOSIAALINEN VASTUU: YHTEISKUNTA					
G4-DMA	Sosiaalisen vastuun johtamistavan kuvaus, yhteiskunta	GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus / Yhteiskunta	Yksityiskohtaisempaa tietoa sosiaalisen vastuun johtamistavasta joidenkin näkökohtien ja niiden tunnuslukujen kuvauksen yhteydessä.		X
Paikallisyhteisöt					
G4-SO2	Toiminnot, joilla on nykyisiä ja mahdollisia negatiivisia vaikutuksia paikallisyhteisöihin	SO2		X	X
EU22	Siirrettyjen ihmisten lukumäärä ja kompensatio		Ei raportoitu, koska hankkeissamme ei merkittäviä väestönsiirtoja ja tietoa korvausten kokonaissummista ei ole saatavilla.		
Korruptionvastaisuus					
G4-SO3	Korruptioon liittyvän riskinarvioinnin läpikäyneet liiketoimintayksiköt ja tunnistetut merkittävät riskit	SO3		X	X
G4-SO4	Korruptionvastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	SO4	Yhteiskumppanien osalta raportoitu olennaisimmat yhteistyökumppanityypit ilman aluekohtaista jaottelua.	X	X
G4-SO5	Vahvistetut lahjonta- ja korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	SO5		X	X
Poliittinen vaikuttaminen					
G4-SO6	Poliittisten tukien kokonaisarvo	SO6		X	X
Kilpailun rajoittaminen					
G4-SO7	Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvien oikeustoimien lukumäärä ja oikeuden päätökset	SO7		X	

Määräystenmukaisuus					
G4-SO8	Merkittävät lainsäädännön ja säännösten rikkomiseen liittyvät sakot ja sanktiot	SO8		X	
Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit					
G4-SO11	Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä	SO11 GRI / Perussisältö / Liiketoiminnan eettisyys		X	
Kriisi- ja poikkeustilanteisiin varautuminen					
G4-DMA	Johtamistavan kuvaus	Kriisi- ja poikkeustilanteisiin varautuminen			
SOSIAALINEN VASTUU: TUOTEVASTUU					
G4-DMA	Sosiaalisen vastuu johtamistavan kuvaus, tuotevastuu	GRI / Perussisältö / Johtamistavan kuvaus / Tuotevastuu			
Tuote- ja palvelutiedot					
G4-PR3	Tuotteisiin ja palveluihin liittyvä pakollinen informaatio	PR3		X	
G4-PR5	Asiakastyytyväisyystutkimusten tulokset	PR5		X	
Markkinointiviestintä					
G4-PR7	Markkinointiviestintään, mainontaan ja sponsorointiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä	PR7		X	
Saatavuus					
EU28	Sähkönjakeluhäiriöiden esiintymistiheys	EU28		X	
EU29	Sähkönjakeluhäiriöiden keskimääräinen kesto	EU29		X	
EU30	Voimalaitosten keskimääräinen käytettävyyys	EU30	Raportoimme voimalaitostemme energiakäytettävyyden, emme seisokitunteja ja aikakäytettävyyttä. Energiakäytettävyyys on vaikutusten kannalta olennaisempi.	X	

1) X = Ulkoinen varmennus

2) Jos polkua ei annettu, tunnusluku raportoitu kyseisen näkökohdan yhteydessä.

Taloudellinen vastuu

Taloudelliset tulokset

EC1 Tuotettu ja jaettu suora taloudellinen lisäarvo

Analysioimme toimintamme taloudellisia vaikutuksia ja eri sidosryhmille tuotetun hyvinvoinnin määrää toimintamaissamme ja

markkina-alueillamme. Keskeisiin sidosryhmiimme kuuluvat osakkeenomistajat ja sijoittajat, asiakkaat, työntekijät, palvelun- ja tavarantoimittajat sekä julkinen sektori. Palvelun- ja tavarantoimittajien osalta arvioimme myös globaaleja vaikutuksia kiinnittäen erityisesti huomiota riskimaissa toimiviin palvelun- ja

tavarantoimittajiin. Vuonna 2014 tuotetun ja sidosryhmille jaetun lisäarvon erotuksena oman toimintamme kehittämiseen jäi 4 005 (2013: 869) miljoonaa euroa.

Rahavirrat eri sidosryhmille vuosina 2012-2014

milj. euroa		2014	2013 ¹⁾	2012
Lisäarvon tuottaminen				
Tuotot asiakkailta	Tuotteista ja palveluista asiakkailta saatavat tulot ja rahoitustulot.	4 901	5 630	6 398
Omaisuuksien myynnit	Osakkeiden, liiketoimintojen tai laitosten myynneistä saadut tulot	3 219	210	
Ostot tavarantoimittajilta	Käteismaksut raaka-aineiden, tavaroiden ja palveluiden toimittajille	-2 240	-2 766	-3 002
Fortumin tuottama lisäarvo		5 880	3 073	3 396
Lisäarvon jakautuminen				
Korvaukset henkilöstölle	Palkat, palkkiot ja muut henkilösivukulut	-413	-460	-543 ²⁾
Korvaukset rahoittajille ja osakkeenomistajille	Sijoittajille maksetut osingot, korot, realisoituneet kurssivoitot ja -tappiot sekä muut rahoituskulut	-958	-1 212	-1 514
Julkinen sektori	Maksetut tuloverot, valmisteverot, tuki yhteiskunnalle ja lahjoitukset	-504	-532	-593
Jaettu sidosryhmille		-1 875	-2 204	-2 650
Jätetty liiketoiminnan kehittämiseen		4 005	869	746

1) Vertailuvuoden 2013 tiedot on muutettu johtuen Fortum Värmen kirjauskäytännön muutoksesta.

2) Vertailuvuoden 2012 tiedot on muutettu liittyen eläkkeiden kirjauskäytännön muutokseen.

Toiminnastamme syntyvän taloudellisen lisäarvon jakautuminen merkittävimmille toiminta-alueille on raportoitu vuosiraportin seuraavissa kohdissa:

- [Liikevaihto maittain asiakkaiden sijainnin mukaan](#)
- [Henkilöstökulut maittain](#)
- [Verot](#)

GRI ei sisällytä investointeja jaetun lisäarvon laskelmaan, mutta me olemme sisällyttäneet investoinnit omaan taloudellisten vaikutustemme arviointiin, koska niiden vuosittainen määrä ja vaikutus yhteiskuntaan on merkittävä. Investoinnit käyttöomaisuuteen maittain ja

tuotantotyypeittäin on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa [19.2 Investoinnit](#).

Lue lisää

- [Taloudellisista vaikutuksista](#)

EC2 Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet

Ilmastonmuutos aiheuttaa Fortumille sekä taloudellisia, sääntelyyn liittyviä että fyysisiä riskejä ja mahdollisuuksia. Koska energiantuotanto ja -käyttö on merkittävin kasvihuonekaasujen lähde, energiasektorilla on keskeinen rooli vähäpäästöisen tulevaisuuden rakentamisessa. Energia-ala on laatinut visioita ja tiekarttoja kohti tulevaisuuden energiajärjestelmää, ja se on valmis investoimaan uuteen

ilmastomyönteiseen tuotantokapasiteettiin, mikäli näihin liittyvät poliittiset ja yhteiskunnalliset edellytykset ovat olemassa.

Ilmastosääntely vaikuttaa Fortumiin ensisijaisesti EU:n päästökaupassa määräytyvän hiilidioksidin hinnan ja siitä aiheutuvan kustannuksen kautta. Tämä määrittää taloudellisen arvon myös päästövähennyksille. Hiilidioksidin hinta lisää fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan energian tuotantokustannuksia, mutta nostaa toisaalta energiatuotteiden hintoja. Paras keino vähentää hiilidioksidin hintaan liittyvää riskiä on lisätä hiilidioksidipäästötöntä ja vähäpäästöistä tuotantokapasiteettia.

Energiantuotantomme Suomessa, Puolassa ja Baltian maissa kuuluu EU:n päästökauppajärjestelmän piiriin. Venäjällä ei ole vastaavaa kasvihuonekaasujen sääntelyjärjestelmää. Vuonna 2014 noin 94 % (2013: 90 %) sähköntuotantomme EU:ssa oli hiilidioksidipäästötöntä. Meillä oli vuonna 2014 yhteensä 49 (2013: 51) EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvaa laitosta kuudessa jäsenvaltiossa. CO₂-päästöistä EU-alueella noin 98 % kuului päästökaupan piiriin. Fortumille oli myönnetty ilmaisia päästöoikeuksia 1,4 (2013: 1,8) miljoonaa tonnia vastaava määrä vuodessa. Yhtiön päästöt EU-päästökauppajärjestelmässä olivat 3,6 (2013: 5,1) miljoonaa tonnia. Päästöoikeuksien suhteen Fortum oli siten alijäämäinen.

Päästökauppajärjestelmän kuluvalle kolmannella kaudella 2013-2020 ilmaiset päästöoikeutemme vähenevät merkittävästi, koska sähköntuotannon on ostettava oikeudet markkinoilta tai huutokaupoista. Ainoastaan Puolassa ja Baltian maissa CHP-

laitoksemme saavat päästökaupadirektiivin poikkeussääntöjen nojalla ilmaisia päästöoikeuksia myös sähköntuotannolle.

Venäjällä hiilidioksidipäästömmme ovat lähivuosina kasvussa energiantuotantokapasiteetin lisääntymisen seurauksena. Venäjällä hiilidioksidipäästöillä ei toistaiseksi ole taloudellista arvoa.

Fortum on osakkaana kahdessa kansainvälisessä ilmastorahastossa, Prototype Carbon Fund -hiilirahastossa (PCF) ja Testing Ground Facility (TGF) -hiilirahastossa. Vuonna 2014 saimme yhteensä 227 047 päästövähennysyksikköä näistä rahastoista. Saaduista päästövähennysyksiköistä kaikki olivat CER-yksiköitä. Kaikkiaan olemme tähän mennessä saaneet rahastoista 999 077 päästövähennysyksikköä ja arvioimme saavamme tulevaisuudessa vielä noin 200 000 yksikköä rahastojen toiminta-aikana.

Toimintoihimme kohdistuu ilmastonmuutoksen aiheuttamia fyysisiä riskejä, mukaan lukien sääolosuhteissa tapahtuvat muutokset, jotka voivat muuttaa energian kysyntää ja esimerkiksi vesivoimatuotannon määrää. Yleistyvät ja rajut myrskyt voivat vaikuttaa jakeluverkon toimintaan ja kunnossapitoon. Lisääntyvä sadanta ja lämpötilan nousu voivat vaikuttaa vesivoiman tuotantoon, patojen turvallisuuteen ja bioenergian tarjontaan ja saatavuuteen. Ilmastonmuutoksen hillinnän lisäksi olemme myös sopeuttamassa toimintaamme ilmastonmuutokseen ja otamme ilmaston muuttumisen huomioon mm. tuotannosuunnittelussa ja kasvuhankkeiden arvioinnissa.

Oletamme huolen ilmastonmuutoksesta kasvattavan vähäpäästöisten ja energiatehokkaiden tuotteiden ja ratkaisujen kysyntää. Osaamisemme CO₂-päästöttömässä vesi- ja ydinvoimassa, energiatehokkaassa CHP-tuotannossa ja tulevaisuuden energiajärjestelmän ja sen teknologioiden tutkimuksessa ja kehityksessä voivat osoittautua yhtiölle kilpailueduksi. Investoimme CO₂-päästöttömään tuotantoon Euroopassa ja näemme liiketoimintamahdollisuuksia ilmastomyönteisten energiaratkaisujen tuottamisessa kestävästä kaupunkiasumisesta ja liikenteen sähköistymistä varten.

Lue lisää

- [Ilmastonmuutoksen riskeistä ja mahdollisuuksista Fortumille](#)

EC3 Organisaation eläkesitoumusten kattavuus

Eläkejärjestelymme noudattavat kunkin toimintamaan paikallisia sääntöjä ja käytäntöjä, ja niitä käsitellään tilinpäätöksen liitetiedossa [32 Eläkeveloitteet](#).

EC4 Valtiolta saadut avustukset

Saimme tuotanto-, investointi-, T&K- ja muita merkittäviä, yli 0,5 miljoonan euron tukia yhteensä kolme (2013: 8) miljoonaa euroa. Ilmaiseksi saadut päästöoikeudet ja sähkösertifikaatit eivät ole mukana luvussa. Suomen valtio omistaa Fortumista 50,8 %.

Ydinvoimalaitosten käytöstäpoisto

Ydinvoimaan liittyvät varaukset on käsitelty tilinpäätöksen liitetiedossa 30, [Ydinvoimaan liittyvät varat ja velat](#).

Suomessa ja Ruotsissa ydinjätteen tuottajat ovat vastuussa ydinjätehuollosta ja loppusijoituksesta sekä niihin liittyvistä kustannuksista. Suomessa ydinjätehuollon periaatteista ja aikatauluista päätettiin jo 1980-luvulla, ja jätehuollon ratkaisujen rakentaminen on edennyt suunnitelmien mukaisesti.

Loviisan ja Olkiluodon ydinvoimalaitosten käytön aikana syntyvän voimalaitosjätteen ja tulevan käytöstäpoistojätteen huollosta vastaavat luvanhaltijat. Yhtiöiden käytetyt

ydinpolttoaineen loppusijoituksen käytännön toteutuksesta huolehtii puolestaan Posiva Oy, jonka Fortum ja TVO omistavat. Posivan rakentamislupahakemus käytetyn ydinpolttoaineen kapselointi- ja loppusijoituslaitokselle on parhaillaan työ- ja elinkeinoministeriön ja valtioneuvoston arvioitavana. Säteilyturvakeskus totesi lausunnossaan helmikuussa 2015, että laitos voidaan rakentaa turvalliseksi. Arvioiden mukaan valmius loppusijoitustoiminnan aloittamiseen saavutetaan noin vuonna 2020.

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) huolehtii Ruotsissa Fortumin osaomisteisten ydinvoimalaitosten tuottaman ydinjätteen loppusijoituksesta. Yhtiön maaliskuussa 2011

jättämä käytetyn polttoaineen loppusijoitustilan ja kapselointilaitoksen rakentamista koskeva lupahakemus on edelleen viranomaisten käsiteltävänä. Loppusijoitustilaa käytetylle polttoaineelle suunnitellaan Forsmarkiin. Rakentamisen ja koekäyttöjakson jälkeen loppusijoitustoiminta olisi mahdollista aloittaa 2020-luvun loppupuolella.

Lue lisää

- [Ydinvoiman tuotantomme](#)

Järjestelmätehokkuus

EU11 Lämpövoimalaitosten keskimääräinen hyötysuhde

Fortumilla oli vuoden 2014 loppuun asti konsernitason tavoite (> 70 %) polttoaineiden käytön kokonaishyötysuhteelle viiden vuoden keskiarvona. Hyötysuhde

vuonna 2014 oli 64,0 % (2013: 59,4 %) ja viiden vuoden keskiarvo 63,2 % (2013: 63,6 %). Laskenta kattaa voimalaitokset ja lämpölaitokset.

Oheinen taulukko esittää voimalaitostemme keskimääräiset hyötysuhteet maittain ja polttoaineittain jaoteltuna. Sekapoltto kattaa erilaiset hiilen, maakaasun, biomassan, jäteperäisten polttoaineiden ja turpeen yhdistelmät. CHP-laitosten osalta

hyötysuhteen laskennassa on huomioitu sekä sähkön että lämmön tuotanto.

Lue lisää

- [Yhdistetystä sähkön ja lämmön tuotannosta \(CHP\)](#)

Voimalaitosten keskimääräinen hyötysuhde maittain ja polttoaineittain

%	Hiili	Maakaasu	Biomassa	Sekapoltto
Suomi	40		95	82
Venäjä		61		59
Puola	66	84		62
Baltian maat			69	74
Iso-Britannia		81		

EU12 Siirto- ja jakeluhäviöt

Fortumilla oli vuoden 2014 lopussa sähkönsiirtoliiketoimintaa ainoastaan Ruotsissa. Fortumin sähkönsiirto- ja

jakeluverkoston yhteenlaskettu pituus oli noin 71 600 km. Ilmajohdojen osuus siitä oli noin 22 600 km ja maakaapeleiden osuus 49 000 km.

Sähkönsiirto- ja jakeluhäviömme Ruotsissa olivat yhteensä 795 (2013: 813) GWh. Häviöt

olivat 3,0 % (2013: 3,2 %) sähkönsiirron ja -jakelun kokonaismäärästä. Kaikelle verkostohäviöiden kompensointiin käytetylle sähkölle hankittiin alkuperätakuutodistukset (hiilidioksidipäästötön sähkö).

Ympäristövastuu

Materiaalit

EN1 Materiaalien käyttö

tuotannossamme luonnonvaroja tehokkaasti ja säästäen.

Materiaalien käyttömme muodostuu pääosin polttoaineista. Pyrimme käyttämään

Polttoaineiden käyttö vuosina 2012-2014

	2014	2013	2012 ¹⁾
Uusiutumattomat polttoaineet			
Maakaasu, milj. m ³	8 148	7 844	7 844
Hiili, 1 000 t	2 539	2 843	2 536
Fossiilinen jättepolttoaine, 1 000 t	87	221	320
Turve, 1 000 t	161	227	269
Polttoöljy, 1 000 t	13	18	49
Ydinpolttoaine, t	23	20	21
Uusiutuvat polttoaineet			
Biomassa ja bionesteet, 1 000 t	1 264	1 428	1 790
Uusiutuva jättepolttoaine, 1000 t	177	633	486

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Polttoaineiden käyttö maittain vuonna 2014

	Suomi	Venäjä	Puola	Muut maat	Yhteensä
Maakaasu, milj. m ³	84	7 805	6	254	8 148
Hiili, 1 000 t	800	1 336	402		2 539
Biomassa ja bionesteet, 1 000 t	321		193	751	1 264
Jättepolttoaine, 1 000 t	122			141	264
Turve, 1 000 t	98			63	161
Polttoöljy, 1 000 t	11	2			13
Ydinpolttoaine, t	23				23
Muut polttoaineet, 1 000 t				2	2

Käytimme vuonna 2014 maakaasua 8,1 miljardia kuutiometriä sekä kiinteitä ja nestemäisiä polttoaineita 4,2 miljoonaa tonnia. Maakaasu ja 68 % (2013: 67 %) kiinteistä ja nestemäisistä polttoaineista olivat alkuperältään uusiutumattomia.

Yhteisyritys Fortum Värme käytti polttoaineita yhteensä 1,6 (2013: 1,7) miljoonaa tonnia. Tästä erilaisten biomassojen ja bionesteiden osuus oli 451 000 (2013: 667 000) tonnia, jätteperäisten polttoaineiden 930 000 (2013:

765 000) tonnia ja kivihiilen 207 000 (2013: 249 000) tonnia.

Raportoidut käyttömäärät perustuvat voimalaitoksilla ja lämpölaitoksilla tehtyihin kulutuksen seurantamittauksiin. Polttoaineiden energiasisältö on kuvattu indikaattorissa [EN3](#).

EN2 Kierrätettyjen materiaalien osuus

Käytimme 264 000 (2013: 221 000) tonnia jättepolttoainetta Suomessa ja Liettuassa. Jättepolttoaineet muodostivat 6 % (2013: 5 %) kaikkien käyttämämme kiinteiden ja nestemäisten polttoaineiden kokonaismassasta.

Yhteisyritys Fortum Värme käytti Ruotsissa jättepolttoaineita 930 000 (2013: 765 000)

tonnia, mikä oli 58 % (2013: 45 %) polttoaineiden kokonaismäärästä.

Raportoitu jättepolttoaineen määrä perustuu mittauksiin jättepolttoaineita käytävillä voimalaitoksilla.

Energia

EN3 Organisaation oma energiankulutus

Polttoaineiden kulutus

Polttoaineiden kulutus omassa energiantuotannossamme oli 117

terawattituntia (TWh), eli 422 (2013: 419) petajoulea (PJ). Merkittävin polttoaine oli maakaasu, jonka osuus polttoaineiden kokonaiskulutuksesta oli 65 % (2013: 63 %). Uraanin ja hiilen osuudet olivat vastaavasti 19 % (2013: 20 %) ja 11 % (2013: 13 %).

Polttoaineiden kulutus vuosina 2012-2014

petajoulea	2014	2013	2012 ¹⁾
Maakaasu	276,1	264,5	273,8
Ydinpolttoaine	81,6	83,3	89,0
Hiili	46,8	53,0	51,0
Fossiilinen jättepolttoaine	0,8	1,0	3,3
Turve	1,6	2,2	2,7
Muut fossiiliset polttoaineet	0,6	1,0	2,1
Uusiutumattomat polttoaineet yhteensä	407,5	405,0	421,9
Biomassa ja bionesteet	12,5	12,3	21,9
Uusiutuva jättepolttoaine	1,5	1,2	4,9
Uusiutuvat polttoaineet yhteensä	14,0	13,5	26,8

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Biomassan ja bionesteiden osuus koko polttoaineiden kulutuksestamme oli 3,0 % (2013: 3,1 %), ja jäteteräisten polttoaineiden osuus 0,5 % (2013: 0,5 %).

Yhteisyritys Fortum Värme käytti Ruotsissa polttoaineita yhteensä 6,2 TWh, eli 22 (2013: 26) PJ. Biomassan ja bionesteiden osuus polttoaineiden kokonaiskulutuksesta oli 31 % (2013: 44 %) ja jäteteräisten polttoaineiden osuus vastaavasti 42 % (2013: 29 %).

Polttoaineiden kulutus on laskettu voimalaitoksilla mitattujen käyttömäärien ja polttoaineiden lämpöarvomittausten perusteella. Uraanin kulutus on laskettu reaktoreiden lämpöenergian tuotosta.

Sähkön ja lämmön kulutus

Ulkoinen sähkönhankintamme voimalaitosten ja lämpökattiloiden käyttöön oli 401 (2013: 406) GWh. Sähkönsiirron häviöiden kompensointiin Ruotsissa hankittiin lisäksi sähköä 795 (2013: 813) GWh.

Vuonna 2014 emme hankkineet omaan käyttöön lämpöä tai höyryä ulkoisilta toimittajilta.

Yhteisyritys Fortum Värme hankki ulkopuolisilta toimittajilta sähköä 839 (2013: 934) GWh.

Raportoitu sähkönkulutus perustuu mittauksiin käyttöpaikoilla.

Sähkön ja lämmön tuotanto

Edellä esitettyä polttoaineiden käyttöä sekä sähkön hankintaa vastaavasti tuotimme omilla voima- ja lämpölaitoksillamme myyntiin sähköä noin 34 900 (2013: 31 100) GWh, lämpöä ja höyryä 33 700 (2013: 31 900) GWh sekä jäähdytystä 16 (2013: 12) GWh. Osakkuusyhtiöiden tuotanto-osuudet mukaan lukien tuotimme lisäksi sähköä vesi-, tuuli- ja aurinkovoimalla kaikkiaan noin 22 300 (2013: 18 000) GWh.

Yhteisyritys Fortum Värme tuotti sähköä 1 048 (2013: 1 207) GWh, kaukolämpöä

7 074 (2013: 8 164) GWh, jäähdytystä 460 (2013: 455) GWh ja kaupunkikaasua 96 (2013: 106) GWh. Lisäksi Fortum Värme tuotti 263 GWh tuulivoimaa vuokraamallaan tuulivoimalaitoksilla.

Koko sähkön- ja lämmöntuotantomme energialähteittäin on esitetty oheisissa taulukoissa. Taulukoiden tiedot noudattavat Fortumin taloudellisen raportoinnin laskentatapoja ja niissä on sähkötuoannon osalta mukana myös tuotanto-osuuksia osakkuusyhtiöiden vesi-, tuuli- ja ydinvoimalaitoksista.

64 % koko sähkötuoannonstamme oli hiilidioksidipäästöttöntä ja 32 % tuotettiin uusiutuvilla energialähteillä. Lämmöntuotannonstamme puolestaan 6 % tuotettiin uusiutuvilla, hiilidioksidipäästöttömillä energialähteillä.

Sähköntuotanto energialähteittäin vuosina 2012–2014

TWh	2014	2013	2012 ¹⁾
Vesivoima	22,3	18,0	25,2
Ydinvoima	23,8	23,7	23,4
Maakaasu	22,5	20,0	19,4
Kivihiili	3,6	4,0	3,3
Biomassa	0,9	1,1	1,3
Turve	0,1	0,1	0,1
Muut	0,2	0,5	0,3
Yhteensä	73,4	67,4	73,1

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Lämmöntuotanto energialähteittäin vuosina 2012-2014

TWh	2014	2013	2012 ¹⁾
Maakaasu	26,7	26,1	27,0
Kivihiili	5,1	4,6	5,3
Biomassa ja bionesteet	2,0	2,8	4,9
Lämpöpumput, sähkö	0,1	0,3	3,4
Jätepolttoaine	0,3	0,4	1,9
Polttoöljy	0,1	0,1	0,4
Turve	0,3	0,3	0,4
Yhteensä	34,6	34,6	43,3

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Energiantuotantokapasiteetti

Sähkön- ja lämmöntuotantokapasiteettimme 31.12.2014 on esitetty oheisissa taulukoissa. Taulukoiden tiedot noudattavat Fortumin taloudellisen raportoinnin laskentarajoja ja niissä on sähköntuotannon osalta mukana

myös tuotanto-osuuksia osakkuusyritysten vesi-, tuuli- ja ydinvoimalaitoksista.

erotuksena saatava energian kokonaiskulutus oli 167 (2013: 195) PJ.

Energian kokonaiskulutus

Energiaressurssien hankinnan (polttoaineet ja sähkön hankinta) ja energian nettotuotannon

Sähköntuotantokapasiteetti maittain ja energialähteittäin

MW	Suomi	Ruotsi	Venäjä	Puola	Baltian maat	Intia	Yhteensä
Vesivoima	1 526	3 088					4 615
Ydinvoima	1 460	1 820					3 279
Tuuli- ja aurinkovoima		30				15	45
Maakaasu	284		4 501	5	17		4 807
Hiili	1 212		257	228			1 697
Biomassa ja bionesteet	55			24	68		147
Muut polttoaineet	14	12			8		34
Yhteensä	4 551	4 950	4 758	257	93	15	14 624

Lämmöntuotantokapasiteetti maittain ja energialähteittäin

MW	Suomi	Venäjä	Puola	Baltian maat	Yhteensä
Maakaasu	1 432	12 575	57	333	14 397
Hiili	265	891	1 089		2 245
Biomassa ja bionesteet	195		43	381	619
Jätepolttoaine	32			79	111
Muut polttoaineet	12			18	30
Yhteensä	1 936	13 466	1 189	811	17 402

EN5 Energiaintensiteetti

Poltoon perustuvassa energiantuotannossa pyrimme hyödyntämään polttoaineen niin tehokkaasti kuin mahdollista. Vuoteen 2014 saakka käytimme energiatehokkuuden mittarina polttoaineiden käytön tehokkuutta, joka lasketaan jakamalla polttoaineella tuotettu energia (sähkö ja lämpö) polttoaineen energiasisällöllä. Tavoitteena oli saavuttaa 70 %:n tehokkuus viiden vuoden keskiarvona laskettuna. Vuonna 2014 polttoaineen käytön tehokkuus oli 64 % ja viiden vuoden keskiarvo oli 63 % (2013: 64 %).

Oman tuotantomme energiaintensiteetti oli 1,37 (2013: 1,46) Intensiteettiluku on laskettu jakamalla kohdassa EN3 esitetyjen käytettyjen polttoaineiden ja ulkopuolelta hankitun sähkön määrä energiatuotteiden koko nettotuotannolla. Tuotantoon on tässä laskettu mukaan myös vesivoima ja aurinkovoima.

Vesi

EN8 Kokonaisvedenotto vesilähteittäin

Käytimme kaikkiaan 2 178 (2013: 2 312) miljoonaa kuutiometriä vettä, josta valtaosa, 2 094 (2013: 2 231) miljoonaa kuutiometriä, käytettiin lämpövoimalaitosten lauhduttimien jäähdytysvetenä. Lauhduttimien läpi virtaava vesi pumpataan takaisin vesistöön hieman lämmentyneenä, mutta veden määrä pysyy muuttumattomana. Venäjän ja Puolan

EN6 Energiankulutuksen vähentäminen

Kehitämme olemassa olevan laitokannan energiatehokkuutta jatkuvan parantamisen periaatteella. Tavoitteenamme on saavuttaa vuoteen 2020 mennessä yli 1 400 GWh:n vuotuinen energiansäästö vuoteen 2012 verrattuna. Tämä energiansäästö vastaa yli 75 000 kodin vuotuista lämmitysenergiatarvetta (18 500 kWh/koti) tai yli kahdensadan 2,5 MW:n tuulivoimalan vuosituotantoa. Tästä tavoitteesta olemme vuosina 2013 - 2014 saavuttaneet jo 681 GWh, eli noin 49 %. Vuonna 2014 toteutettujen toimenpiteiden osuus oli 592 GWh eli 2 131 TJ.

Merkittävimpiä toimenpiteitä ovat olleet:

- Chelyabinsk CHP1- ja CHP2 -voimalaitosten kaukolämpöverkkojen yhdistäminen vuonna 2014. Investointi mahdollistaa voimalaitosten optimaalisen

käytön ja CHP1:n uusien energiatehokkaiden kaasuturbiinisyksiköiden maksimaalisen tuotannon. Vuosittaiseksi energiansäästöksi on arvioitu 469 GWh.

- Vesivoimalaitoksilla toteutetut perusparannukset lisäävät tuotantoa 61 GWh vuodessa. Vuonna 2014 toteutettujen perusparannusten osuus tästä on 20 GWh.
- Joensuun voimalaitoksella toteutettiin vuonna 2014 toimenpiteet lämmön talteenottamiseksi tiivistehöyrystä ja muusta hukkalämmöstä. Vuotuinen polttoainesäästö on 17,5 GWh.

Lue lisää

- [Asiakkaiden energiankulutusta vähentävistä tuotteistamme](#)
- [Vesivoiman perusparannuksista](#)
- [Muista energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistämme](#)

voimalaitoksilla on käytössä myös jäähdytystorneja, joissa osa vedestä haihtuu ilmakehään. Jäähdytystornien vesikiertoon lisättävä vesi on aiemmin raportoitu jäähdytysvetenä. Vuodesta 2013 lähtien nämä vedet raportoidaan osana prosessivesiä, sillä veden määrä ja laatu muuttuvat jäähdytystornien vesikierrossa merkittävästi. Venäjällä käytetään vettä myös tuhkan pumppaamiseen hiilivoimalaitoksilta tuhka-altaisiin.

Raportoitu vedenotto perustuu virtaamamittauksiin voimalaitoksilla ja lämpölaitoksilla.

Vesivoiman tuotannossa vesi kulkee kokonaisuudessaan turbiinien läpi, jolloin veden määrä ja laatu säilyvät muuttumattomina. Vesivoiman tuotanto ei ole mukana edellä mainituissa vedenkäytön määrissä.

Vedenotto lähteittäin vuosina 2012-2014

milj. m ³	2014	2013	2012 ¹⁾
Merivesi	1 573	1 702	1 629
Makea pintavesi	594	598	573
Vesijohtovesi	6,1	6,8	8,1
Muu lähde	5,8	5,3	0,2
Yhteensä	2 178	2 312	2 210

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Vedenkäyttö vuosina 2012-2014

milj. m ³	2014	2013	2012 ¹⁾
Jäähdytysvesi	2 094	2 231	2 017
Prosessi- ja käyttövesi	84 ²⁾	82 ²⁾	64
Veden kierrätys	14	12	10

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

2) Jäähdytystornien lisävesi laskettu prosessivedeksi vuodesta 2013 lähtien

Luonnon monimuotoisuus

Vaikutuksemme luonnon monimuotoisuuteen liittyvät ennen muuta vesivoiman tuotantoon, jota yhtiöllä on Suomessa ja Ruotsissa. Vesivoimarakentaminen ja siihen liittyvä säännöstely muuttavat vesistöjen olosuhteita ja voivat siten vaikuttaa paikallisesti vesiluonnon monimuotoisuuteen erityisesti kalaston osalta. Myös fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan energiantuotannon päästöt saattavat heikentää paikallista luonnon monimuotoisuutta erityisesti Venäjällä. Lisäksi sähkönjakelutoimintomme ja polttoaineiden hankintamme voivat vaikuttaa haitallisesti rikkaan biodiversiteetin alueisiin. Luonnon monimuotoisuuteen liittyvät tekijät otetaan huomioon polttoaineen hankinnassa.

Biodiversiteettiohjeessamme on määritelty periaatteet, joilla otetaan huomioon luonnon monimuotoisuus ja joilla hallitaan yhtiön toimintojen vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Liityimme tammikuussa 2014 Suomen yritys vastuuvastuun (FiBS) Yritykset ja biodiversiteetti -ohjelmaan. Osallistuimme vuonna 2014 ohjelman puitteissa myös sen [Master Class -koulutukseen](#).

Keskeiset vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen arvioidaan projektien esiselvitysvaiheessa ja suuremmissa hankkeissa myös osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA). Kompensoimme ja

[pienennämme vesivoiman tuotannosta aiheuttamia vaikutuksia](#) monimuotoisuuteen kalaistutuksilla ja [vapaaehtoisilla ympäristöhankkeilla](#).

Sähköverkkotoiminnassa maakaapelointi suojaa luonnon monimuotoisuutta ja vähentää vaikutuksia maisemaan ja lintuihin. Ruotsin sähköverkoista 68 prosenttia on maakaapelointia. Lintujen törmäyksiä ja sähköiskuja voidaan välttää verkoston jännitteisten osien eristämällä sekä merkkipallojen kiinnittämällä ilmajohtoihin ja laskeutumisorsien kiinnittämällä pylväisiin. Uusi sähköverkko rakennetaan julkisille alueille ja tienvarsiin aina kun mahdollista.

Vuonna 2014 aloitimme tiedonkeruun polttoaineena käytetyn sertifioidun puuperäisen biomassan määrästä Suomessa, Ruotsissa, Puolassa ja Baltiassa. Tällainen polttoaine on peräisin kestävästä energialähteistä, joiden arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota luonnon monimuotoisuuteen.

EN13 Suojellut ja kunnostetut elinympäristöt

Vuoksessa kunnostettiin vuosina 2013-2014 neljällä alueella elinympäristöjä virtavesieliöstölle, erityisesti harjukselle ja

taimenelle. Alueet sijaitsevat Tainionkosken ja Imatran voimalaitosten välisellä jokiosalla ja niiden ala on yhteensä noin 0,45 hehtaaria, josta vuonna 2014 kunnostettiin noin 0,2 hehtaaria. Käytimme kunnostuksen suunnittelussa Fortumin elinympäristömallinnusta. Kunnostuksessa vesivoimarakentamisen yhteydessä perattuja uoman ranta-alueita muotoiltiin, soraistettiin ja kivettiin taimenen ja harjuksen lisääntymisalueiksi.

Toteutimme hankkeen yhteistyössä Imatran kaupungin, Suomen luonnonsuojeluliiton ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kanssa. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kunnostusasiantuntija osallistui kunnostuksen suunnitteluun ja työn ohjaukseen. ELY-keskuksen vuonna 2014 tekemässä seurannassa kahdella kunnostusalueella kolmesta oli luonnossa syntyneitä taimenia. Kunnostusten onnistumisesta on siis hyviä viitteitä, mutta lopullinen arvio saadaan muutaman vuoden kuluessa.

Ruotsissa selvitettiin vuoden aikana Gullspång-joen kunnostusmahdollisuuksia joen ainutlaatuisen lohikannan suojelemiseksi. Myös Rottnan-joella selvitettiin kunnostusmahdollisuuksia. Bulsjöån-joella seurattiin tutkimushankkeella paikallisen uhanalaisen jokihelmisimpukan kotoutuksen onnistumista yhteistyössä paikallisten ympäristöviranomaisten kanssa.

EU13 Korvaavien elinympäristöjen luonnon monimuotoisuus verrattuna vaikutusalueiden luonnon monimuotoisuuteen

Eldbäckenin biouoma

Ruotsin Västerdalälven-joessa sijaitsevan Eldforsenin uuden vesivoimalaitoksemme rakentamisen yhteydessä vuonna 2011 vesitimme vapaaehtoisena ympäristöhankkeena joen vanhaa uomaa ja rakensimme 500 metriä pitkän ohitusuoman luonnon monimuotoisuutta tukevan biouoman muodossa. Eldbäckenin biouoman yhtenä tarkoituksena oli kompensoida vesivoimalaitoksen rakentamisen johdosta menetettyä biologista monimuotoisuutta. Hankkeen tavoitteena on kuitenkin myös tutkia miten eri lajit valloittavat uomaa elinympäristökseen ja miten niillä

voidaan korvata monimuotoisuuden vähenemistä.

Biouoma on Fortumin ja Karlstadin yliopiston yhteishanke ja uoman muokkaukset ja tutkimukset jatkuvat yhä. Vuonna 2014 uomaa levennettiin, siihen lisättiin puuainesta monimuotoisuuden lisäämiseksi ja luotiin elinympäristöjä uhanalaiselle jokihelmisimpukalle. Uoman kalastoa on tutkittu sähkökalastuksella ja tulokset ovat lupaavia: vuoden 2014 seurannoissa löydettiin uomasta mateita (*Lota lota*), mutuja (*Phoxinus phoxinus*) ja purotaimenia (*Salmo trutta*). Biouoman luonnon monimuotoisuus ei todennäköisesti ole yhtä korkea kuin jokiuoman monimuotoisuus ennen rakentamista, mutta se tukee osaltaan sekä koko joen että paikallista monimuotoisuutta.

Imatran kaupunkipuro

Imatran kaupunki rakensi vuonna 2014 Imatran vesivoimalaitoksen ohittavan kaupunkipuron, jonka on tarkoitus toimia korvaavana elinympäristönä, erityisesti kutu-

ja poikasalueena, Vuoksen harvinaiselle taimenkannalle. Osallistuimme hankkeeseen antamalla käyttöoikeuden maa-alueeseemme ja ohjaamalla tarvittavan veden voimalaitoksemme ohi. Erityisesti taimenen lisääntymisalueet ovat vähentyneet Vuoksessa vesivoimalaitosten rakentamisen seurauksena.

Noin kilometrin pituisen puron poikastuotantopinta-ala on noin 0,2 hehtaaria. Puro on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityyppinen elinympäristö kuin suuren joen alkuperäinen elinympäristö ja sen arvo poikastuotannolle selviää tulevien vuosien seurannoissa. Purouoma valmistui vasta aivan vuoden lopussa, joten sen kehittyminen poikastuotantoalueeksi kestää joitakin vuosia. Kehitystä nopeutetaan siirtämällä uomaan orgaanista materiaalia ja paikallisia taimenia.

Päästöt

EN15 Suorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 1)

Suorat kasvihuonekaasupäästömme olivat 20,5 (2013: 20,7) miljoonaa CO₂-ekvivalenttitonnia. Hiilidioksidin osuus

suorista kasvihuonekaasupäästöistä oli yli 99 %.

Suorien kasvihuonekaasupäästöjen osuus kasvihuonekaasujen kokonaispäästöstämme oli 80 %.

Suorat kasvihuonekaasupäästöt vuosina 2012-2014

Mt CO ₂ -ekv	2014	2013	2012 ¹⁾
CO ₂	20,3	20,5	20,7
CH ₄	0,01	0,01	0,1
N ₂ O	0,15	0,14	0,2
HFCs	0,0	0,008	0,005
SF ₆	0,0	0,001	0,001
Yhteensä	20,5	20,7	21,0

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Suorista hiilidioksidipäästöistä 82 % (2013: 75 %) oli peräisin Venäjän toiminnoista ja 11 % (2013: 17 %) Suomesta. Hiilidioksidipäästöt kasvoivat Venäjällä uuden kapasiteetin käyttöönoton myötä ja laskivat Suomessa lauhdutusvoiman tuotannon vähenemisen vuoksi.

Fortumin suorat biogeeniset hiilidioksidipäästöt olivat 1,3 (2013: 1,2) miljoonaa tonnia.

Yhteisyritys Fortum Värmen suorat kasvihuonekaasupäästöt olivat 1,0 (2013: 1,0) miljoonaa tonnia ja suorat biogeeniset hiilidioksidipäästöt 1,3 (2013: 1,2) miljoonaa tonnia.

Hiilidioksidipäästöt sekä metaani- ja typpioksiduulipäästöt on laskettu laitokohtaisten polttoainetietojen perusteella.

Hiilidioksidin ominaispäästökertoimet perustuvat IPCC:n julkaisuihin.

GRI:n toimialakohtaisen liitteen (Electric Utilities Sector Disclosures) edellyttämät

sähköntuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt on esitetty indikaattorissa EN18.

EN16 Epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 2)

Omaan käyttöön ostamamme sähkön tuottamisesta aiheutuneet kasvihuonekaasupäästöt olivat 1 36 000

tonnia hiilidioksidiekvivalenttina. Hiilidioksidipäästöjen osuus tästä oli yli 99 %

Scope 2 -kasvihuonekaasupäästöjen osuus oli 1 % kasvihuonekaasujen kokonaispäästöistämme.

Yhteisyritys Fortum Värmen Scope 2 - kasvihuonekaasupäästöt olivat 56 000 tonnia.

Scope 2 kasvihuonekaasupäästöt on arvioitu maakohtaisten sähköntuotantojakaumien perusteella.

Fortum Markets ostaa asiakkaille myymänsä sähkön pohjoismaisesta sähköpörssistä. Pörssisähkön tuotannosta aiheutuneita Scope 2 -kasvihuonekaasupäästöjä ei tunneta, joten niiden osuutta asiakkaille toimitetussa sähkössä ei voida arvioida.

Epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 2) maittain vuonna 2014

† CO ₂ -ekv	2014
Suomi	5 000
Ruotsi	2 000
Venäjä	119 000
Muut maat	10 000
Yhteensä	136 000

Epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 2) vuosina 2012-2014

† CO ₂ -ekv	2014	2013 ¹⁾	2012 ¹⁾
CO ₂	136 000	309 000	143 000
CH ₄	57	600	300
N ₂ O	389	5 200	3 300
Yhteensä	136 000	315 000	147 000

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

EN17 Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 3)

Vuodesta 2013 lähtien olemme raportoineet Scope 3 -kasvihuonekaasupäästöt Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting -standardin vaatimusten mukaisesti.

Valtaosa Scope 3 -päästöistämme aiheutuu polttoaineiden tuotannosta ja kuljetuksesta,

tavaroiden ja palvelujen hankinnasta sekä investoinneista. Muiden toimintojen (esim. henkilöstön matkustaminen ja jätehuolto) osuus on alle 1 %.

Vuonna 2014 Scope 3 - kasvihuonekaasupäästöiksemme on arvioitu 5,0 miljoonaa tonnia. Scope 3 - päästöjen osuus oli 19 % kasvihuonekaasujen kokonaispäästöistämme.

Scope 3 -päästöjemme on arvioitu aiheutuvan kokonaisuudessaan fossiilista

energiälähteistä. Yhteisyritys Fortum Värmen Scope 3 -kasvihuonekaasupäästöt olivat 260 000 tonnia.

Eri toimintojen laajuutta kuvaavat määreet on saatu seuranta- ja raportointijärjestelmistämme. Kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa käytetyt ominaispäästökertoimet perustuvat eri kirjallisuuslähteisiin.

Epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 3) vuosina 2013-2014

† CO ₂ -ekv	2014	2013 ¹⁾
Polttoaineiden hankinta	4 800 000	4 919 000
Tavaroiden ja palvelujen hankinta	112 000	286 000
Investoinnit	51 000	196 000
Muut toiminnot	21 000	61 000
Yhteensä	4 984 000	5 462 000

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

EN18 Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti

Energian kokonaistuotannon hiilidioksidin (Scope 1) ominaispäästömmme olivat 189 (2013: 204) g/kWh. Vuosi 2014 mukaan lukien viiden vuoden keskiarvo nousi 198 (2013: 197) grammaan/kWh. Energian kokonaistuotannon hiilidioksidin ominaispäästön viiden vuoden keskiarvo on kasvanut viimeisten viiden vuoden aikana, vaikka olemmekin tavoitetason < 200 g/kWh alapuolella. Ominaispäästön kasvu on aiheutunut maakaasuun ja hiileen perustuvan Venäjän tuotantomme suhteellisen osuuden kasvusta kokonaistuotannostamme.

Sähköntuotannon CO₂-ominaispäästömmme (Scope 1) EU:ssa oli 39 (2013: 64) g/kWh ja vuosi 2014 mukaan lukien viiden vuoden keskiarvo oli 60 (2013: 60) g/kWh. Sähköntuotantomme CO₂-ominaispäästö on alhainen muihin eurooppalaisiin

sähköntuottajiin verrattuna. Vuonna 2013 ominaispäästömmme oli noin yksi viidesosa suurten eurooppalaisten sähköyhtiöiden keskimääräisestä ominaispäästöstä 328 g/kWh.

Venäjän sähköntuotantomme mukaan lukien ominaispäästömmme olivat noin 60 % eurooppalaisten sähköyhtiöiden keskimääräisestä tasosta. Vuoden 2014 eurooppalaiset vertailutiedot eivät ole vielä saatavilla.

Sähköntuotannon hiilidioksidin ominaispäästöjen laskentaraja poikkeaa muusta ympäristöraportoinnista. Mukaan on otettu myös Fortumin tuotanto-osuudet osakkuusyhtiöistä. Tämä tuotanto perustuu vesi- ja ydinvoimaan eikä siitä aiheudu suoria hiilidioksidipäästöjä.

GRI:n toimialakohtaisen liitteen (Electric Utilities Sector Disclosures) edellyttämät sähköntuotannon maakohtaiset hiilidioksidin ominaispäästöt (Scope 1) on esitetty seuraavissa taulukoissa.

Sähköntuotannon ominaispäästöjen laskennassa CHP-laitosten päästöt on allokoitu sähkölle ja lämmölle käyttäen Greenhouse Gas Protocol -ohjeistuksessa esitettyä hyötysuhdemenettelyä lämmöntuotannon hyötysuhteella 90 % ja sähköntuotannon hyötysuhteella 40 %.

Fortum Markets hankkii kaiken loppukäyttäjille myymänsä sähkön pohjoismaisesta sähköpörssistä. Vuonna 2014 kaikelle Suomessa ja Ruotsissa myydylle sähkölle (10,2 TWh) hankittiin alkuperätakuu ja sähkö myytiin loppukäyttäjille hiilidioksidipäästöttömänä. Norjassa Fortum Markets myi sähköä 1,7 TWh, josta 0,3 TWh hiilidioksidipäästöttömänä vesisähkönä. Pohjoismaisen sähköpörssin jäännösjakauman hiilidioksidin ominaispäästö vuodelta 2014 selviää vasta kesäkuussa 2015. Vuonna 2013 se oli 258 g/kWh.

Koko sähköntuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt vuosina 2012-2014

g/kWh	2014	2013	2012
Suomi	57	115	48
Ruotsi	0	0	0
Venäjä	464	506	508
Puola	675	631	659
Viro	69	103	167
Latvia	75	182	337
Liettua	154	286	-
Intia	0	0	-
Iso-Britannia	365	359	368
Koko Fortum	177	209	168

Fossiilisilla polttoaineilla tuotetun sähkön hiilidioksidin ominaispäästöt vuosina 2012-2014

g/kWh	2014	2013	2012
Suomi	758	730	675
Venäjä	464	506	508
Puola	675	631	659
Latvia	330	333	337
Iso-Britannia	365	359	368
Koko Fortum	482	519	515

EN21 Typenoksidien ja rikkidioksidin päästöt sekä muut merkittävät päästöt ilmaan

Lämpövoimatuotannossamme syntyi 28 700 (2013: 30 800) tonnia typenoksidien päästöjä (NO_x), 20 400 (2013:

22 000) tonnia rikkidioksidipäästöjä (SO₂) ja 21 300 (2013: 20 800) tonnia hiukkaspäästöjä. Rikki- ja typpipäästöjen lasku johtui ennen muuta lauhdevoimantuotannon vähenemisestä Suomessa.

Euroopan voimalaitoksillamme päästöjen raportointi perustuu jatkuvaan mittaukseen. Venäjän voimalaitoksillamme ja useimmilla lämpölaitoksillamme päästöt lasketaan polttoaineiden käytön ja ominaispäästökertoimien avulla. Ominaispäästökertoimet voivat perustua määrävällein tehtäviin mittauksiin tai laitetoimittajalta saatuihin tietoihin.

SO₂-, NO_x- ja hiukkaspäästöt vuosina 2012-2014

tuhatta tonnia	2014	2013	2012 ¹⁾
SO ₂	20,4	22,0	19,8
NO _x	28,7	30,8	29,4
Hiukkaset	21,3	20,8	16,0

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Savukaasupäästöistä (SO₂ ja NO_x) 77 % (2013: 70 %) ja hiukkaspäästöistä 98 % (2013: 96 %) oli peräisin Venäjän toiminnoista. Merkittävin hiukkaspäästöjen lähde (14 800 tonnia vuonna 2014) oli Argayashin voimalaitos Venäjällä.

Elohopeapäästömmme ilmaan olivat 126 (2013: 122) kg.

GRI G4:n toimialakohtaisen liitteen (Electric Utilities Sector Disclosures) mukaiset rikkidioksidin, typen oksidien ja hiukkasten

ominaispäästöt on esitetty oheisessa taulukossa.

Energiantuotannon ominaispäästöt vuonna 2014

g/MWh	SO ₂	NO _x	Hiukkaset
Koko energiantuotanto	193	271	201
Polttoaineilla tuotettu energia	333	468	348

Jätevedet ja jätteet

EN22 Päästöt vesistöön jaoteltuna päästölajeittain ja kohteen mukaan

Energiantuotannon vaikutukset vesistöihin aiheutuvat jäähdytysvesien mukana johdettavasta lämpökuormasta sekä jätevesien sisältämistä epäpuhtauksista. Kaikki jätevesi johdetaan suoraan kunnallisiin jätevedenkäsittelylaitoksiin tai puhdistetaan paikan päällä ennen johtamista vesistöön.

Käytimme kaikkiaan 2 094 (2013: 2 231) miljoonaa kuutiometriä jäähdytysvettä, joka johdettiin takaisin vesistöihin. Lämpökuorma vesistöihin oli 18 (2013: 19) TWh. Suurin yksittäinen jäähdytysveden käyttäjä oli Loviisan ydinvoimalaitos, joka otti ja päästi takaisin mereen 1 377 miljoonaa kuutiometriä jäähdytysvettä. Loviisan ydinvoimalaitoksen lämpökuorma mereen oli 16 TWh. Lämpötilamittausten mukaan jäähdytysvesi on nostanut pintaveden lämpötilaa 1-2 astetta 1-2 kilometrin säteellä vedenpurkupaikasta.

Laitoksillamme syntyi jätevesiä kaikkiaan 33 (2013: 34) miljoonaa m³, joista 95 % johdettiin puhdistamisen jälkeen ympäristöön.

Raportoidut jätevesimäärät perustuvat virtaamamittauksiin voimalaitoksillamme ja lämpölaitoksillamme.

Jätevesipäästöt kohteittain vuosina 2012-2014

milj. m ³	2014	2013	2012 ¹⁾
Meri	9,0	9,6	9,1
Makea pintavesistö	22,4	22,3	22,9
Kunnallinen viemäri	1,2	1,6	2,7
Muu kohde	0,5	0,1	0,3

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Vuoden aikana voimalaitoksiltamme pääsi jätevesien mukana vesistöihin yhteensä noin 1,8 tonnia öljyä. Lisäksi kolmessa erillisessä öljyvuototapauksessa pääsi vesistöihin öljyä yhteensä 1,5 tonnia.

Voimalaitosten öljypäästö lasketaan määrävällein otettavien näytteiden analyysitulosten ja virtaamamittausten perusteella.

Venäjän voimalaitoksilla on viime vuosina ollut jätevesien lupaehtojen toistuvia ylityksiä. Niitä on tarkasteltu lähemmin indikaattorissa [EN29](#).

EN23 Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaisesti

Lämpövoimalaitoksillamme käytetään vuosittain miljoonia tonneja kiinteitä polttoaineita. Polttamisessa syntyvän tuhkan ja savukaasujen rikinpoistossa syntyvän kipsin osuus energiantuotantomme sivutuotteista ja jätteistä on ylivoimaisesti suurin, keskimäärin yli 90 %. Kaikessa energiantuotannossa syntyy normaalia

teollisuusjätettä, joka joko kierrätetään tai sijoitetaan kaatopaikoille. Osa jätteistä luokitellaan vaaralliseksi jätteeksi ja viedään käsiteltäviksi luvanvaraisille ongelmajätelaitoksille. Ydinvoiman tuotannossa syntyvien radioaktiivisten jätteiden määrä on pieni, mutta niiden käsittelyyn ja loppusijoitukseen tarvitaan erityisratkaisuja.

Sivutuotteita ja jätteitä kertyi yhteensä 697 000 (2013: 742 000) tonnia.

Tuhka ja kipsi

Tuhkaa syntyi noin 659 000 (2013: 677 000) tonnia, kipsiä 9 800 (2013: 29 000) tonnia ja muuta rikinpoistotuotetta 9 800 (2013: 15 800) tonnia. Noin 56 % tuhkasta syntyi Venäjän laitoksilla, 16 % Suomessa ja 16 % Puolassa. Tuhkan ja kipsin määrän pieneneminen johtui ennen muuta vähäisemmästä lauhdesähkön tuotannosta Suomessa.

Euroopassa tuhka ja kipsi hyödynnetään ja kierrätetään mahdollisimman tehokkaasti. Venäjällä tuhkat varastoidaan altaisiin, koska niille ei tuhka-altaiden pengerryksen lisäksi ole muita hyödyntämiskohteita. Lisäksi tuhkan märkäsäilytys vaikeuttaa

hyödyntämistä. Tuhkan hyötykäyttöaste oli 34 % (2013: 38 %) ja kipsin 100 % (2013: 99 %).

Kipsiä käytettiin raaka-aineena kipsilevyteollisuudessa. Lentotuhkaa käytettiin rakennusaineteollisuudessa, tienrakennuksessa, maanrakennuksessa ja kaivostäytössä. Joensuun voimalaitos sai ympäristöluvan koskien laitoksen tuhista rakennettavaa meluestettä laitosalueen ympärille. Voimalaitostemme pohjatuhkille myönnettiin CE-merkintä vuonna 2014.

Sivutuotteet, joita ei voida hyödyntää, sijoitetaan kaatopaikalle tai välivarastoidaan. Kaatopaikoille vietiin noin 434 000 (2013: 420 000) tonnia tuhkaa ja 9 800 (2013: 15 800) tonnia Suomenojan voimalaitoksen rikinpoistotuotetta, jolle ei ole hyötykäyttöä.

Euroopan voimalaitoksillamme raportoidut tuhkan ja kipsin määrät perustuvat autokuormien punnitukseen. Venäjän voimalaitoksillamme tuhkamäärät lasketaan hiilen tuhkapitoisuuden perusteella.

Tuhkan ja kipsin käsittely vuosina 2012-2014

tuhatta tonnia	2014	2013	2012 ¹⁾
Tuhka hyötykäyttöön	226	257	369
Tuhka kaatopaikalle	434	420	351
Kipsi hyötykäyttöön	9,8	28,8	8,1
Kipsi kaatopaikalle	0	0,3	1,0

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Ydinjäte

Käytimme Loviisan ydinvoimalaitoksen polttoaineena 22,7 (2013: 20,1) tonnia uraania, josta syntyi vastaava määrä korkea-aktiivista ydinjätettä. Tuotettua energiayksikköä kohti laskettuna käytettyä polttoainetta kertyi 2,88 (2013: 2,50) g/MWh.

Vuoteen 1996 saakka käytetty polttoaine palautettiin polttoaineen toimittajalle Venäjälle. Vuodesta 1997 lähtien kaikki käytetty polttoaine on varastoitu voimalaitosalueella. Vuoden 2014 lopussa laitosyksiköiden polttoainealtaissa ja erillisessä käytetyn polttoaineen varastossa oli yhteensä 633 tonnia käytettyä ydinpolttoainetta. Käytetty polttoaine siirretään aikanaan loppusijoitustilaan, jota Posiva Oy suunnittelee Olkiluodon kalliopeirään.

Käytetyn polttoaineen lisäksi syntyi noin 141 (2013: 160) m³ matala- ja keskiaktiivista jätettä. Keskiaktiivisia jätteitä ovat nestemäiset haihdutusjätteet ja käytetyt ioninvaihtohartsit. Niitä varastoidaan toistaiseksi laitosalueella olevissa varastosäiliöissä. Vuoden 2014 lopussa varastosäiliöissä oli 658 m³ haihdutusjätettä ja 566 m³ ioninvaihtohartseja. Nestemäisten jätteiden kokonaisaktiivisuus vuoden 2014 lopussa oli 15,8 TBq. Ennen loppusijoitusta nestemäiset jätteet kiinteitetään betoniin. Kiinteytyslaitos on viimeistelyvaiheessa ja se otetaan käyttöön viimeistään vuoden 2016 aikana.

Kuiva matala-aktiivinen jäte koostuu pääosin huolto- ja korjaustöiden yhteydessä lievästi kontaminoituneista materiaaleista. Aktiivisuusmittausten jälkeen osa matala-

aktiivisesta jätteestä voidaan luokitella ei-radioaktiiviseksi jätteeksi ja vapauttaa valvonnasta kierrätettäväksi tai sijoitettavaksi tavanomaiselle kaatopaikalle. Vuonna 2014 valvonnasta vapautettiin muun muassa 121 tonnia metallia kierrätykseen ja 24 tonnia sekajätettä vietäväksi kaatopaikalle.

Matala- ja keskiaktiiviset jätteet sijoitetaan Loviisan voimalaitosalueen kalliopeirään rakennettuun loppusijoitustilaan. Vuoden 2014 aikana sinne sijoitettiin noin 40 (2013: 38) m³ matala-aktiivista huoltojätettä. Vuoden 2014 loppuun mennessä loppusijoitustilaan oli viety kaikkiaan 1 927 m³ matala-aktiivisia jätteitä. Loppusijoitetun matala-aktiivisen jätteen kokonaisaktiivisuus vuoden 2014 lopussa oli 448 GBq.

Muu jäte

Toiminnoissamme syntyi jätteitä (pois lukien kaatopaikalle mennyt kipsi ja tuhka) yhteensä 27 700 (2013: 33 800) tonnia, josta vaarallista jätettä oli 2 500 (2013: 5 000) tonnia. PCB:tä sisältävät öljyt

toimitettiin ongelmajätelaitoksille osana vaarallisia jätteitä. Muiden jätteiden osalta raportoidut jätemäärät perustuvat pääosin jätehuoltoyritysten raportointiin tietoihin.

Lue lisää

- [Ydinjätehuollosta](#)

Jätteiden käsittely vuosina 2012-2014

tuhatta tonnia	2014	2013	2012 ¹⁾
Hyödyntäminen	7,7	8,8	12,7
Sijoittaminen kaatopaikalle	17,5	21,3	18,8
Vaarallisten jätteiden hyödyntäminen	0,1	1,3	4,7
Vaarallisten jätteiden hävittäminen	2,4	4,0	5,8
Yhteensä	27,7	35,3	42,0

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

EN24 Merkittävien vuotojen lukumäärä ja tilavuus

Vuoden 2014 aikana tapahtui kolme yli 100 litran öljyvuttoa ympäristöön (2013: 9). Öljyvuttojen arvioitu kokonaismäärä oli noin

1 500 litraa. Öljyvutodoilla ei ollut merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Merkittävät vuodot ympäristöön vuonna 2014

Tapahtumapaikka	Kuvaus	Määrä (l)
Joensuun voimalaitos, Suomi	Polttoöljyä maahan	1 000
Skedvin vesivoimalaitos, Ruotsi	Hydrauliöljyä jokeen	200
Edeforsenin vesivoimalaitos, Ruotsi	Muuntajaöljyä maahan	300
Yhteensä		1 500

Määräystenmukaisuus

EN29 Merkittävät ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkomiseen liittyvät sakot ja sanktiot

Euroopan toiminnoissamme ei tapahtunut vuonna 2014 merkittäviä ympäristöluparikkomuksia (2013: 2). Venäjällä jätevesipäästöihin liittyvien

lupaehorikkomusten kokonaismäärä oli 15 eli kasvoi hieman (2013: 12).

Fortumille määrättiin vuoden 2014 alussa 140 000 kruunun yhteisösakko vuonna 2011 Ruotsin vesivoimassa tapahtuneesta liian pienestä veden juoksutuksesta Ljungan vesivoimalassa.

Viranomaisten Chelyabinsk CHP-2 laitoksella suorittama auditointi johti 12 000 ruplan sakkoihin puutteista jätteiden ja jätevesien hallintamenettelyissä.

Venäjän laitoksilla jatkuivat selvitykset toimenpiteistä lupaehotlytysten vähentämiseksi. Vuoden aikana ilmenneet tekniset viat korjattiin, mutta investointeja vaativia kehityshankkeita ei toteutettu. Ylityksiä aiheuttivat korkeat pitoisuudet syöttövedessä, tekniset viat laitoksella ja hiilen laadusta johtuneet ongelmat.

Toimittajien ympäristöarvioinnit

EN32 Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien mukaisesti

Toimittajiemme arviointi kattaa ympäristövastuuseen, työoloihin ja ihmisoikeuksiin liittyvät näkökohdat, ja toimittajien arviointi käsitellään kokonaisuutena kohdassa [Toimittajien arvioinnit: ympäristö, työolot ja ihmisoikeudet](#).

EN33 Merkittävät nykyiset ja mahdolliset negatiiviset ympäristövaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet

Toimitusketjumme merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyvät pääasiassa polttoaineisiin, erityisesti hiileen ja biomassoihin. Hankimme polttoaineita niin paikallisilta kuin kansainvälisiltä toimijoilta. Tiedostamme, että hiilen avolouhinta voi olla ympäristönsuojelun kannalta haastavaa, kun taas maanalaisten kaivosten työskentelyolosuhteet voivat aiheuttaa työterveys- ja turvallisuushaittoja. Biomassojen hankintaan liittyy ympäristöriskkejä, kuten laittomat hakkuut ja

hiilentoimittajan itsearviointi- ja auditointiprosessin hyväksyntä oli kesken.

monimuotoisuuden häviäminen, mutta myös taloudellisia, sosiaalisia ja maineriskejä liittyen esimerkiksi ihmisoikeuksiin, työoikeuksiin ja maan omistuksiin. Vuonna 2014 meillä oli 134 polttoainetoimittajaa ja niistä 11 % toimi riskimaissa.

Aloitimme toimittajien kestävään kehitykseen liittyvät toimittaja-auditoinnit vuonna 2012 ja olemme pyrkineet lisäämään auditoitavien toimittajien lukumäärää joka vuosi. Toimittaja-auditoinnissa arvioimme kuinka toimittaja vastaa Fortumin Toimintaohjeen palvelun- ja tavarantoimittajille vaatimuksiin. Teemme auditoinnit aina toimittajan tiloissa ja ne sisältävät tuotannotarkastuksen, työntekijähaastattelut sekä dokumenttien ja tallenteiden tarkastelun.

Vuonna 2014 auditoimme 14 (2013: 13) toimittajaa, joista noin 70 % toimii riskimaissa. Auditoiduista toimittajista ainoastaan yhdellä havaitsimme parannettavaa ympäristöasioihin liittyen. Toimittaja, jolla poikkeama havaittiin on tehnyt suunnitelman korjaavasta toimenpiteestä, jonka toteutumista seuraamme.

Olemme [Bettercoal-aloitteen](#) jäsen ja käytämme Bettercoalin toimintaohjetta ja arviointityökaluja hiilenhankintaketjun kestäväen kehityksen mukaisessa arvioinnissa. Vuonna 2014 yhteensä 14 hiilentoimittajaa teki Bettercoal-aloitteen mukaisen itsearvioinnin ja yksi kaivos auditoitiin. Vuoden lopussa Fortumin suurimman

Olemme tunnistaneeet biomassan ja muiden biopolttoaineiden alkuperään liittyvät haasteet ja kehitämme toimenpiteitä polttoaineiden jäljitettävyyden ja kestävyuden varmistamiseksi. Fortumin Joensuun voimalaitokseen integroidussa bioöljylaitoksessa on käytössä Energjaviraston hyväksymä kestävyysjärjestelmä bioöljyn tuotannolle.

Yhteisyritys Fortum Värme hankki biomassaa ja bioöljyjä muun muassa Ruotsista, Suomesta, Venäjältä, Brasiliasta ja Malesiasta. Fortum Värme teki yhteensä yhdeksän auditointia omille biopolttoaineiden toimittajilleen ja suurimmille urakoitsijoilleen. Fortum Värme on WWF:n Global Forest & Trade Networkin (GFTN) jäsen Ruotsin GFTN-verkoston kautta ja liittyi FSC-metsäsertifiointijärjestön jäseneksi vuonna 2012. Lisäksi Fortum Värme on ollut Roundtable of Sustainable Palm Oil -järjestön jäsen vuodesta 2005 ja vuonna 2014 liittyi Roundtable of Responsible Soy -järjestön jäseneksi.

Lue lisää

- [Vastuullisesta polttoaineiden hankinnasta](#)

Ympäristöasioihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit

EN 34 Ympäristöasioihin liittyvien valitusmekanismien kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä

Vuoden aikana vastaanotettiin yksi valitus liittyen joidenkin Jelgavan voimalaitoksen naapurien kokemaan meluhaittaan.

Voimalaitoksen yöaikainen valaistus koettiin myös häiritsevän voimakkaana.

Voimalaitoksen toiminnasta aiheutuva melu ei ylitä sallittuja raja-arvoja, mutta olemme huomioineet naapuruston huolen ja vähentäneet melutasoa mm. laitteistojen koteloinnilla ja muilla teknisillä ratkaisuilla. Voimalaitosalueen valaistusta emme sen sijaan voi vähentää, sillä riittävä valaistus on turvallisen toiminnan kannalta yöaikaan välttämätöntä. Lisäksi osa naapureista kokee valaistuksen parantavan kaupunkiympäristöä ja naapuruston turvallisuutta.

Muita virallisia valituskanavia pitkin tulleita valituksia tai edellisvuodelta siirtyneitä valituksia ei ollut.

Sosiaalinen vastuu

Henkilöstö ja työolot

Työllistäminen

G4-10 Henkilöstön määrä

Vuonna 2014 [Fortumissa työskenteli](#) keskimäärin 8 821 (2013: 9 532) työntekijää. Eniten työntekijöitä oli Venäjällä, keskimäärin 4 196 (2013: 4 245) henkilöä.

Vakituksessa työsuhteessa 31.12.2014 oli 8 260 (2013: 9 515) henkilöä eli 96,1 % (2013: 96,2 %) henkilöstöstä. Näistä koko-aikaisten työntekijöiden määrä oli 8 078

(2013: 9 264) ja osa-aikaisten 182 (2013: 251). Määräaikaisten työntekijöiden osuus oli 3,9 % (2013: 3,8 %). Fortum ei pääsääntöisesti käytä vuokratyövoimaa. Vuoden 2013 luvut sisältävät yhteisyritys Fortum Värmen.

Fortum käyttää urakoitsijoita tarpeen mukaan. Urakoitsijat työskentelevät lähinnä rakennus- ja kunnossapitotöissä. Tarkkaa tuntijakoa ei raportoida. Urakoitsijoiden

työntekijät työskentelivät Fortumin toimipaikoilla vuoden aikana yhteensä noin 1 359 000 (2013: 1 753 000) työpäivää. Luku perustuu urakoitsijoiden tuntikirjanpitoon sekä urakkakustannusten ja keskimääräisten tuntihintojen pohjalta tehtyihin arvioihin. Luku on laskettu 8 tunnin työpäivälle.

Henkilöstön työsopimuksen ja työsuhteen tyyppi alueittain ja sukupuolittain jaoteltuna

	Suomi		Ruotsi		Venäjä		Puola		Muut maat		Yhteensä	
	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Työsopimus												
Vakituinen	1 431	543	764	400	2 959	1 033	471	130	346	183	5 971	2 289
Määräaikainen	40	26	13	24	137	84	1	1	0	6	191	141
Työsuhteen tyyppi (vakituiset työntekijät)												
Kokoaikainen	1 407	510	728	347	2 956	1 032	471	129	334	164	5 896	2 182
Osa-aikainen	24	33	36	53	3	1	0	1	12	19	75	107

G4-11 Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö

Kunnioitamme henkilöstömme järjestäytymisvapautta ja oikeutta työehtosopimustoimintaan, emmekä seuraa työntekijöidemme järjestäytymisastetta. Sovellamme kaikissa toimintamaissamme

paikallisia työehtosopimuksia ko. sopimusten soveltamisalojen mukaisesti.

Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluu noin 90 % Fortumin henkilöstöstä.

Latviassa, Ruotsissa ja Venäjällä koko henkilöstö on kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piirissä. Suomessa koko henkilöstö ylintä johtoa lukuun ottamatta on työehtosopimusten piirissä. Virossa

työehtosopimuksen piiriin kuuluu 25 % henkilöstöstä ja Puolassa kansallisen työehtosopimuksen piiriin kuuluu 32 % henkilöstöstä. Liettuassa ei ole kollektiivisesti neuvoteltuja työehtosopimuksia. Työsopimukset perustuvat paikalliseen lainsäädäntöön ja yhtiön henkilöstöpolitiikkaan.

LA1 Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus

ulkoistukset vähensivät henkilöstön määrää yhteensä 468 (2013: 126) henkilöllä. Työkommennuksella ulkomailla oli 34 (2013: 36) henkilöä. Vuonna 2014 lähtövaihtuvuus oli 8,1 % (2013: 9,7 %). Vuoden 2013 luvut sisältävät yhteisyritys Fortum Värmen.

Vuoden aikana Fortumissa aloitti 619 (2013: 552) uutta työntekijää ja 668 (2013: 910) työsuhdetta päättyi. Yrityskaupat ja

Uuden palkatun henkilöstön kokonaismäärä ja osuus sekä henkilöstön vaihtuvuus jaoteltuna ikäryhmittäin, sukupuolen mukaan ja alueittain

Työsuhteita alkoi	Suomi		Ruotsi		Venäjä		Puola		Muut maat	
	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
ikäryhmä	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm
alle 30	8	13	27	10	147	37	2	2	5	2
30-50	20	17	26	3	169	48	11	2	19	11
yli 50	0	1	5	1	22	4	4	0	3	0
Uudet työntekijät, %²⁾	1,4	1,6	5,0	1,2	8,5	2,2	2,8	0,7	5,1	2,5

Työsuhteita päättyi	Suomi		Ruotsi		Venäjä		Puola		Muut maat	
	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
ikäryhmä	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm
alle 30	8	4	11	12	65	29	3	1	2	2
30-50	37	14	28	27	118	41	19	5	13	12
yli 50	31	3	7	8	88	34	26	3	16	1
Lähtövaihtuvuus, %²⁾	3,9	1,1	4,0	4,0	6,8	2,6	8,0	1,5	5,9	2,8

Työsuhteita päättyi työntekijän aloitteesta	Suomi		Ruotsi		Venäjä		Puola		Muut maat	
	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
ikäryhmä	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm
alle 30	5	4	11	12	59	25	2	1	1	2
30-50	19	11	25	25	80	22	3	3	6	11
yli 50	5	0	4	4	46	15	4	1	2	1
Vapaaehtoinen lähtövaihtuvuus, %²⁾	1,5	0,8	3,4	3,5	4,6	1,6	1,5	0,8	1,7	2,6

Lähteneiden työntekijöiden keskimääräinen työuran kesto	Suomi		Ruotsi		Venäjä		Puola		Muut maat ¹⁾	
	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
ikäryhmä	vuosia	vuosia	vuosia	vuosia	vuosia	vuosia	vuosia	vuosia	vuosia	vuosia
alle 30	4	2	3	4	2	2	3	1	1	3
30-50	9	5	9	9	7	6	13	7	7	5
yli 50	31	33	20	15	20	16	17	19	12	5

1) Viron tiedot ovat puutteelliset

2) Prosenttiosuus on laskettu maan henkilöstömäärästä

Vakituisten työntekijöiden palvelusvuodet vuosina 2012-2014, %

	2014	2013 ¹⁾	2012 ¹⁾
0-5 v.	32	34	35
6-10 v.	20	18	15
11-15 v.	10	10	10
16-20 v.	10	10	10
21-26 v.	11	11	11
27-30 v.	9	8	9
31+	9	9	10

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

LA2 Henkilöstöedut merkittävien toimintamaiden osalta

Henkilöstöetumme ovat pääsääntöisesti tarkoitettu kaikille työntekijä- sekä työaikaryhmille, niin vakituksille kuin määräaikaisille ja täysi- tai osa-aikaisille. Merkittäviin toimintamaihimme kuuluvat Pohjoismaat, Baltian maat, Venäjä ja Puola. Henkilöstöedut, kuten työterveyshuolto, vakuutukset, äitiys- ja isyyslomat, sekä eläke-etuudet ovat tyypillisesti maakohtaisia ja määräytyvät paikallisen lainsäädännön sekä vallitsevan markkinatilanteen mukaan. Luontaisetuihin voi kuulua esimerkiksi auto- ja matkaphelinedut ja luontaisetujen lisäksi tarjoamme myös muita henkilöstöetuja. Näihin etuihin kuuluvat esimerkiksi työssäolovoosiin perustuvat lisät, lahjat ja palkkiot, henkilökuntasähkö alennettuun hintaan sekä virkistys- ja vapaa-ajan toiminnot. Nämäkin edut ovat pääsääntöisesti kaikille.

Osallistumme Suomessa Tekesin EVE - sähköisten ajoneuvojen järjestelmät - ohjelmaan. Työntekijät, jotka valitsevat sähköauton työsuhdeautokseen saavat kuukausittaisen rahallisen tuen, joka koskee sähköautoja ja plug-in-hybridejä.

Suomessa henkilöstöllä on myös mahdollisuus liittyä vakuutuskassa [Energemiin](#), jonka tarkoituksena on myöntää sairausvakuutuslain mukaisia etuuksia ja sääntöjensä mukaisia lisäetuuksia. Kassa toimii sairausvakuutuslaisissa tarkoitettuna työpaikkakassana. Lisäetuudet ovat huomattavasti markkinakäytäntöä paremmalla tasolla. Etuuksiin kuuluu mm. lisäkorvaus lääkekuluista,

hammaslääkärihoidoista ja erilaisista apuvälineistä.

Kannustamme työntekijöitämme harrastamaan liikuntaa ja kulttuuria. Suomessa, Ruotsissa ja Venäjällä Fortumin työntekijät voivat liittyä erilaisiin henkilöstökerhoihin, jotka tarjoavat urheiluun, luontoon ja taiteeseen liittyvää toimintaa. Vuonna 2014 tuimme työntekijöidemme virkistys- ja vapaa-ajantoimintaa merkittävimmässä toimintamaissamme yhteensä n. 992 000 eurolla.

- Suomessa tuettiin kerhoja, liikunta- ja kulttuuriseteleitä ja loma-asuntoihin liittyvää toimintaa yhteensä 315 549 eurolla.
- Ruotsissa tuettiin kerhotoimintaa 107 890 eurolla.
- Puolassa tuettiin työntekijöiden liikuntatoimintaa 18 892 eurolla. Muuta virkistys- ja hyvinvointitoimintaa tuettiin 162 047 eurolla. Tuki sisälsi mm. vapaa-ajan tukia sekä avustuksia eläkeläisille ja henkilökunnalle.
- Venäjällä tuettiin mm. henkilöstön virkistystoimintaa, vapaa-ajanleirejä ja muuta sosiaalista toimintaa noin 387 247 eurolla. Venäjällä tuetaan myös henkilöstön lasten (7-14 v.) virkistystoimintaa osallistumalla kesäleirien kustannuksiin.

Vuonna 2014 teimme henkilöstöetuuksista kartoituksen suurimpien toimintamaiden osalta. Kartoitus toteutetaan seuraavassa vaiheessa myös pienemmissä toimintamaissa. Kartoitusten tarkoituksena on varmistaa tarjoamiemme henkilöstöetuuksien kilpailukykyisyys markkinakäytäntöihin verrattuna sekä määräysten tai säädösten mukainen toiminta

kaikissa maissa. Tehdyn kartoituksen perusteella voimme todeta, että etumme ovat hyvällä tasolla merkittävimmässä toimintamaissamme.

Kannustinpalkkiojärjestelmät

Fortumin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä eli tulospalkkiojärjestelmä tukee konsernin taloudellisten tulostavoitteiden, kestäväen kehityksen tavoitteiden, arvojen ja rakennemuutosten toteuttamista. Järjestelmän avulla varmistetaan, että yksittäisten työntekijöiden tulostavoitteet tukevat konsernin ja divisioonan tavoitteita. Tulospalkkiojärjestelmä kattaa kaikki fortumilaiset lukuun ottamatta tiettyjä Puolan ja Venäjän henkilöstöryhmiä, jotka kuuluvat paikallisiin bonusjärjestelmiin. Vuoden 2014 aikana tämän tulospalkkiojärjestelmän piirin kuuluvien osalta maksettiin bonuksia vuodelta 2013 liki 13 miljoonaa euroa, joka toteutmana vastasi noin 85 % tavoitetasosta.

Fortumin johdon pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän eli osakepalkkiojärjestelmän tarkoituksena on tukea konsernin pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista sitouttamalla avainhenkilöt. Hallitus valitsee Fortumin johdon jäsenet ja avainhenkilöt, joilla on oikeus osallistua osakepalkkiojärjestelmään. Osakepalkkiojärjestelmän osallistujat eivät voi olla samalla Fortum Oyj:n Henkilöstörahaston jäseniä.

Eläkkeet

Fortumin eläkejärjestelyt on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 32 [Eläkeveloitteet](#) ja Hallinnointi-osiossa kohdassa [Eläkejärjestelyt](#). Fortum on ottanut henkivakuutuksen ylimmälle johdolle.

EU18 Työturvallisuus- koulutukseen osallistuneiden alihankkijoiden ja urakoitsijoiden työntekijät

Alihankkijoiden ja urakoitsijoiden työntekijöiden turvallisuus on Fortumille yhtä tärkeää kuin omien työntekijöiden turvallisuus. Urakoitsijoiden turvallisuustavoitteet asetetaan jatkuvan parantamisen periaatteen mukaisesti. Poikkeamat raportoidaan, onnettomuudet tutkitaan ja turvallisuusmittareita seurataan kuukausittain. Urakoitsijoiden ja muiden alihankkijoiden turvallisuus otetaan huomioon kaikissa työn vaiheissa, aina alihankkijan valinnasta itse työhön ja jälkeensä.

tehtävään työn arviointiin asti. Vaatimukset asetetaan konsernitason turvallisuuksissa ja hankintaorganisaation ohjeissa, ja niitä täsmennetään paikallisissa ohjeissa.

Yksi ohjeiden tärkeimmistä osista on vaatimus antaa kaikille työntekijöille, myös urakoitsijoille, asianmukainen perehdytyskoulutus ja työpaikkakohtaiset ohjeet ennen työn aloittamista. Tehokkaalla perehdytyskoulutuksella taataan, että työpaikan riskit, toimintatavat ja turvallisuusvaatimukset ymmärretään asianmukaisesti. Perehdytyskoulutus on voimassa vain tietyn ajan, tavallisesti enintään kolme vuotta.

Perehdytyskoulutus sisältää ainakin kyseisen työpaikan turvallisuusvaatimukset, säännöt, ohjeet, työlupamenettelyt, työpaikan

suurimmat riskit ja niihin varautumisen, vaaditut henkilökohtaiset suojaruusteet, läheltä piti -tilanteita ja onnettomuuksia koskevan raportoinnin, hätätilanteisiin varautumisen, tarkastukset, siisteysvaatimukset, palontorjunnan, ensiavun, evakuoitusuunnitelmat ja tiedon näistä tehtävistä vastaavista henkilöistä.

Turvallisuuskoulutuksen sisältävä perehdytys annetaan kaikille urakoitsijoille ja alihankkijoille, jotka työskentelevät Fortumin toimipaikoilla ja tiloissa. Paikalliset organisaatiot vastaavat koulutuksen toteuttamisesta. Perehdytyskoulutuksessa esitettävien turvallisuusvaatimusten ymmärtäminen varmistetaan käyttämällä tarvittaessa tulkkeja ja testaamalla oppiminen.

Henkilöstön ja työnantajan väliset suhteet

Henkilöstön ja työnantajan välinen yhteistyö perustuu paikalliseen lainsäädäntöön, paikallisiin sopimuksiin ja [Fortumin Toimintaohjeeseen](#). Suomessa Fortumin luottamusmiesjärjestelmä on toimipaikka-, yhtiö- ja divisioonakohtainen. Edustuselimissä toimivat henkilöstöedustajat valitaan luottamusmiesten keskuudesta.

Suomessa konserniyhteistyökokouksia pidetään vähintään kaksi kertaa vuodessa konsernin tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten yhteydessä. Konserniyhteistyökokousten lisäksi divisioona- tai funktiokohtaiset yhteistyöelimet kokoontuvat muutaman kerran vuodessa. Työsuhde- ja yhteistoimintaryhmä (YTY), joka koostuu seitsemästä luottamusmiesten keskuudestaan valitsemasta edustajasta, kokoontuu henkilöstöjohtajan johdolla noin viisi kertaa vuodessa. Ryhmä on päättävä elin Suomi-tason yhteistoiminta-asioissa ja se nimittää muun muassa henkilöstöedustajat erilaisten yhteisten kehityshankkeiden työ- ja valmisteluryhmiin.

Ruotsissa järjestelmä on perusteiltaan samanlainen kuin Suomessa. Ruotsissa yhteistyö henkilöstöedustajien ja Fortumin johdon välillä tapahtuu kaksi kertaa vuodessa kokoontuvassa neuvostossa (Sverigerådet). Yhteistyön muodot perustuvat yrityksen ja henkilöstön edustajien välillä tehtyyn sopimukseen. Lisäksi paikallistason neuvottelut on useita kertoja vuoden aikana.

Virossa eri toimintojen työpaikkaneuvostot kokoontuivat vuoden 2014 aikana yhteensä kolme kertaa. Neuvosto on työnantajan ja työntekijöiden välinen yhteistyöelin, joka keskittyy mm. työterveys- ja turvallisuusasioihin. Lisäksi käytäntönä on, että työntekijöiden ja työnantajan edustajat kokoontuvat tarvittaessa myös muiden asioiden osalta.

Puolassa järjestettiin yli 30 tapaamista paikallisen ammattiyhdistyksen kanssa. Tapaamisissa käsiteltiin palkkoihin ja etuisuuksiin liittyviä asioita, työturvallisuutta, yhteistyön parantamista sekä etuisuuksien harmonisointia.

Venäjällä divisioonan johto tekee läheistä yhteistyötä työmarkkina- ja veteraanineuvostojen edustajien kanssa lainsäädännön, työehtosopimuksen ja Fortumin Toimintaohjeen mukaisesti. Kyseiset neuvostot kokoontuvat tarvittaessa ratkaisemaan johdon ja työntekijöiden välisiin suhteisiin liittyviä asioita.

Fortum European Council (FEC) kokoontuu pääsääntöisesti kerran vuodessa. FEC on eurooppalainen yhteistyöelin, jossa henkilöstö- ja työnantajaedustajat kohtaavat keskustellakseen Fortumia koskevista asioista. Vuonna 2014 FEC kokoontui toukokuussa Virossa ja siihen osallistui henkilöstöedustajia Suomesta, Ruotsista, Puolasta ja Virossa. Neuvoston kokouksessa kuultiin toimitusjohtajan katsaus ja erityisteemoina käsiteltiin mm. työturvallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia

sekä kuultiin katsaukset Fortumin Viron liiketoiminoista.

LA4 Uudelleenjärjestely- tilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika

Organisaation muutostilanteissa neuvottelemme henkilöstön edustajien kanssa jokaisen maan paikallisen lainsäädännön ja sopimuskäytäntöjen mukaisesti. Irtisanomistilanteissa haluamme ensisijaisesti tukea henkilöstön uudelleentyöllistymistä.

Suomessa vähimmäisilmoitusaika riippuu tulevien muutosten laajuudesta ja se vaihtelee kolmesta viikosta seitsemään viikkoon. Puolassa, Latviassa ja Virossa vähimmäisilmoitusaika on neljä viikkoa. Venäjällä vähimmäisilmoitusaika vaihtelee yhdeksän ja yhdentoista viikon välillä. Ruotsissa, Norjassa ja Liettuaissa ei ole säädettyä vähimmäisilmoitusaikaa. Intiassa vähimmäisilmoitusaika vaihtelee 30:stä päivästä 90:een päivään.

Vähimmäisirtisanomisaika perustuu paikalliseen lainsäädäntöön, kollektiivisiin työehtosopimuksiin tai työsopimuksiin, jotka ovat yhdenmukaisia paikallisen lainsäädännön ja sopimusten kanssa.

Työterveys ja -turvallisuus

LA5 Edustus yhteisissä terveys- ja turvallisuustoimikunnissa

Työhyvinvointia ja työturvallisuutta käsitellään säännöllisesti paikallisen tason työsuojelutoimikunnissa, jotka toimivat paikallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti ja edustavat kaikkia henkilöstöryhmiä. Työsuojelutoimikuntia toimii kaikissa merkittävisissä toimintamaissamme.

Kaikki palveluksessamme olevat työntekijät kuuluvat työterveyshuollon piiriin. Työterveyshuoltomme on järjestetty kaikissa toimintamaissa paikallisten lakien ja asetusten mukaisesti. Korostamme ennaltaehkäisevää ja työyhteisön hyvinvointia edistävää toiminnan merkitystä sekä työntekijöiden valistamista työhön liittyvistä tai vakavista sairauksista.

Fortum tekee määräaikaistarkastuksia paikallisten lakien mukaisesti ja tarkastusten piiriin kuuluu henkilöstö, joka altistuu työssään esimerkiksi melulle, pölylle, säteilylle tai tekee vuorotyötä. Työterveyshuolto osallistuu myös erilaisiin keskusteluihin ja tarkastuksiin työyhteisössä. Työterveyshuollon ammattilaiset tukevat esimiehiä tarjoamalla tietoa ennaltaehkäisevistä toimista sekä vaihtoehtoista työkyvyn heiketessä. Työterveyshuolto tarjoaa myös menetelmiä ja välineitä näitä tilanteita varten.

Vuonna 2014 Fortumin työterveyshuollon piirissä oli Suomessa keskimäärin 2 096 (2013: 2 412) työntekijää. Noin 83 % (2013: 90 %) käytti yhtiön omia työterveyshuollon palveluja ja noin 17 % (2013: 10 %) käytti sopimusasemia. Fortumin oman työterveyshuollon kokonaiskustannukset Suomen osalta olivat noin 0,94 (2013: 1,2) miljoonaa euroa. Suomessa työterveyshuollon kustannukset Fortumin maksamasta osuudesta laskettuna olivat 542 (2013: 569) euroa henkilöä kohden. Ennaltaehkäisevää toiminnan osuus työterveyshuoltokäynneistä oli 53 % (2013: 45 %).

Ruotsissa kaikki työntekijät kuuluvat työterveyshuollon piiriin. Palveluita käytti 318 (2013: 439) työntekijää. Ruotsissa työterveyshuollon kustannukset olivat 335 (2013: 113) euroa henkilöä kohden. Vuoden 2013 luvut sisältävät myös yhteisyritys Fortum Värmen tiedot.

Venäjällä työntekijät kuuluvat sairaskuluvakuutuksen piiriin ja voivat käyttää yksityisiä lääkäripalveluita. Jokaisella tuotantolaitoksella Venäjällä on myös oma terveysasema, joka pystyy tarjoamaan sairaanhoitajatasoista ensiapua.

LA6 Tapaturmatyypit, tapaturmataajuus, ammattitautitaajuus, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset

Noudatamme tapaturmien raportoinnissa Yhdysvaltojen Occupational Safety & Health Administrationin (OSHA) periaatteita sekä ILO:n Practice on Recording and Notification of Occupational Accidents and Diseases ohjeita siltä osin, kun ne ovat Fortumin toimintamaiden lainsäädännön mukaisia.

Tuloksemme oman henkilöstön työturvallisuuden osalta paranivat edelleen. Fortumin oman henkilöstön poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohti (LWIF) pysyi edellisvuoden hyvällä tasolla 1,0 (2013: 1,0). Poissaoloon johtaneita työtaturmia tapahtui 15 (2013: 16), jotka jakaantuivat seuraavasti: Suomi 6, Venäjä 5, Puola 4. Muissa maissa ei tapahtunut poissaoloon johtaneita tapaturmia. Tapaturmista 13 tapahtui miehille. Naisille tapahtui kaksi tapaturmaa; yksi Venäjällä ja yksi Puolassa.

Fortumin henkilöstön kaikkien raportoitavien tapaturmien taajuus (TRIF), joka sisältää myös pienet, ei-poissaoloa aiheuttaneet tapaturmat, parani ja oli 2,0 (2013: 2,5).

Vuonna 2014 ei tapahtunut kuolemaan johtaneita työtaturmia omalle henkilöstölle. Vakavia, yli 30 päivän poissaoloon johtaneita työtaturmia tapahtui omalle henkilöstölle 6 (2013: 3). Henkilöstön työtaturmista johtuvien poissaolopäivien määrä kasvoi vuoteen 2013 verrattuna ja oli 590 päivää (2013: 499). Poissaolopäiviksi lasketaan ensimmäisestä sairaspäivästä alkaen työtaturmista johtuneet töistä poissaolopäivät konsernin ohjeistuksen mukaan.

Fortumin turvallisuusjohtaminen kattaa myös Fortumin toimipaikoissa työskentelevät urakoitsijat ja palveluntoimittajat. Vuonna

2014 urakoitsijoiden poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohti parani ja oli 3,2 (2013: 3,9). Poissaoloon johtaneita urakoitsijataturmia oli yhteensä 35 (2013: 54). Poissaoloon johtaneet urakoitsijataturmat jakaantuivat seuraavasti: Venäjä 13, Suomi 13, Ruotsi 6, Puola 1, Saksa 1, Iso-Britannia 1. Muissa maissa ei tapahtunut poissaoloon johtaneita tapaturmia. Kaikki urakoitsijataturmat tapahtuivat miehille.

Vuoden aikana tapahtuneet kuolemantapaukset ja vakavat tapaturmat olivat suuri pettymys. Vuonna 2014 tapahtui kolme kuolemaan johtanutta tapaturmaa urakoitsijoiden työntekijöille. Näistä kaksi tapahtui Ruotsissa ja yksi Venäjällä ja kaikki menehtyneet olivat miehiä. Vakavia työtaturmia eli yli 30 päivän poissaoloon johtaneita tapaturmia tapahtui urakoitsijoille 9 (2013: 10).

Tavoitteenamme on taata henkilöstölle turvalliset ja terveelliset työolot sekä tukea työkyvyn ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Sairauspoissaolojen seuranta on konsernitason tasoisesti määritelty. Sairauspoissaoloprosentti oli 2,4 (2013: 2,5). Miesten sairauspoissaoloprosentti oli 2,2 (2013: 2,3) ja naisten 2,9 (2013: 3,3). Sairauspoissaoloprosentti on laskettu vakituisten työntekijöiden raportoidun työajan perusteella. Vuoden 2013 luvut sisältävät yhteisyritys Fortum Värmen.

Vuonna 2014 ammattitautiepäilyjä oli Suomessa 8 (2013: 4). Ammattitautiepäilyt liittyvät meluvammaepäilyyn ja asbestiepäilyyn. Yksi meluvammaepäily on todettu ei-ammattitaudiksi ja muiden epäilyjen osalta tutkimukset ovat vielä kesken. Kaikki ammattitautiepäilyt esiintyivät miehillä.

Yhteisyritys Fortum Värme

Turvallisuuden kannalta yhteisyritys Fortum Värmen vuosi oli hyvin kaksijakoinen. Omalle henkilökunnalle ei tapahtunut yhtään poissaoloon johtanutta tapaturmaa (2013: 4). Oman henkilöstön kaikkien raportoitavien tapaturmien taajuus (TRIF), joka sisältää myös pienet, ei-poissaoloa aiheuttaneet tapaturmat, parani ja oli 3,7 (2013: 6,9). Vuonna 2014 urakoitsijoiden poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohti parani ja oli 10,8 (2013: 13,2). Poissaoloon johtaneita urakoitsijataturmia oli yhteensä 20 (2013: 22). Tapaturmista yksi tapahtui naisille.

Urakoitsijoiden tapaturmat laitosten kunnossapitotöissä vähenivät selvästi neljään (2013: 14), mutta CHP8-rakennusprojektin vakavat onnettomuudet olivat erittäin suuri pettymys. Projektin työmaalla sattuneessa tapaturmassa menehtyi kaksi urakoitsijan miespuolista työntekijää.

Urakoitsijaturvallisuuden kehittäminen

Urakoitsijaturvallisuus on suuri haaste ja pysyy painopistealueena vuonna 2015. Suurimpina haasteina ovat edelleen rakennus- ja parannushankkeet Venäjällä ja Ruotsissa. Tilanteen parantamiseksi on jatkettu vanhoja ja aloitettu uusia kehityshankkeita. Urakoitsijaturvallisuuden tärkeyden korostamiseksi urakoitsijoiden tapaturmataajuus (LWIF) nostettiin yhdeksi

konsernitason kestävä kehityksen avainmittariksi vuodelle 2014.

Urakoitsijaturvallisuus on selvemmin mukana myös lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmissä. Vuonna 2015 parannamme rakennusprojektien toimintamalleja turvallisuuden osalta ja tehostamme edelleen urakoitsijoiden hallintamallin käyttöä urakoitsijan valinnasta toiminnan loppuarviointiin asti.

Turvallisuustunnusluvut vuosina 2012-2014

	2014	2013	2012 ⁴⁾
Poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (LWIF) ¹⁾ , oma henkilöstö	1,0	1,0	1,5
Poissaoloon johtaneet tapaturmat, oma henkilöstö	15	16	29
Poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (LWIF) ¹⁾ , urakoitsijat	3,2	3,9	3,8
Poissaoloon johtaneet tapaturmat, urakoitsijat	35	54	57
Lääkinnällistä hoitoa edellyttäneiden tapaturmien taajuus (TRIF) ²⁾ , Fortumin henkilöstö	2,0	2,5	3,4
Kuolemantapaukset, oma henkilöstö	0	0	0
Kuolemantapaukset, urakoitsijat ³⁾	3	1	1

1) LWIF = poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohti (Lost Workday Incident Frequency)

2) TRIF = lääkinällistä hoitoa edellyttäneiden tapaturmien taajuus miljoonaa työtuntia kohti

3) Lisäksi yhteisyritys Fortum Värmessä kaksi kuolemantapausta urakoitsijoille

4) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Työtapaturmat, tapaturmataajuudet ja poissaolot vuonna 2014 jaoteltuna alueittain ja sukupuolen mukaan

	Suomi	Ruotsi	Venäjä	Puola	Iso-Britannia	Saksa	Viro	Latvia	Liettua	Intia
Oma henkilöstö										
Poissaoloon johtaneet työtapaturmat, miehet	6	0	4	3	0	0	0	0	0	0
Poissaoloon johtaneet työtapaturmat, naiset	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
LWIF, miehet	2,3	0	0,7	3,6	0	0	0	0	0	0
LWIF, naiset	0	0	0,5	4,4	0	0	0	0	0	0
Työtapaturmista johtuneet poissaolopäivät, miehet	80	0	257	225	0	0	0	0	0	0
Työtapaturmista johtuneet poissaolopäivät, naiset	0	0	7	21	0	0	0	0	0	0
Urakoitsijat¹⁾										
Poissaoloon johtaneet työtapaturmat, miehet	13	6	13	1	1	1	0	0	0	0
Poissaoloon johtaneet työtapaturmat, naiset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LWIF, miehet	12,5	4,9	1,7	1,9	35,5	6,9	0	0	0	0
LWIF, naiset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1) Urakoitsijoiden työtapaturmista johtuneiden poissaolopäivien lukumäärää ei saatavilla

Vakituisten työntekijöiden sairauspoissaoloprosentti vuosina 2012-2014

	2014		2013		2012	
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
Suomi	2,3	3,7	2,7	3,1	2,8	3,2
Ruotsi	2,0	4,1	2,3 ¹⁾	3,7 ¹⁾	2,2 ¹⁾	3,9 ¹⁾
Venäjä	2,0	2,0	2,0	1,9	2,1	2,2
Puola	3,6	4,7	2,6	4,6	3,5	5,0
Muut maat	2,0	2,2	2,3	2,9	2,9	3,0

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

Lue lisää

- [Työ- ja laitosturvallisuudesta](#)

Koulutus

LA9 Keskimääräiset koulutustunnit työntekijää kohden

toistaiseksi Suomessa, Ruotsissa, Puolassa ja Norjassa.

Vuonna 2014 koulutustuntien kokonaismäärä oli 9 810. Kurssit ja lisenssit rekisteröidään

Koulutustunnit 2014

	Koulutustuntien kokonaismäärä	Keskimääräiset koulutustunnit työntekijää kohden	Koulutustuntien kokonaismäärä: naiset	Keskimääräiset koulutustunnit naista kohden	Koulutustuntien kokonaismäärä: miehet	Keskimääräiset koulutustunnit miestä kohden
Suomi	8 992	4,41	2 055	3,61	6 937	4,72
Työntekijät	1 918	4,98	29	3,22	1 889	5,02
Toimihenkilöt	7 074	4,27	2 026	3,61	5 048	4,61
Muut maat¹⁾	818	0,31	260	0,35	558	0,29
Työntekijät	144	0,30	1	0,25	143	0,30
Toimihenkilöt	674	0,31	259	0,35	415	0,29
Yhteensä	9 810	2,10	2 315	1,78	7 495	2,22

1) Muut maat: Ruotsi, Puola, Norja

LA10 Henkilöstön osaamisen kehittämisohjelmat ja elinikäisen oppimisen ohjelmat

Tarjoamme työntekijöillemme tukea heidän ammatillisissa kehittymistarpeissaan perustuen 70/20/10 -malliin oppimisessa ja kehittämisessä: työn kautta oppimalla, toisten kautta oppimalla ja koulutuksen kautta oppimalla. Koulutus kattaa sekä sisäisiä koulutusohjelmia että tarpeen mukaan myös ulkopuolisia koulutusohjelmia. Vuonna 2014

koulutuskustannukset olivat noin 3,6 (2013: 4,6) miljoonaa euroa.

Kaikki uudet työntekijämme käyvät läpi perehdytyksen, jonka yksi osa on Fortum Passport -verkkoperehdytysohjelma. Ohjelma sisältää tietoa eri aihealueista kuten Fortumin Toimintaohjeesta, kestävän kehityksen periaatteista ja turvallisuudesta. Lisäksi järjestämme uusille tulokkaille eri maissa Fortum Day -perehdytyspäiviä. Vuoden 2014 aikana 136 (2013: 107) henkilöä tutustui Fortumin toimintaan Fortum Passport -ohjelman kautta. Fortum Day -perehdytyspäivään osallistui 74 työntekijää Suomessa ja Ruotsissa.

Osana vuonna 2010 käynnistettyä tuloksellisuuden ja kasvun johtamisaloitetta jatkoimme valmentavan johtajuuden ja kulttuurin kehittämistä järjestämällä coaching-koulutusta työntekijöille sekä kehittämällä tiimien toimintaa. Esimiehille suunnattuun johtamisaloitteeseen liittyvään koulutukseen oli vuoden 2014 loppuun mennessä osallistunut noin tuhat fortumlaista esimiestä, ja erillisiin coaching-koulutuksiin runsaat sata henkilöä.

Fortumin esimiehille suunnattujen MASTER-kurssien tarkoituksena on lisätä esimiesten valmiuksia kohdata esimiestyön mukanaan tuomia haasteita. Tavoitteena on myös

yhdenmukaistaa ja kehittää Fortumin toimintatapaa henkilöstöprosesseissa. Vuonna 2014 MASTER-kurssien aiheina olivat suoritus- ja kehityskeskustelut, rekrytointi, työsuhdetiedot, palkitseminen, johtajuudessa kehittyminen, työympäristö sekä uutena teemana henkilöstötietojen hallinta. Koulutuspäiviä järjestettiin 16 ja niihin osallistui yhteensä 134 esimiestä.

Vuonna 2014 yhteensä 25 nuorta esimiestä eri toimintamaistamme aloitti uudessa nelimodulisessa Navigator-ohjelmassa. Ohjelman pääasiallinen tavoite on rakentaa sisäistä kyvykkyyttä ja johtajuutta tulevaisuuden liiketoiminnan tarpeisiin.

Pyrimme pitämään henkilöstön tiedot, taidot ja pätevyuden tasolla, joka pitää yllä ja parantaa heidän arvoaan työmarkkinoilla. Irtisanomistilanteissa tarjoamme uudelleensijoitusta ja selvitämme tapauskohtaisesti mahdollisuuksia järjestää ammatillista koulutusta yhteistyössä paikallisten työvoimaviranomaisten ja palveluntarjoajien kanssa. Työssä jatkavien työntekijöiden uudelleen koulutus järjestetään organisaation ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Irtisanomistilanteissa tarjoamamme paketin sisältö päätetään tapauskohtaisesti paikallisten tarpeiden mukaan. Paketin

taloudellinen kompensatio perustuu yleensä työvuosien määrään Fortumissa.

Lähellä eläkeikää oleville työntekijöille järjestämme eläkeasioihin liittyvää koulutusta. Eläköityvillä on mahdollisuus keskustella ja saada tukea eläkkeelle siirtymisen suunnitteluun työterveyshuollolta. Heillä on myös mahdollisuus käyttää eläkevakuutusyhtiöiden palveluita.

Vakituisten työntekijöiden koulutustaso vuosina 2012-2014

%	2014	2013 ¹⁾	2012 ¹⁾
Tohtori	1	1	1
Ylempi korkeakoulu- tai yliopistotutkinto	41	37	35
Alempi korkeakoulu- tai yliopistotutkinto	6	7	7
Ammattikorkeakoulu	26	26	26
Ammatillinen koulutus	22	22	22
Peruskoulu	4	3	3
Määrittelemätön	0	4	6

1) Sisältää AB Fortum Värme samägt med Stockholms Stad -yhteisyrityksen

LA11 Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus

Vakituiset työntekijämme kuuluvat suoritus- ja kehityskeskusteluprosessin piiriin kaikissa toimintamaissamme, ja niitä käydään kaikissa henkilöstöryhmissä joko henkilökohtaisella ja/tai tiimitasolla. Vuosittaiset suoritus- ja kehityskeskustelut tukevat työntekijän ja esimiehen välistä keskustelua tavoitteista, saavutuksista ja mahdollisuuksista ammatilliseen kehittämiseen. Keskustelujen

tavoitteena on työntekijöiden sitouttaminen ja motivointi, strategian, liiketoiminnan tavoitteiden ja toimintasuunnitelmien jalkauttaminen, toiminnan suunnittelu, ilmapiirin ja tiedonkulun parantaminen sekä tuloksellisuuden ja kasvun edistäminen yksilö- ja yritystasolla.

Strategiamme mukaisesti linjatut henkilökohtaiset ja/tai tiimikohtaiset tavoitteet asetetaan vuoden alussa. Samalla varmistetaan myös tarvittava osaaminen sekä arvioidaan edellisen vuoden suoriutuminen. Tavoitteiden saavuttaminen muodostaa pohjan maksettaville tulospalkkioille. Fortumin kannustinjärjestelmän piiriin kuuluvat vakituiset työntekijät, jotka ovat

olleet Fortumin palveluksessa vähintään kolme kuukautta.

Kaikki vakituiset työntekijämme kuuluvat suoritus- ja kehityskeskusteluprosessin piiriin, mutta keskusteluissa käytettävää sähköistä työkalua pystyi käyttämään vuonna 2014 noin 67 % (2013: 67 %) henkilöstöstä. Heistä suoritus- ja kehityskeskustelut käytiin 93 %:lla (2013: 97 %). Kehityskeskustelut toteutuivat lähes yhtä hyvin naisilla ja miehillä: naisten ryhmässä toteutumisprosentti oli 95 (2013: 95) ja miesten ryhmässä 92 (2013: 98). Koko yhtiön kattava luku on saatavilla kun kaikki toimintamaat ja henkilöstöryhmät ovat työkalun piirissä.

Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet

LA12 Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus

Edistämme tasavertaista kohtelua ja yhtäläisiä mahdollisuuksia rekrytoinnissa, palkitsemisessa, kehittämisessä ja uralla etenemisessä riippumatta työntekijän rodusta, uskonnosta, poliittisista mielipiteistä,

sukupuolesta, iästä, kansallisuudesta, kielestä, seksuaalisesta suuntautumisesta, siviilisäädyistä tai vajaakykyisyydestä. Emme seuraa vähemmistöryhmien osuutta henkilöstöstämme. Kaikenlainen häirintä on kielletty, ja puutemme siihen välittömästi. Suomessa ja Ruotsissa on käytössä erillinen ohjeistus työpaikkahäirinnän ja -syrjinnän tilanteisiin. Vuoden 2014 aikana [raportoitiin kaksi väitettyä syrjintätapausta](#) (2013: 0).

Vakituisesti palveluksessamme olevien keski-ikä oli 44 (2013: 44) vuotta ja yli 50-vuotiaiden työntekijöiden osuus oli 33 % (2013: 36 %). Naisten osuus koko henkilöstöstämme oli 28 % (2013: 28 %). Naisten osuus konserni- ja divisioonatason johtoryhmissä oli 33 % (2013: 31 %). Fortumin [hallitukseen](#) kuului kahdeksan jäsentä, joista kolme, mukaan lukien puheenjohtaja, oli naisia.

Vakituisten työntekijöiden jakauma ikäryhmittäin, sukupuolittain ja henkilöstöryhmittäin

ikäryhmä	Suomi				Ruotsi				Venäjä				Puola				Muut maat			
	Miehet		Naiset		Miehet		Naiset		Miehet		Naiset		Miehet		Naiset		Miehet		Naiset	
	tt	th	tt	th	tt	th	tt	th	tt	th	tt	th	tt	th	tt	th	tt	th	tt	th
alle 30	37	65	0	48	10	63	0	53	370	130	25	107	1	6	0	8	24	14	0	25
30-50	187	610	6	305	56	324	0	240	997	587	207	399	126	119	0	74	84	102	8	103
yli 50	151	381	1	183	72	239	1	106	592	283	164	131	110	109	2	46	83	39	10	37

tt= työntekijät

th = toimihenkilöt

Konserni- ja divisioonatason johdon ikä- ja sukupuolijakauma

ikäryhmä	Miehiä	Naisia
alle 30	0	0
30-50	40	13
yli 50	14	14

Tasa-arvoinen palkitseminen

LA13 Naisten ja miesten peruspalkan ja palkitsemisen suhde

Tarjoamme palkitsemispolitiikkamme mukaisesti oikeudenmukaisen, läpinäkyvän ja kilpailukykyisen palkitsemisjärjestelmän henkilöstöllemme. Palkkaus noudattaa kunkin maan voimassaolevia käytäntöjä ja perustuu paikalliseen lainsäädäntöön sekä työmarkkinasopimuksiin. Palkkataso perustuu henkilökohtaiseen työsuoritukseen, tehtävän vaativuuteen sekä kunkin maan markkinatilanteeseen.

Henkilötietojärjestelmän kattava käyttöönnotto mahdollistaa palkkatasa-arvon raportoinnin kaikkien toimintamaiden osalta. Keskitetyn henkilötietojärjestelmän lisäksi Venäjällä on

käytössä myös oma, paikallinen tietojärjestelmä, minkä vuoksi tiedot Venäjän palkkatasa-arvosta on raportoitu erikseen. Raportointimme kattaa muut henkilöstöryhmät paitsi työntekijät. Tässä ryhmässä vertailua ei pystytä tekemään liian pienien ryhmäkokojen vuoksi. Myös osa toimintamaistamme on henkilöstömäärältään niin pieniä, ettei maakohtainen vertailu ole luotettavaa. Nämä maat olemme raportoineet kootusti kohdassa Muut maat.

Toimintamaidemme osalta naisten peruspalkat olivat kaikissa henkilöstöryhmissä keskimäärin 10 % pienempiä kuin miesten peruspalkat. Henkilöstön kokonaismäärä vertailussa oli 3 770, joista naisia oli 1 294 (34 %). Erot vaihtelivat maittain ja eniten eroihin vaikuttivat tehtävien vaativuusluokat ja

palvelusvuodet. Myös naisten suhteellinen lukumäärä näiden vertailutekijöiden osalta vaikutti palkkaeroihin.

Fortumin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä (STI) sisältää henkilökohtaisen suoritumisen mittarin. Olemme ottaneet STI:n mukaan tasa-arvoisen palkitsemisen vertailuun henkilökohtaisen bonuskertoimen osalta. Miesten ja naisten välillä ero henkilökohtaisessa bonuskertoimessa oli 0,4 %.

Venäjällä naisten palkkaero miehiin verrattuna oli +0,6 % vertailukelpoisten vaativuusluokkien osalta (1 728 henkilöä). Vertailua henkilökohtaisen bonuskertoimen osalta ei ole tehty.

Naisten peruspalkkojen, palkitsemisen sekä muiden avaintekijöiden vertailua miesten vastaaviin tekijöihin, %

Maa	Peruspalkka ja henkilökohtainen bonus		Tehtävien vaativuus		Palvelusvuodet
	Peruspalkat	Henkilökohtainen bonuskerroin	Tehtävät keskijohtoon ja asiantuntija-tehtäviin saakka	Tehtävät joilla taktinen tai strateginen rooli	
Suomi	-15	-0,80	-6,96	-0,46	-14
Ruotsi	-19	2,20	-9,66	0,33	-17
Puola	10	6,20	10,84	-0,44	-27
Muut maat ¹⁾	-22	-3,30	0,93	-1,37	-24
Yhteensä ¹⁾	-10	0,40	-3,36	-0,41	-20

1) Ei sisällä Venäjää

Toimittajien arvioinnit: ympäristö, työolot ja ihmisoikeudet

EN32, LA14 ja HR10 Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien, työoloihin ja ihmisoikeuksiin liittyvien kriteerien mukaisesti

Edellytämme liiketoimintakumppaneidemme toimivan vastuullisesti ja noudattavan [Fortumin Toimintaohjetta](#) ja [Fortumin Toimintaohjetta palvelun- ja tavarantoimittajille](#). Vuonna 2014 hankintojemme kokonaisvolyyminä noin puolet ostimme Euroopasta, pääasiassa Suomessa, Ruotsissa ja Puolassa toimivilta toimittajilta. Fortumin ostot riskimaista olivat 15 % pois lukien Russia-divisioonan hankinnat. Kun lukuun lasketaan mukaan Russia-divisioonan paikalliset hankinnat olivat ostomme riskimaista 50 % hankintojen kokonaisvolyyminä.

Fortumin Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille on käytössä kaikissa toimintamaissamme, ja se liitetään kaikkiin yli 50 000 euron hankintasopimuksiin. Toimintaohjeen avulla pyrimme varmistamaan, että toimittaja muun muassa tarjoaa työntekijöilleen turvalliset työskentelyolosuhteet, noudattaa sääntöjä ja määräyksiä sekä vähentää toiminnastaan aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Arvioimme toimittajiemme kestävän kehityksen tasoa esivalinnan avulla. Esivalinta koostuu kirjallisesta kyselystä ja luottokelpoisuuden tarkastuksesta. Toimittajakyselyllä selvitämme sekä yleisiä että kestävään kehitykseen liittyviä käytäntöjä, ja se kattaa työoloihin, ihmisoikeuksiin, työturvallisuuteen ja ympäristöön liittyviä asioita. Toimittajakysely auttaa myös tunnistamaan riskialttiit toimittajat ja selvittää mahdollisten lisätoimenpiteiden tarpeen. Kysely auttaa myös toimittajia ymmärtämään, mitä tarkoitamme Toimintaohjeen mukaisella toiminnalla.

Teemme esivalinnan, kun hankinnan volyymi ylittää 50 000 euroa ja pohjoismaisen toimittajan ollessa kyseessä 100 000 euroa.

Valtaosa hankinnoistamme on Pohjoismaista ja jää alle 100 000 euron. Vuonna 2014 teimme esivalinnan 150 (2013: 200) toimittajalle ja se kattaa 7 % uusista toimittajista. Tämä luku ei sisällä Russia-divisioonan toimittajia, sillä heillä on käytössä oma toimittajien esivalinta.

Russia-divisioona tekee esivalinnan Venäjän hankintalain mukaisesti ja tarjouskilpailu on avoin kaikille yhtiöille. Asetamme Venäjän toiminnoissa toimittajavaatimuksia sekä liiketoimintaperiaatteille että eettisyydelle, ja kiinnitämme erityistä huomiota korruptionvastaisuuteen ja eturistiriitoihin. Potentiaalisen toimittajan tulee lisäksi myös allekirjoittaa sitoumus noudattaa Fortumin Toimintaohjetta tavarantoimittajille voidakseen osallistua tarjouskilpailuun.

Fortum on [Bettercoal-aloitteen](#) jäsen ja käyttää Bettercoalin toimintaohjetta ja työkaluja hiilenhankintaketjun kestävän kehityksen mukaisessa arvioinnissa.

Aloitimme toimittajien kestävään kehitykseen liittyvät toimittaja-auditoinnit vuonna 2012 ja olemme pyrkineet lisäämään auditoitavien toimittajien lukumäärää joka vuosi. Toimittaja-auditoinnissa arvioimme kuinka toimittaja vastaa Fortumin Toimintaohjeen palvelun- ja tavarantoimittajille vaatimuksiin. Teemme auditoinnit aina toimittajan tiloissa ja ne sisältävät tuotantotarkastuksen, työntekijähaastattelut sekä dokumenttien ja tallenteiden tarkastelun. Mikäli poikkeamia löytyy, edellytämme toimittajan tekemän suunnitelman korjaavista toimenpiteistä, joiden toteutumista seuraamme. Valitsimme auditoitavaksi toimittajia, jotka tulevat riskimaista tai joiden toimitussopimus on merkittävä. Vuonna 2014 teimme yhteensä 14 (2013: 13) auditointia sekä riskimaa- että ei-riskimaa-toimittajille Bulgariassa, Kiinassa, Puolassa, Tsekin tasavallassa, Ruotsissa ja Venäjällä. Auditoinneissa esille tulleet merkittävimmät poikkeamat liittyivät työturvallisuuteen, ylityötunteihin, nuorten työntekijöiden työaikoihin ja toimittajien omien alihankkijoiden hallintaan.

Yhteisyritys Fortum Värme teki yhteensä yhdeksän auditointia omille biopoltoaineiden toimittajilleen ja suurimmille urakoitsijoilleen.

Vuonna 2015 tavoitteenamme on auditoida 15 toimittajaa tai urakoitsijaa. Yhteisyritys Fortum Värme on asettanut omaksi tavoitteekseen kymmenen auditointia.

Tavoitteenamme on myös päivittää toimittajien valintakriteerit perustamaan systemaattiseen kokonaisriskinarviointiin ja ottaa käyttöön yksinkertaistettu, kevyempi auditointimalli. Kevyemmän mallin avulla myös ostajan on mahdollista tarkastaa toimittajan käytäntöjä.

Lue lisää

- [Toimitusketjun vastuullisesta hallinnasta](#)

LA15 ja HR11 Merkittävät nykyiset ja mahdolliset negatiiviset työoloihin ja ihmisoikeuksiin liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet

Suurin osa ostoistamme on maista, joissa paikallinen työoloihin liittyvä lainsäädäntö on vahva ja hyvin implementoitu. Vuonna 2014 meillä oli Russia-divisioona pois lukien 125 toimittajaa riskimaissa. Russia-divisioonan toimittajat mukaan lukien toimittajia oli riskimaissa 1 448. Riskimaiden luokittelumme perustuu ILO:n Decent Work Agendaan, YK:n julkaisemaan Human Development -indeksiin sekä Transparency Internationalin julkaisemaan Corruption Perceptions -indeksiin. Näissä maissa rikkomukset liittyen työoloihin ja ihmisoikeuksiin ovat todennäköisempiä kuin ei-riskimaissa.

Toimittaja-auditoinneissa työoloihin liittyen tarkastelun kohteena ovat eritoten työturvallisuus sekä työaikaan että palkkaukseen liittyvän lainsäädännön noudattaminen. Ihmisoikeuksien osalta tärkeitä ovat pakko- ja lapsityön kieltö, järjestäytymisvapaus ja syrjinnän kieltö. Mikäli poikkeamia löytyy, edellytämme toimittajan tekemän suunnitelman korjaavista toimenpiteistä, joiden toteutumista seuraamme.

Vuonna 2014 auditoiduista toimittajista 14 (2013: 13) toimittajaa, joista noin 70 % toimii riskimaissa. Auditoiduista toimittajista seitsemällä (50 %) havaitsimme parannettavaa työoloihin liittyen. Suurin osa havaituista poikkeamista liittyi työturvallisuuteen, mutta myös

työaikasäädösten noudattamisessa havaitsimme poikkeamia. Auditoiduista toimittajista kolmella (21 %) havaitsimme parannettavaa ihmisoikeuksiin liittyen. Havaitut poikkeamat liittyivät nuorten työntekijöiden työaikoihin. Nuorilla

työntekijöillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka ovat yli vähimmäisikärajan mutta alle 18-vuotiaita. Kyseiset toimittajat ovat tehneet suunnitelmat korjaavista toimenpiteistä, joiden toteutumista seuraamme.

Yhteisyritys Fortum Värme teki yhteensä yhdeksän auditointia omille biopolttoaineiden toimittajilleen ja suurimmille urakoitsijoilleen.

Työoloihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit

LA16 Työoloihin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä

Vuoden aikana vastaanotettiin yksi valitus liittyen urakoitsijoiden työntekijöiden työoloihin Venäjällä voimalaitoksen

rakennustyömaalla. Valituksen kohteena olleet sosiaalililat korjattiin.

Muita virallisia valituskanavia pitkin tulleita valituksia tai edellisvuodelta siirtyneitä valituksia ei ollut.

Ihmisoikeudet

Investoinnit

HR1 Ihmisoikeuksia koskevia ehtoja sisältävät investointisopimukset ja ihmisoikeusarviointit

Kaikille investointihankkeillemme tehdään kestävän kehityksen arviointi, jossa huomioidaan hankkeen ympäristö-, työterveys- ja turvallisuusvaikutukset sekä sosiaaliset vaikutukset. Ne hankkeet, jotka vaativat Fortumin johtoryhmän hyväksynnän, edellyttävät lisäksi konsernitason kestävän kehityksen asiantuntijoiden arviointia ja hyväksyntää. Kestävän kehityksen arviointiin sisältyy ihmisoikeusarviointi erityisesti uusilla toiminta-alueilla. Ihmisoikeusarviointi on myös osa systemaattista maa- ja vastapuoliriskien arviointia hankkeita suunniteltaessa.

Vuonna 2014 toteutui yksi EU:n ja Venäjän ulkopuolinen merkittävä investointihanke, kun Intiaan rakennettiin uusi aurinkovoimala. Tässä projektissa käytettiin Fortumin ihmisoikeusarviointimallia. Lisäksi mallin

kevyempää versiota käytettiin suunnitteilla olevien hankkeiden arvioinnissa [30 eri maassa](#).

Fortumin Toimintaohje palvelun- ja tavarantoimittajille on käytössä kaikissa toimintamaissamme, ja se liitetään kaikkiin yli 50 000 euron hankintasopimuksiin.

HR2 Ihmisoikeuksiin liittyvä koulutus työntekijöille

Fortumin Toimintaohjeen verkkokurssi käsittelee ihmisoikeuksiin liittyviä asioita ja verkkokurssi on osa uusien työntekijöiden perehdytystä.

Oma henkilöstömme vastaa palvelun- ja tavarantoimittajiemme auditoinneista. Toimittaja-auditointi kattaa hankintamme kannalta oleelliset ihmisoikeusnäkökohdat. Tekemällä auditoinnit itse saamme paremman käsityksen toimittajan käytännöistä sekä voimme samalla kasvattaa toimittajan ymmärrystä ihmisoikeuksiin

liittyvistä asioista. Auditoidut saavat kukin 1,5 päivää kestävän sisäisen koulutuksen, jossa he käyvät läpi Fortumin Toimintaohjeen palvelun- ja tavarantoimittajille vaatimukset, auditovat osa-alueet sekä vaatimusten todentamiseen käytettävät työkalut. Koulutuksen jälkeen toimittaja-auditoinnit aloitetaan yhdessä kokeneen auditoidijan kanssa.

Vuonna 2014 koulutimme yhteensä yhdeksän auditoidijaa Venäjältä ja Ruotsista. Koulutuksen kokonaistuntimäärä oli 108 ja koulutukseen osallistui alle prosentti henkilöstöstämme. Vuonna 2015 jatkamme auditoidijien koulutusta ja osaamisen kehittämistä eri divisioonissa ja maissa. Sisäisen auditoidijakoulutuksen käyneitä suositellaan käymään myös Social Accountability (SA8000) standardin auditoidijakoulutus. Auditointeja aktiivisesti tekevästä kaikki yhtä lukuun ottamatta ovat käyneet SA8000 auditoidijakoulutuksen.

Syrjinnän kieltö

HR3 Syrjintätapaukset ja korjaavat toimenpiteet

Vuoden 2014 aikana raportoitii kaksi väitettyä syrjintätapausta (2013: 0), joista toinen käsiteltiin sisäisesti ja toinen on

tuomioistuinkäsittelyssä vuonna 2015. Sisäisesti käsitelty tapaus johti syrjintään syyllistyneen työntekijän työsuhteen päättämiseen.

Järjestäytymis- ja työehtosopimusoikeudet, lapsityövoima ja pakko- ja rangaistustyövoima

HR4 Työntekijöiden järjestäytymisvapauden ja työehtosopimustoiminnan tukeminen riskialueilla

HR5 ja HR6 Lapsityövoiman ja pakko- ja rangaistustyövoiman käytön estämiseksi toteutetut toimet riskialueilla ja merkittävien toimittajien toiminnoissa

Kunnioitamme työntekijöiden järjestäytymisvapautta ja oikeutta työehtosopimustoimintaan sekä ammattiyhdistysten edustajien loukkaamattomuutta ja koskemattomuutta. Toimintamaissamme järjestäytymisvapaus ja neuvottelu-oikeus on taattu lainsäädännöllä. Tästä poikkeuksena on Intia, joka ei ole ratifioinut Kansainvälisen työjärjestön (ILO, International Labour Organization) sopimusta järjestäytymisvapaudesta ja kollektiivisesta neuvottelu-oikeudesta. Intiassa noudatamme samoja käytäntöjä kuin muissakin

toimintamaissa emmekä rajoita tai estä järjestäytymisvapautta.

Kaikki lapsityövoiman muodot on ankarasti kielletty ja vastoin Fortumin Toimintaohjetta. Toimintamaistamme Intia ei ole ratifioinut Kansainvälisen työjärjestön (ILO) sopimuksia vähimmäisiästä ja lapsityövoiman pahimpien muotojen kieltämisestä. Intian toiminnoissamme työllistymisen ehtona on työntekijän täysi-ikäisyys.

Kaikki pakkotyövoiman muodot on ankarasti kielletty ja vastoin Fortumin Toimintaohjetta. Omassa toiminnassamme emme ole tunnistaneeet pakkotyövoiman käyttöön liittyviä riskejä.

Vuonna 2014 hankintojemme kokonaisvolyyminä noin puolet ostettiin Euroopasta, pääasiassa Suomessa, Ruotsissa ja Puolassa toimivilta toimittajilta. Ostomme riskimaista olivat 15 % pois lukien Russia-divisioonan hankinnat. Kun lukuun lasketaan mukaan Russia-divisioonan paikalliset hankinnat, olivat ostomme riskimaista 50 % hankintojen kokonaisvolyyminä. Riskimaiden luokittelumme perustuu ILO:n Decent Work Agendaan, YK:n julkaisemaan Human Development -indeksiin sekä Transparency Internationalin julkaisemaan Corruption Perceptions -indeksiin. Näissä maissa ihmisoikeuksiin ja sosiaalisiin asioihin liittyvät

rikkomukset ovat todennäköisempiä kuin ei-riskimaissa.

Vuonna 2014 jatkoimme kestävään kehitykseen liittyviä toimittaja-auditointeja ja audittoimme yhteensä 14 (2013: 13) toimittajaa. Auditoiduista toimittajista noin 70 % toimii riskimaissa. Auditoinneissa arvioimme kuinka toimittaja vastaa Fortumin Toimintaohjeen palvelun- ja tavarantoimittajille vaatimuksiin. Tällöin arvioimme myös, millaisia ohjeistuksia toimittajalla on lapsityövoiman ja pakkotyövoiman estämiseksi sekä kuinka järjestäytymisvapaus toteutuu toimittajalla.

Kiinassa tehdyissä materiaalitoimittajien auditoinneissa löysimme poikkeamia liittyen nuorten työntekijöiden työaikoihin. Kyseiset toimittajat ovat tehneet korjaavien toimenpiteiden suunnitelman, jonka toteutumista seuraamme. Järjestäytymisvapauden ja työehtosopimustoiminnan osalta emme löytäneet poikkeamia, mutta annoimme kahdelle materiaalialien toimittajalle suosituksen parantaa viestintää henkilöstön ja johdon välillä.

Yhteisyritys Fortum Värme teki yhteensä yhdeksän auditointia omille biopolttoaineiden toimittajilleen ja suurimmille urakoitsijoilleen.

Ihmisoikeusarvioinnit

HR9 Toiminnot, joissa on toteutettu ihmisoikeuksien läpikäynti tai vaikutusarviointi

Meillä on käytössämme prosessi maa- ja kumppaniriskin arviointia varten. Prosessissa

on kaksi osaa: kevyt ja syvä arviointi ja se kattaa myös ihmisoikeuksien läpikäynnin ja vaikutusten arvioinnin. Kevyt arviointi tehdään kaikista uusista maista, joihin jokin liiketoimintayksiköistämme on suunnittelemassa esimerkiksi käytön tai kunnossapidon palveluiden myyntiä ja se perustuu julkisesti saatavilla oleviin lähteisiin. Näitä arviointeja tehtiin vuoden

2014 aikana kolmekymmentä. Syvä arviointi tehtiin kahdesta maasta. Katsomme, että indikaattorin edellyttämä maakohtainen jaottelu kuuluu liikesalaisuuksiksi luokiteltavien asioiden joukkoon, emmekä raportoi maajaottelua.

Toimittajien ihmisoikeusarviointit

HR10 Prosenttiosuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ihmisoikeuksiin liittyvien kriteerien mukaisesti

Toimittajiemme arviointi kattaa ympäristövastuuseen, työoloihin ja ihmisoikeuksiin liittyvät näkökohdat, ja toimittajien arviointi käsitellään kokonaisuutena kohdassa [Toimittajien arvioinnit: ympäristö, työolot ja ihmisoikeudet](#).

HR11 Merkittävät nykyiset ja mahdolliset negatiiviset ihmisoikeuksiin liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet

Nykyiset ja mahdolliset negatiiviset työoloihin ja ihmisoikeuksiin liittyvät vaikutukset käsitellään kokonaisuutena kohdassa [Toimittajien arvioinnit: ympäristö, työolot ja ihmisoikeudet](#).

Ihmisoikeuksiin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit

HR12 Ihmisoikeuksiin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä

Vuoden aikana vastaanotettiin kaksi väitettyä syrjintätapausta, jotka on raportoitu indikaattorin [HR3](#) alla.

Muita virallisia valituskanavia pitkin tulleita valituksia tai edellisvuodelta siirtyneitä valituksia ei ollut.

Yhteiskunta

Paikallisyhteisöt

Viestimme avoimesti, rehellisesti ja ennakoivasti ja käymme vuoropuhelua voimalaitostemme läheisyydessä vaikuttavien paikallisten sidosryhmien kanssa. Teemme yhteistyöhankkeita paikallisyhteisöjen kanssa. Teemme hankkeissamme ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Sidoryhmien kuuleminen on osa YVA-menettelyä. Ympäristövaikutusten arvioinnit ja raportit ovat julkisia. Asiaankuuluvia sidoryhmiä kuullaan lisäksi kaikissa lupamenettelyissä.

S02 Toiminnot, joilla on nykyisiä ja mahdollisia negatiivisia vaikutuksia paikallisyhteisöihin

Tulevaisuudessa suurten aurinkovoimalaitosten rakentaminen Intiassa saattaa vaikuttaa paikallisen väestön elinkeinoin, maankäyttöön ja kulkureitteihin. Paikallisten vaikutusten minimoiminen ja sidoryhmäyhteistyö otetaan huomioon hankkeiden suunnitteluvaiheessa.

Vesivoimantuotantomme [Ruotsissa ja Suomessa](#) vaikuttaa paikallisyhteisöihin sekä myönteisesti että kielteisesti.

Vesivoimantuotannon ja säännöstelyn seurauksena vesistöjen virtaaman ja

vedenkorkeuden vaihteluväli ja -rytmi voivat muuttua luonnontilaan verrattuna. Vesivoiman rakentaminen ja käyttö saattavat heikentää kalojen lisääntymis- ja elinolosuhteita. Muutoksilla voi olla myös kielteisiä vaikutuksia paikallisyhteisöihin. Merkittävimpiä kielteisiä vaikutuksia ovat vesistön virkistyskäytön vaikeutuminen erityisesti voimakkaasti säännösteltyjen järvien rannoilla ja vaikutukset kalastukseen. Voimalaitospadot muodostavat myös kulkuesteen veneilijöille. Kompensoimme ja korvaamme haittoja [lukuisilla toimenpiteillä](#), kuten istuttamalla kaloja ja rakentamalla veneenlaskupaikkoja.

Lue lisää

- [Paikallisyhteistyöstä](#)

Korruption vastaisuus

SO3 Korruption liittyvän riskinarvioinnin läpikäyneet liiketoimintayksiköt ja tunnistetut merkittävät riskit

Kaikissa toimintamaissamme ja liiketoimintayksiköissämme korruption liittyviä riskejä hallinnoidaan osana operatiivista riskienhallintaa ja valvontamenettelyjä. Korruption liittyvien riskien arviointi on säännöllistä ja dokumentoitua ja kattaa koko yhtiön. Käytössämme on menettelytavat kansainvälisessä lainsäädännössä asetettuihin vaatimuksiin ennaltaehkäisy-, valvonnan, raportoinnin ja toimeenpanon varmistamiseksi.

Olemme sisällyttäneet järjestelmällisen riskien arvioinnin liiketoimintasuunnitelmiin, ja riskien seuranta on osa liiketoiminnan tuloksellisuuden arviointia. Linjajohto raportoi säännöllisesti Fortumin johtoryhmälle, ja keskitetysti edelleen hallituksen tarkastus- ja riskivaliokunnalle toimistaan määräystenmukaisuuden varmistamiseksi.

Merkittäviksi riskeiksi olemme tunnustaneet lahjonnan ja korruption, petoksen ja kavalluksen, lainsäädännön tai yhtiön ohjeiden noudattamatta jättämisen, eturistiriitatilanteet, yhtiön omaisuuden epäasiallisen käyttämisen sekä alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena työskentelemisen.

Lue lisää

- [Sääntöjen noudattamisesta ja Toimintaohjeesta](#)

SO4 Korruptionvastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus

Korruption torjuntaa koskevat periaatteet ovat kuuluneet Fortumin Toimintaohjeeseen vuodesta 2007 alkaen, ja kaikki työntekijämme sekä Fortumin hallituksen jäsenet ovat osallistuneet Toimintaohjetta koskevaan koulutukseen. Toimintaohjeeseen kuuluvan verkkokurssin läpikäyminen on osa uusien työntekijöiden perehdytysohjelmaa.

Vuonna 2014 jatkoimme eri toimintojen laajamittaista korruptionvastaista koulutusta. Koulutusten suunnitteluissa huomioimme eri toimintojen riskiprofiilit, ja lisäksi erityisenä kriteerinä käytimme tietyn suuruista rahamääräistä hankintavaltuutta. Lakiosasto järjesti yhteensä 25 koulutustilaisuutta mm. hankintatoimen ja investointien kanssa työskenteleville henkilöille. Venäjän compliance-organisaatio järjesti lisäksi yhden divisioonatason, seitsemän alueellista ja 20 laitospaikkaista koulutustilaisuutta. Vuoden aikana tehdyt toimenpiteet raportoidaan hallituksen tarkastus- ja riskivaliokunnalle.

Viestimme Toimintaohjeesta ja liiketoimintaeettisistä toimintatavoista mm. sähköisessä henkilöstölehdessä ja intranetissä osana Fortum Sound -henkilöstötutkimuksen viestintää. Korostimme liiketoimintaeettisiä toimintatapoja myös intranetin asiakasviestintäartikkeleissa.

Liitämme Toimintaohjeemme tavar- ja palveluntoimittajille kaikkiin hankintasopimuksiin, joiden arvo ylittää 50 000 euroa. Nämä sopimukset vastaavat noin 95 % koko hankintavolyymistämme ja alueellisesti ne kohdistuvat pääsääntöisesti Suomeen, Ruotsiin, Venäjälle, Puolaan ja Viroon. Yhteistyökumppaneista tähän ryhmään lukeutuvat mm. polttoaineiden, materiaalien ja palveluiden toimittajat.

SO5 Vahvistetut lahjonta- ja korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet

Mahdolliset korruptiotapaukset käsittelemme sisäisiä käytäntöjä noudattaen ammattimaisella tavalla, sovellettavien lakien mukaisesti ja kunnioittaen kaikkien asianosaisten oikeuksia ja henkilökohtaista loukkaamattomuutta. Tutkimme jokaisen tapauksen näitä käytäntöjä noudattaen sekä asianosaisia henkilöitä ja osapuolia kuullen, ja tarvittaessa päätämme asianmukaisista seuraamuksista ja korjaavista toimenpiteistä.

Jokaisen tapauksen jälkeen harkitsemme lisäksi, onko tietoisuutta Fortumin Toimintaohjeesta lisättävä. Tämän voimme tehdä esimerkiksi verkkokoulutuksella tai järjestämällä henkilökohtaisia koulutuksia, joilla varmistamme työntekijän täyden tietoisuuden siitä, minkä katsomme asianmukaiseksi toiminnaksi liiketoiminnassa ja mikä on työntekijän vastuu laiminlyöntitapauksissa.

Vuoden 2014 aikana emme havainneet yhtään korruption tai lahjontaan liittyvää tapausta. Ruotsissa paikallinen käräjäoikeus antoi vuonna 2013 raporttoimastamme yhteisyritys Fortum Värmen mahdollisesta väärinkäytöksestä tuomion loppuvuodesta 2014. Työntekijä tuomittiin lahjuksen vastaanottamisesta ehdolliseen vankeusrangaistukseen ja sakkoihin. Osapuolet ovat valittaneet päätöksestä. Työntekijän työsuhde on purettu vuonna 2013. Lisäksi vuodelta 2006 peräisin oleva Fortumin entiseen työntekijään kohdistuvan lahjontaepäilyn oikeuskäsittely alkaa Ruotsissa maaliskuussa 2015. Työntekijän työsuhde on purettu 2006.

Lue lisää

- [Liiketoiminnan eettisyydestä](#)

Poliittinen vaikuttaminen

SO6 Poliittisten tukien kokonaisarvo

uskonnollisille järjestöille, viranomaisille, kunnille tai paikallishallintoon.

Emme anna lahjoituksia puolueille tai minkäänlaiseen poliittiseen toimintaan,

Kilpailun rajoittaminen

SO7 Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyvien oikeustoimien lukumäärä ja oikeuden päätökset

määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön. Olemme valittaneet päätöksestä korkeampaan oikeusasteeseen.

lämpömarkkinoille joillakin Tjumenin kaupunkialueilla. Tuomioistuinratkaisuun liittyvät sakot on esitetty indikaattorissa [SO8](#).

Venäjällä on vuonna 2014 annettu yksi tuomioistuinratkaisu, jossa Russia-divisioonan lämpöliiketoiminnan on todettu syyllistyneen

Päätöksen mukaan Russia-divisioonan lämpöliiketoiminta oli solminut kilpailua rajoittavan sopimuksen vuonna 2010 Tjumenin kaupungin hallinnon ja lämmönjakelua hoitavan verkko-operaattorin kanssa. Sopimus purettiin vuonna 2013, ja olemme raportoineet tapauksen kestävä kehityksen raportissamme vuodelta 2013. Vuonna 2014 tuomioistuimen antaman päätöksen mukaan sopimus rajoitti lämmön erillistuotantoa harjoittavien yritysten pääsyä

Määräystenmukaisuus

SO8 Merkittävät lainsäädännön ja säännösten rikkomiseen liittyvät sakot ja sanktiot

tuomioistuinratkaisuun. Vuoden aikana ei määrätty ei-rahallisia sanktioita.

Maksoimme Venäjällä sakkoja yhteensä noin 33 miljoonaa ruplaa liittyen indikaattorissa [SO7](#) esitettyyn

Yhteiskuntaan liittyvien epäkohtien valitusmekanismit

SO11 Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvän valitusmekanismin kautta rekisteröityjen, käsiteltyjen ja ratkaistujen epäkohtien lukumäärä

valituksia. Edellisvuodelta siirtyneitä valituksia ei myöskään ollut.

Vuoden aikana ei vastaanotettu yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyneitä

Kriisi- ja poikkeustilanteisiin varautuminen

Kriisi- ja poikkeustilanteisiin varautuminen, niihin liittyvät suunnitelmat ja koulutus

Keskeiset kriisi- ja poikkeustilanteet, joihin varaudumme, liittyvät operatiiviseen toimintaamme, kuten voimalaitos- ja patoturvallisuuteen sekä häiriöttömän sähkön- ja lämmönjakelun turvaamiseen. Pato- ja ydinturvallisuuden osalta varautumisvelvoitteet perustuvat Suomessa ja Ruotsissa viranomaismääräyksiin, samoin varautumisvelvoitteet terrorismin osalta Venäjällä. Muutoin viranomaisten antamat varautumisvelvoitteet poikkeustilanteisiin ovat yleisiä, ja Fortum määrittelee itsenäisesti omaan riskinarviointiinsa perustuen ne kriisi-

ja poikkeustilanteet, joihin varautuu ja laatii toimintasuunnitelmat.

Fortumin kriisinhallinta ja liiketoiminnan jatkuvuus suunnittelu on ohjeistettu konserni-, divisioona- ja paikallistasolle. Kriisinhallinta ja jatkuvuus suunnitelmien testaaminen ja päivittäminen on kunkin divisioonan ja linjaorganisaation vastuulla. Konsernin toimintaan laajemmin vaikuttavat kriisit johdetaan konsernitasolla. Kriisinhallinta- ja viestintäohjeet on laadittu mm. sähkön- ja lämmöntuotannon häiriöille sekä Loviisan ydinvoimalaitokselle. Yritysturvallisuusyksikkö vastaa kriisinhallinnan kehittämisestä kuten harjoitusten järjestämisestä. Konserniviestintä vastaa kriisiviestinnästä.

Vuoden 2014 aikana pidettiin kriisiharjoitus Fortumin johtoryhmälle (FEM). Suomessa järjestettiin Loviisan voimalaitoksella vuosittainen ydinvoimaonnettomuuteen liittyvä kriisiharjoitus, johon osallistuivat

Loviisan voimalaitoksen valmiusorganisaation, Fortumin johtoryhmän, viestinnän ja Nuclear and Thermal Power -divisioonan lisäksi myös keskeiset viranomaiset: hätäkeskus, pelastuslaitos, poliisi ja Säteilyturvakeskus. Ruotsissa valmiusorganisaatio järjesti loppuvuodesta Tukholmassa ja Karlstadissa kriisivalmiusharjoitukset, joissa testattiin mm. hälytysjärjestelmien ja kriisivalmiusryhmän toimintaa pato-onnettomuuteen liittyvässä tulvatilanteessa. Virossa ja Latviassa harjoiteltiin paloturvallisuutta ja pelastautumista. Vuoden aikana varauduttiin myös kyberturvariskeihin laatimalla kyberturvallisuussuunnitelma.

Vuoden 2015 tavoitteena on kriisi- ja poikkeustilanteisiin varautumisen osalta parantaa mm. tietoturvaan sekä palo- ja pelastustoimintaan liittyvien riskien hallintaa.

Tuotevastuu

Tuote- ja palvelutiedot

PR3 Tuotteisiin ja palveluihin liittyvä pakollinen informaatio

Tuotteidemme olennaisin pakollisen tuoteinformaation vaatimus koskee kaikkea EU-maissa tuottamaamme sähköä. Noudatamme EU:n lainsäädäntöön perustuvaa kansallista lainsäädäntöä sähkön alkuperästä. Tämä edellyttää, että sähköntuottaja ilmoittaa tuotetun sähkön alkuperän, hiilidioksidipäästöt ja radioaktiivisen jätteen määrän.

Fortum Markets myi sähköä vuonna 2014 sekä yksityis- että yritysasiakkaille Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Sähkö hankittiin Nord Pool -sähköpörssistä. Sähkösovimuksen tyypistä riippuen asiakkaat saavat eri energialähteillä tuotettua sähköä. Sähkön

alkuperä todennetaan eurooppalaisen Guarantee of Origin -järjestelmän mukaisesti.

Fortum Marketsin vuonna 2013 myymän sähkön tuottamiseen käytettiin:

- 37 % uusiutuvaa energiaa (35 % myytiin ympäristösähköä)
- 58 % ydinvoimaa
- 5 % fossiilisia polttoaineita.

Fortumin myymän sähkön tuotannossa syntyneet päästöt:

- Käytetyn ydinpoltoaineen kertymä: 1,6 mg/kWh
- Hiilidioksidi: 32 g CO₂/kWh.

Vuoden 2014 luvut ovat saatavilla kesällä 2015 johtuen pohjoismaisesta raportointikäytännöstä.

PR5 Asiakastytyväisyys- tutkimusten tulokset

Kansainvälinen ja riippumaton EPSI Rating tutkii vuosittain sähkömyyntiyhtiöiden asiakkaiden tyytyväisyyttä Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Vuoden 2014 EPSI-tutkimuksen mukaan sähkölalan yleinen asiakastytyväisyys edellisvuoteen verrattuna pysyi samalla tasolla Suomessa, laski hieman Ruotsissa ja parani Norjassa. Fortumin asiakastytyväisyys parani Suomessa ja Norjassa, mutta laski Ruotsissa. EPSI-tutkimuksen mukaan Fortumin asiakasuskollisuus parani eniten kaikista sähköyhtiöistä Suomessa. Asiakasuskollisuus ja asiakkaiden halu suositella Fortumia näkyivät myös kasvavana asiakaskantana. Myös asiakkaiden arvio Fortumin tuotteiden ja palveluiden laadusta parani.

Asiakastyytyväisyys¹⁾ vuosina 2012-2014

	2014	2013	2012
Suomi	74	71	68
Ruotsi	63	65	64
Norja	70	69	69

1) Suomessa ja Norjassa tutkimusmenetelmänä EPSI, Ruotsissa Svenskt Kvalitetsindex.

Mittaamme asiakastyytyväisyyttä sekä yhtiön maineen kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä eri sidosryhmien keskuudessa vuosittain myös laajan One Fortum - tutkimuksen avulla. Tutkimus kattaa asiakkaat, julkishallinnon, pääomamarkkinat, kansalaisjärjestöt ja mielipidevaikuttajat sekä Fortumin henkilökunnan. Suomessa ja Ruotsissa tutkimme myös suuren yleisön näkemyksiä. Vuonna 2014 toteutimme tutkimuksen edellisvuoden tapaan Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Puolassa, Baltian maissa ja Venäjällä.

Maineemme on pysynyt vakaana tärkeimpien sidosryhmien keskuudessa ja pienestä laskusta huolimatta on edelleen vahvin pääomamarkkinoilla toimivien sidosryhmiemme keskuudessa. Julkishallinnon edustajien keskuudessa maineemme parani kolmatta vuotta peräkkäin.

Maineemme parani Suomessa kaikkien sidosryhmien ja erityisesti asiakkaiden keskuudessa. Asiakastyytyväisyys parani eniten lämpöliiketoiminnassa. Sähköliiketoiminnan henkilöasiakkaiden keskuudessa tyytyväisyys laski hieman, mutta

yrittäjäasiakkaiden osalta kasvoi kaikilla markkina-alueilla. Power Solutions -yksikön asiakkaat ovat edelleen erittäin tyytyväisiä ja aiempaa uskollisempia ja halukkaampia suosittelemaan Fortumia.

Maineemme on edelleen heikoin suuren yleisön keskuudessa, ja laski vuodesta 2013 maineen heikennyttyä Ruotsissa. Mielipidevaikuttajien ja kansalaisjärjestöjen keskuudessa suhtautuminen Fortumiin on aiempaa positiivisempaa.

Markkinointiviestintä

PR7

Markkinointiviestintään, mainontaan ja sponsorointiin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomusten lukumäärä

Vuonna 2014 ei ole havaittu määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomuksia.

Saatavuus

Käytämme kansainvälisiä tunnuslukuja (SAIFI, SAIDI ja CAIDI) mittaamaan sähkönjakelun luotettavuutta.

EU28

Sähkönjakeluhäiriöiden esiintymistiheys

Vuonna 2014 vioista johtuneiden sähkönjakelun keskeytysten lukumäärä asiakasta kohti (SAIFI) Ruotsin sähköverkossamme oli 1,15 (2013: 1,01).

EU29

Sähkönjakeluhäiriöiden keskimääräinen kesto

Vuonna 2014 sähkökatkojen keskimääräinen kesto asiakasta kohden (SAIDI) Ruotsin sähköverkossamme oli 97 (2013: 103) minuuttia. Vioista johtuneiden sähkökatkojen keskimääräinen pituus (CAIDI) oli 81 (2013: 92) minuuttia. Tavoitearvoksi sähkökatkon keskimääräiselle kestolle asiakasta kohden (SAIDI) oli vuodelle 2014 asetettu enintään 100 minuuttia.

EU30 Voimalaitosten keskimääräinen käytettävyys

Mittaamme CHP- ja vesivoimalaitostemme käytettävyyttä energiakäytettävyyssindikaattorilla. Se lasketaan jakamalla voimalaitoksen toteutunut tuotanto teoreettisella maksimituotannolla tarkasteltavalla aikavälillä. Laskennassa ei huomioida suunniteltuja huoltoseisokkeja. CHP-laitoksilla seisokin venyminen suunniteltua pidemmäksi katsotaan kuitenkin häiriöksi,

joka alentaa käytettävyyttä. Vesivoimalaitoksilla viat ja suunnittelemattomat tai pidentyneet seisokit laskevat käytettävyyttä vain silloin kun ne johtavat ohjauksutuksiin. CHP-laitostemme

keskimääräinen energiakäytettävyys vuonna 2014 oli 94,7 %, kun tavoite oli 95 %. Vesivoimalaitostemme energiakäytettävyys oli 99,96 %.

Loviisan ydinvoimalaitoksen käytettävyyttä kuvaava käyttökerroin oli kansainvälisesti mitattuna korkea, 90,9 % (2013: 92,5 %).

Lyhenteet ja yksiköt

Raportissa käytettyjä lyhenteitä

Lyhenne	Termi	Suomennos/määritelmä
GRI	Global Reporting Initiative	Kansainvälinen yritys vastuuraportointia edistävä organisaatio
EHS	Environment, Health and Safety	Ympäristö, terveys ja turvallisuus
CHP	Combined Heat and Power	Yhdistetty sähkön ja lämmön tuotanto
LWIF	Lost Workday Injury Frequency	Poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus
TRIF	Total Recordable Injury Frequency	Lääkinnällistä hoitoa edellyttäneiden tapaturmien taajuus
SAIDI	System Average Interruption Duration Index	Sähkönjakelun keskeytysten keskimääräinen yhteenlaskettu kesto asiakasta kohti tietyllä aikavälillä
CAIDI	Customer Average Interruption Duration Index	Sähkönjakelun keskeytysten keskimääräinen kesto tietyllä aikavälillä
SAIFI	System Average Interruption Frequency Index	Sähkönjakelun keskeytysten keskimääräinen lukumäärä asiakasta kohti tietyllä aikavälillä
CER	Certified Emission Reduction	Päästövähennysyksikkö puhtaan kehityksen mekanismin hankkeissa
ERU	Emission Reduction Unit	Päästövähennysyksikkö yhteistoteutushankkeissa
IUCN	International Union for Conservation of Nature	Kansainvälinen luonnonsuojeluliitto

Raportissa käytetyt suureet ja yksiköt

Energia

1 terawattitunti (TWh) = 1 000 gigawattituntia (GWh) = 1 000 000 megawattituntia (MWh) = 1 000 000 000 kilowattituntia (kWh)

1 terawattitunti (TWh) = 3 600 terajoulea (TJ)

1 terajoule (TJ) = 278 megawattituntia (MWh)

1 petajoule (PJ) = 1000 terajoulea (TJ)

Teho

1 megawatti (MW) = 1 000 kilowattia (kW) = 1 000 000 wattia (W)

Tilavuus

1 kuutiometri (m³) = 1 000 litraa (l)

1 normaalikuutiometri (Nm³) = 1 m³ kaasua normaalissa ilmanpaineessa (1,0 bar) ja lämpötilassa 0 °C

Massa

1 tonni (t) = 1 000 kilogrammaa (kg)

1 megatonni (Mt) = 1 000 000 tonnia (t) = 1 000 000 000 kilogrammaa (kg)

Aktiivisuus

1 becquerel (Bq) = 1 ydinmuutos sekunnissa

1 terabecquerel (TBq) = 1 000 gigabecquereliä (GBq) = 1 000 000 000 000 becquereliä

Oikeudellinen tiedote

Käyttöehdot

Fortum Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden (jäljempänä yhdessä "FORTUM") www-sivuston (jäljempänä "SIVUSTO") käyttö edellyttää näiden käyttöehtojen noudattamista. SIVUSTON käyttö ei ole sallittua, mikäli ette hyväksy näitä käyttöehtoja.

Aineettomat oikeudet

SIVUSTON sisältämä aineisto, kuten teksti, grafiikka, nimet, kuvat, piirrookset, logot, ikonikuviot sekä äänitteet ja ohjelmistot ovat FORTUMIN, sen osakkuus- ja yhteisyritysten, lisenssinantajien tai yhteistyökumppaneiden omaisuutta. Kaikki oikeudet SIVUSTON sisältämään aineistoon pidätetään, näissä käyttöehdoissa mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Aineiston kopioiminen, siirtäminen, muuttaminen, tallentaminen, julkaiseminen ja jakelu on kielletty ilman FORTUMIN etukäteistä kirjallista suostumusta.

SIVUSTON katselu tietokoneella tai vastaavalla laitteella ja tulostaminen henkilökohtaista, ei-kaupallista käyttöä varten on sallittua. Julkiseksi tarkoitettujen asiakirjojen käyttö julkisessa tiedonvälityksessä on sallittua, mutta tällöin on aina mainittava tiedon lähde.

Vastuuvapauslauseke

SIVUSTON sisältämä aineisto luovutetaan käytettäväksi sellaisena kuin se on, eikä FORTUM vastaa sen virheellömyydestä, täydellisyydestä tai luotettavuudesta. Aineistoa ei milloin osin voida pitää FORTUMIA sitovana tarjouksena tai sitoumuksena. FORTUM varaa oikeuden milloin tahansa muuttaa aineistoa ja SIVUSTON käyttöehtoja, saatavuutta taikka

muita sen ominaisuuksia. FORTUM ei myöskään takaa, että SIVUSTO on käytettävissä virheettömästi tai keskeytyksettä.

FORTUM EI VASTAA MISTÄÄN VÄLITTÖMÄSTÄ TAI VÄLILLISESTÄ KULUSTA, MENETYKSESTÄ TAI VAHINGOSTA, MUKAAN LUKIEN MUUN OHESSA LIIKEVAIHDON, TULON TAI VOITON MENETYS, TOIMINNAN KESKEYTYMINEN TAI TIEDON MENETYS, JOKA AIHEUTUU SIVUSTON TAI SEN SISÄLTÄMÄN AINEISTON KÄYTÖSTÄ TAI KÄYTÖN KESKEYTYMISESTÄ. FORTUM EI MYÖSKÄÄN VASTAA TIETOJÄRJESTELMÄ- TAI TIETOLIIKENNEHÄIRIÖIDEN TAI -VIRHEIDEN TAI HAITTAOHJELMIEN MAHDOLLISESTI AIHEUTTAMISTA MENETYKSISTÄ TAI VAHINGOISTA.

Tämän SIVUSTON osat "Tämä on Fortum", "Liiketoiminta", "Yhteiskunta" ja "GRI" alasiivuneeen ovat tilintarkastamattomia. Kyseisillä sivuilla olevat kestävän kehityksen raportointia koskevat tiedot on riippumattomasti varmennettu (rajoitettu varmuus) varmennuslausunnossa esitettyjen rajausten ja standardien mukaisesti. Varmennuslausunto julkaistaan maaliskuun lopussa. Sisällössä esitetyt viittaukset tulevaisuuteen perustuvat Fortumin arvioihin helmikuun 2015 alussa. Näiden arvioiden toteutuminen on riippuvainen monista tekijöistä, joista osaan Fortum ei voi vaikuttaa, ja siten tulevaisuuden tapahtumat voivat poiketa tässä esitetyistä arvioista. Fortum julkistaa tulevaisuudennäkymänsä ja niiden toteutumiseen liittyvät riskit erikseen lain ja sääntelyn edellyttämällä tavalla toimintakertomuksessaan nimenomaisesti tätä koskevassa kohdassa. Fortum Oyj:n virallinen tilinpäätös 2014, hallituksen toimintakertomus 2014 ja niihin liittyvä

tilintarkastuskertomus ovat saatavilla tällä SIVUSTOLLA.

Käyttäjän antamat tiedot

SIVUSTON käyttäjä on yksin vastuussa SIVUSTON kautta antamiensa tietojen virheellömyydestä, perille saapumisesta ja siitä, että käyttäjällä on rajoitukseton oikeus antaa kyseiset tiedot. SIVUSTON käyttäjän on myös kohtuullisin keinoin varmistettava siitä, että lähetetty aineisto ei sisällä haittaohjelmia. FORTUMILLA on maksuton ja rajoitukseton oikeus käsitellä, kopioida, julkistaa ja jaella käyttäjän SIVUSTON kautta antamaa tietoa joko sellaisenaan tai liitettynä muuhun aineistoon, ja näin käyttää sitä mihin tahansa kaupallisiin tai ei-kaupallisiin tarkoituksiin Suomen lain pakottavien säännösten asettamissa rajoissa.

Henkilötiedot

FORTUM noudattaa voimassa olevaa henkilötietolainsäädäntöä. Henkilörekistereihin tallennettuja tietoja käytetään vain rekisteriselosteista ilmeneviin tarkoituksiin. FORTUMIN rekisteriselosteet ovat saatavilla fortum.fi-sivuilla. Jokaisella on oikeus tarkistaa itseään koskevat henkilötiedot henkilötietolain mukaisesti.

Sovellettava laki

Näihin käyttöehtoihin sovelletaan Suomen lakia.

Kysymykset ja huomautukset

Näitä käyttöehtoja koskevat kysymykset ja huomautukset pyydetään ystävällisesti lähettämään FORTUMIN Lakiasiat-yksikköön osoitteella PL 1, 00048 FORTUM, Suomi, Puh. 010 4511

Yhteystiedot

Sijoittajasuhteet

Sophie Jolly

Johtaja, sijoittajasuhteet
puh. 010 45 32552, sophie.jolly@fortum.com

Rauno Tiihonen

Päällikkö, sijoittajasuhteet
puh. 010 45 36150,
rauno.tiihonen@fortum.com

Marja Mäkinen

Päällikkö, sijoittajasuhteet (vastuullinen sijoittaminen)

puh. 010 45 23338,
marja.makinen@fortum.com

Talousviestintä

Kati Suurmunne

Johtaja, talousviestintä
puh. 010 45 23379,
kati.suurmunne@fortum.com

Anna Eskelinen

Viestintäpäällikkö, talousviestintä
puh. 010 45 23350,
anna.eskelinen@fortum.com

Kestävä kehitys

Ulla Rehell

Johtaja, kestävä kehitys
puh. 010 45 29251, ulla.rehell@fortum.com

Minna Torsner

Projektipäällikkö, kestävä kehitys
puh. 010 45 34776,
minna.torsner@fortum.com